

చైతన్య మాసవి

chaitanyamaanavi

సంపుటి: 14

సంచిక: 6

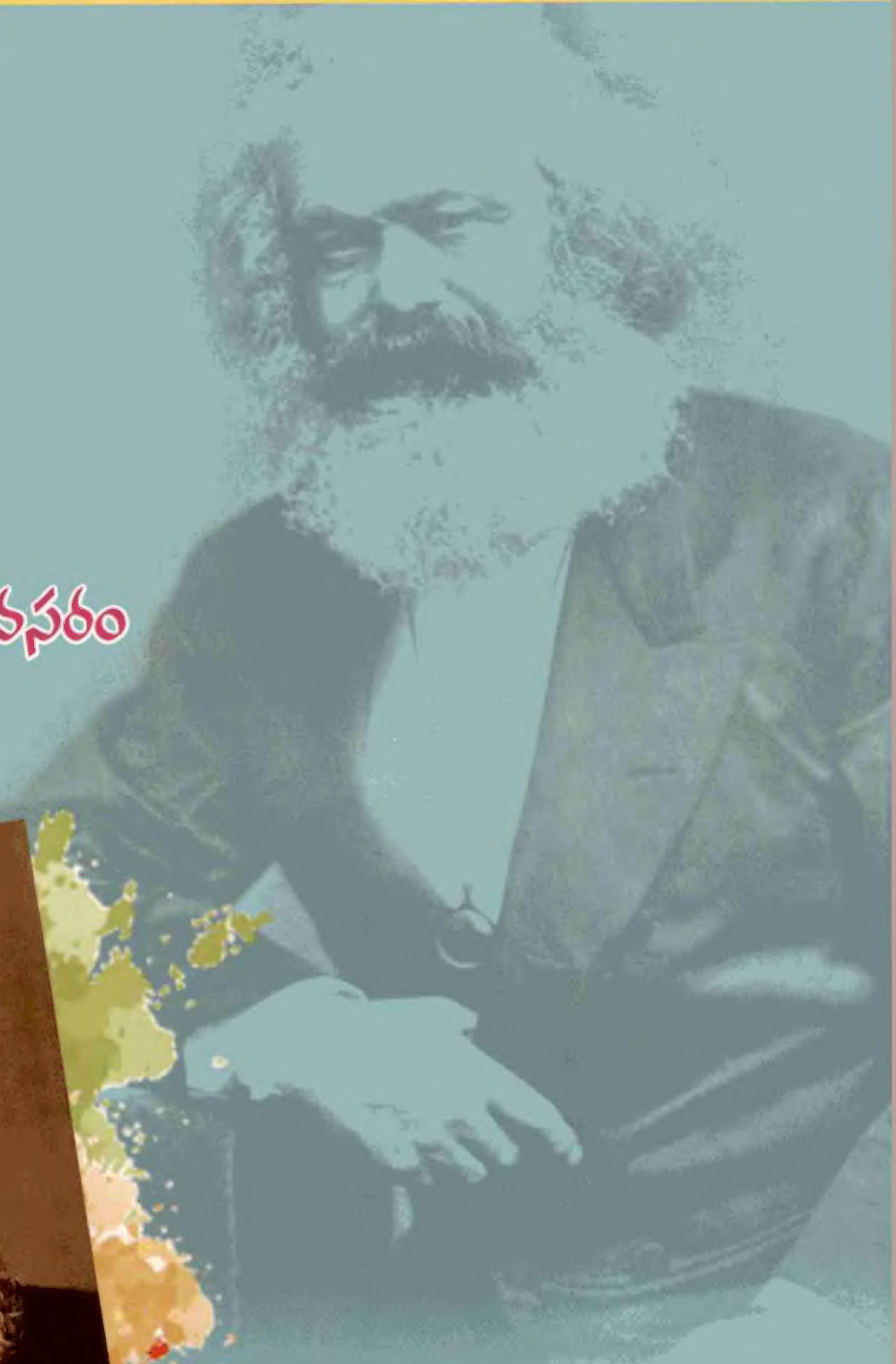
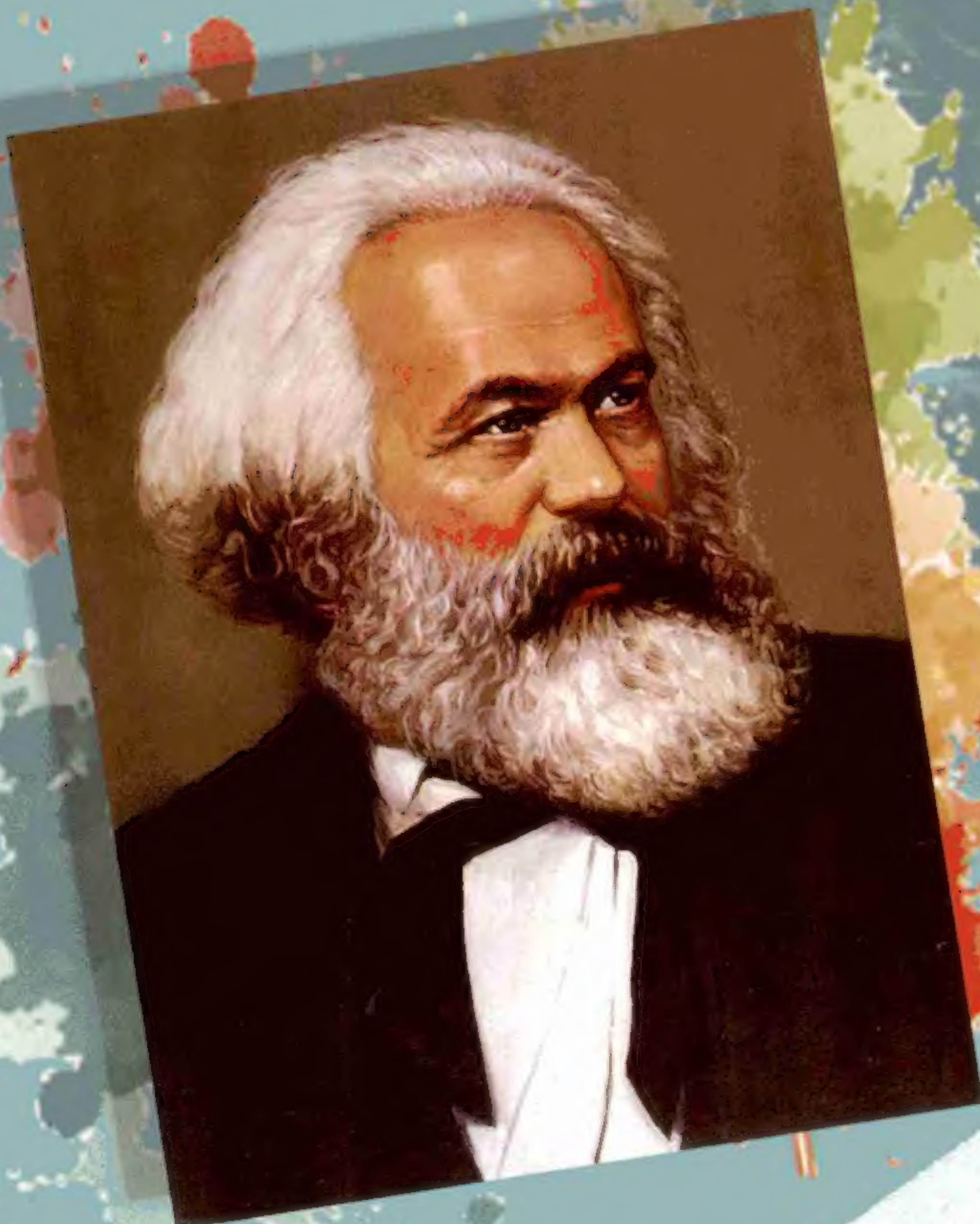
అమరావతి,

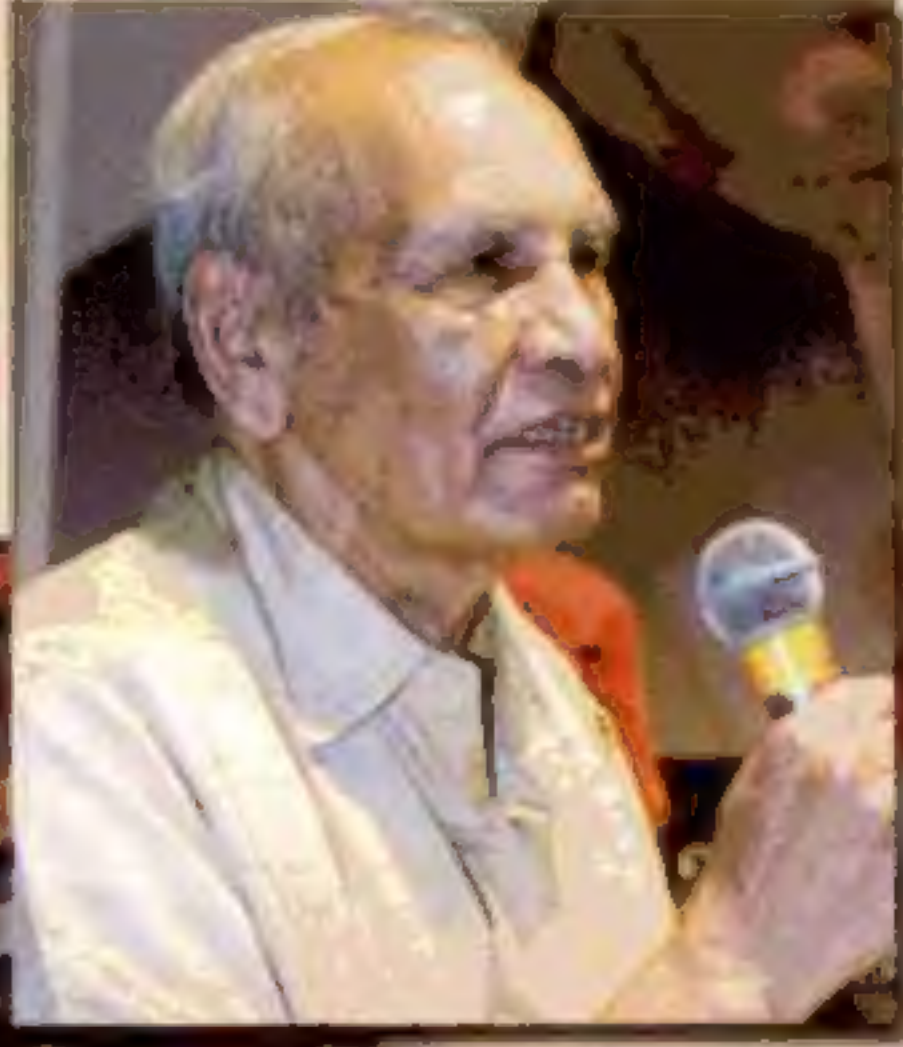
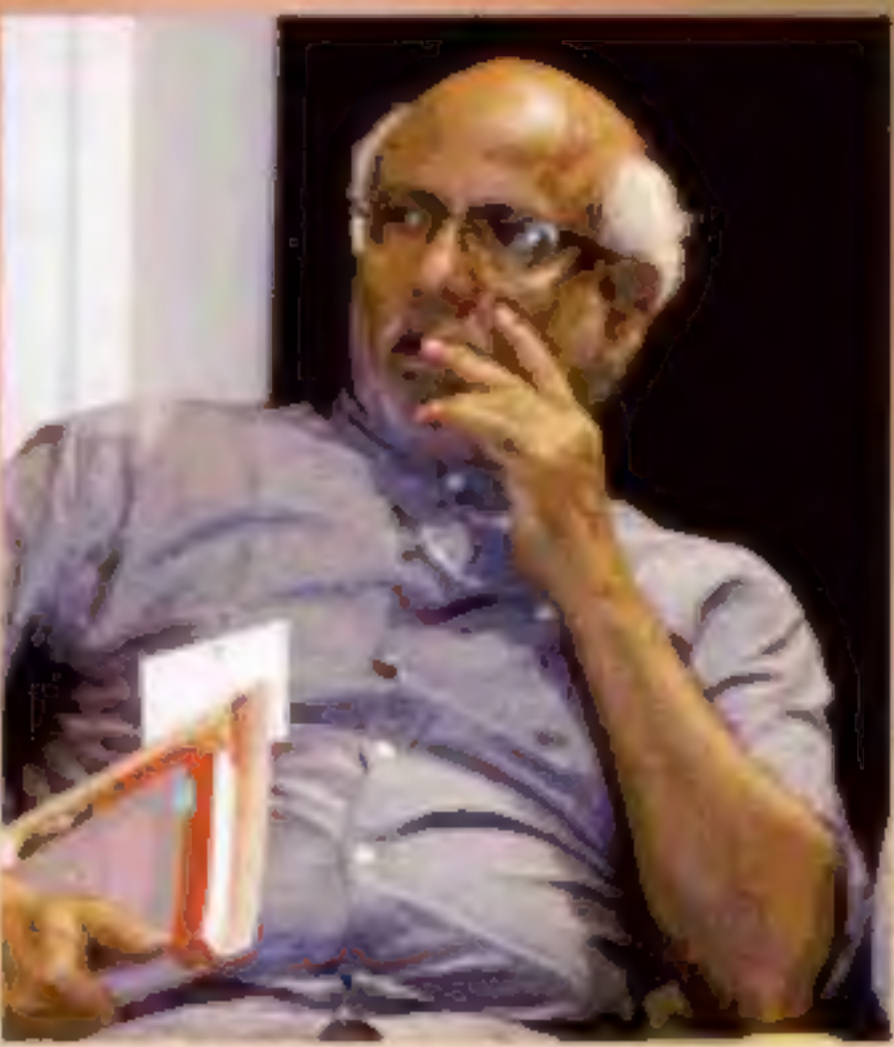
జూన్, 2019

40 పేజీలు

10 రూ॥లు

ఆయన నేటికీ మార్గదర్శకుడే
మార్గ మార్గమే
మార్కుకు దేశనిర్దేశం
ద్వీపకొబ్బి చిరంజీవి
నేడు మరింత ఆవశ్యం - అత్యవసరం

నూతన ప్రభుత్వాలు కొలువు తీరాయి. పోరాడే గొంతులు ఓడాయి. ఆర్ఎస్ఎస్ లక్ష్యమైన “హిందూరాష్ట్ర” పునాదులను ఈ ఎన్నికలు బలపరిచాయి. అసమానుల మధ్య యుద్ధంగా ఎన్నికలు సాగాయి. ఎన్నికల బాండ్స్ పేరిట ఏకంగా 9,000 కోట్ల పై చిల్లుకు నిధులు బిజెపి ఖాతాలో జమయ్యాయి. ప్రభుత్వ మీడియా ఏకపక్ష ప్రచారాన్ని సాగించింది. ఎన్నికల సంఘం మోదీ ధ్వయం కనుసన్నలలో నడిచింది. ఈవిఎంల మీద అనుమానాలు భారీగానే వ్యక్తమవుతున్నాయి.

“మోడీ అధికారంలోకి రాకపోతే దేశమే కాదు బ్రహ్మాండమే వందేళ్ళు వెనక్కి వెళుతుంది. అబద్ధాలైనా ప్రచారం చేయండి” అంటూ అమిత్ షా ఉద్బోధ చేశాడు.

తప్పుడు వార్తల ప్రచారానికి బిజెపికి ఓ ఐటీసెల్ ఉంది. రోజూ కోటి మందికి పోస్టులు వెళ్తుంటాయి. బాలాకోట్ ఎయిర్ డ్రైక్ సందర్భంగా 200 మంది మృతదేహాలున్న ఫోటోను “నమో” పేజీలో పెట్టారు. ఆ ఘటనకు సంబంధంలేని ఫోటో అది. అంబానీ ఆధీనంలో 27 ఛానళ్ళు, ఆదానీ ఆధీనంలో 11 ఛానళ్ళు ఉన్నాయి. సామాజిక మాధ్యమాలతో కలిసి అబద్ధాలను ప్రచారం చెయ్యడం ద్వారా భయాన్ని, ద్వేషాన్ని కల్గించాయి. హిందూత్వాను జాతీయతగా ప్రచారం చేశారు. పుల్వామా దాడిని ఓట్ల కోసం ఉపయోగించారు. ఉగ్రవాది ప్రజ్వారాకూర్ను అభ్యర్థిగా ప్రకటించి మత సమీకరణ చేశారు.

ఈ ప్రమాదాన్ని గుర్తించిన 616 మంది ప్రముఖ కళాకారులు భావస్వాతంత్ర్యాన్ని అణచివేసే ప్రభుత్వాన్ని ఓడించాలని కోరుకున్నారు. ప్రశ్నించే గొంతులను హత్య చేసే ప్రభుత్వాన్ని గద్దె దించాలని మేధావులు విజ్ఞప్తి చేశారు. కొద్దిమంది కడుపులు నింపడం కోసం 130 కోట్ల మంది బతుకులను వీధినపడేశారని కన్స్టేబుల్ లాంటి వారు పోరాడారు.

పరిశ్రమలు పెరగాలి, ఉద్యోగాలు రావాలి అనుకుంటున్నాం. చైనా జిడిపిలో పరిశ్రమల వాటా 40% మనదేశంలో 16.3% గుజరాత్ లో రైతుల మీద పెప్పీ కంపెనీ కేసు వేసింది. జిఎస్టీతో ధరలు మోత మోగుతుంది. డీమానిటైజేషన్ వందల ప్రాణాలు తీయటం మాత్రమే కాదు కోట్లాది పేదల జేబులను లూటీ చేసింది. ముస్లింలు, దళితుల మీద రాజ్యం అండతో దాడులు సాగాయి. పసిబిడ్డలు, మహిళలు బలవుతున్నారు. అయినా బిజెపి విజయం సాధించడం ప్రమాద పరిస్థితులు పెరుగుతున్నాయనే దానికి నిదర్శనం.

ఫలితంగా మతోన్మాదదాడులు పెరగటం మాత్రమే కాక దేశ సంపదను కార్పొరేట్లకు బహుళజాతి కంపెనీలకు కట్టబెట్టడం వేగవంతమవుతుంది. అమెరికా ఆంక్షలకు తలొగ్గి ఆయిల్ భారాలను ప్రజలపై మోపవచ్చు. వ్యవసాయాన్ని, రైతులను కంపెనీలకు అప్పజెప్పవచ్చు. మహిళలు, దళితులు, ఇతర తరగతులు రెండవస్థాయి పౌరులుగానే కొనసాగాల్సి ఉంటుంది.

దేశంలోనూ, రాష్ట్రంలోనూ విజయం కార్పొరేట్ శక్తులదే! నేరస్థులదే !. గెలిచిన అభ్యర్థులలో ఇతర పార్టీల కంటే ఎక్కువగా బిజెపి నుండి 39% నేరస్తులున్నారు. 475 మంది కోటీశ్వరులు (88%).

రాష్ట్రంలో టిడిపి, వైసీపీ విధానాలలో తేడా లేకపోయినా ప్రజల అనుభవాలలో భిన్నత్వముంది. జన్మభూమి కమిటీల పేరిట సాగిన పక్షపాత పాలన ఫలితం ఉంది. మహిళలకిచ్చిన మొదటి సంతకాల అమలు వైఫల్యముంది. రైతాంగ రుణ విముక్తికాకపోవటం ఉంది. కాంట్రాక్టు, స్కీం వర్కర్ల, నిరుద్యోగ యువతీ యువకులకు భవిష్యత్తు ప్రశ్నగా ఉంది. ఉద్యమాల అణచివేత, కుల దురహంకార హత్యలు, విద్వేషాలు, మహిళలు, చిన్నారులపై హింసా సామాన్యులను ఆందోళనపరుస్తున్నాయి.

చూద్దాం! ఒక్క అవకాశమిచ్చి అంటూ ఓట్లు వేసిన ఫలితాలవి. ప్రజల ఆశలు కొన్ని అయినా నెరవేరతాయా? వేచి చూడాల్సిందే! పైపై పూతలు మూలరోగ నివృత్తి కాదు. మార్గాంతరం స్పష్టంగా లేనప్పుడు కన్పించే వైద్యమే మార్గమవుతుంది. ఇది సామాన్యుల మార్గం. ప్రజామార్గం.

మరి మేధావులు రాజనీతిజ్ఞులు, ప్రత్యామ్నాయాన్ని, ప్రజాస్వామ్యాన్ని మానవ సంపూర్ణ స్వేచ్ఛ వికాసాల్ని ఆకాంక్షించే వామ పక్ష శక్తుల కర్తవ్యమేమిటి? పై పూతలు వేస్తూనే ప్రత్యామ్నాయ ముళ్ళబాటను నడిచే బాటగా మార్చాలి. అవిశ్వాసం కల్గించేందుకు స్వార్థాన్ని విడనాడి, ప్రజా సంక్షేమమే ధ్యేయంగా పనిచేసే వ్యక్తులు శక్తులు పెరగాలి. ప్రకాష్ రాజ్ చెప్పినట్లు తిట్లు, చెంప దెబ్బలు, అవమానాలు ఎదుర్కోవడానికి సిద్ధమవ్వాలి. ఇందులో ప్రాణాలు కూడా పోవచ్చు. అందుకు సిద్ధపడే శక్తులు పెరగటం ద్వారానే మన జీవితాలు వెలుగు దారుల్లో సాగుతున్నాయి.

గుణపాఠాలను స్వీకరిద్దాం. అనుభవ పాఠాలను నేర్చుకుందాం. సమానత లక్ష్యంగా సాగే “మానవి” ప్రస్థానానికి పునరంకితమవుదాం. మార్ప్రె నుండి, కందుకూరి, అంబేద్కర్, సుందరయ్య వేసిన దారులను ఆకళింపు చేసుకుందాం. అధ్యయనానికి పదును పెడదాం. ఆచరణగీటురాయిగా అడుగులేద్దాం.

ధైర్యవంతుడు అంటే భయం
తెలియనివాడు కాదు, భయాన్ని
జయించినవాడు.

అడ్వయిజరీ బోర్డు
యం. ప్రగతి
వేములపల్లి సత్యవతి
డాక్టర్ బి. విజయభారతి
డాక్టర్ శిలాలోలిత

విద్యా ఆంధ్రప్రదేశ్ మహిళాసంఘం
చిరునామా :

విద్యా రాష్ట్ర కార్యాలయం,
3/4 బి. కె.బి.భవన్, వడ్డేశ్వరం
బైపాస్ రోడ్, తాడేపల్లి మండలం,
గుంటూరు జిల్లా.
ఫోన్, 9490098620

chaitanyamanavi@gmail.com

fb : aidwaap

Blog : aidwaap@blogspot.com

సంపాదకులు

డి.రమాదేవి

సంపాదక వర్గం

కె.స్వరూపరాణి

బి.ప్రభావతి

బి.హరిత

మేనేజర్: కె. శారద

ప్రజాశక్తి ప్రింటర్స్ & పబ్లిషర్స్

ప్రెవేట్ లిమిటెడ్

పోస్టల్ చందా

సంవత్సరానికి రూ : 200/-

విడి ప్రతి వెల రూ : 10/-

మోటూరు ఉదయం ట్రస్ట్ ఆఫీస్

మారుతీనగర్, ప్రకాశరావు పీఠ,

చుట్టు గుంట సెంటర్, విజయవాడ - 4

చైతన్య మాసవి

ఈ సంచికలో

వ్యాసం	సంస్కరణోద్యమ వారసత్వాన్ని కొనసాగిద్దాం : బృందాకరత్5
వ్యాసం	ఆధునిక కాలానికి వీరేశలింగం : కడియాల రామ్మోహనరావు8
సీరియల్	వీరేశలింగం జీవిత చరిత్ర : వేములపల్లి సత్యవతి10
కథ	అద్దం : పన్నాల సాయిశ్రీ పద్మశ్రీ.....11
సమకాలీనం	ఓటు - రిజర్వేషన్లు : అల్లాడ లక్ష్మి14
సీరియల్	మహిళలు - సోషలిజం : ఆగస్ట్ బెబెల్.....15
నివాళి	సంఘం లక్ష్మీబాయమ్మ : భూపతి వెంకటేశ్వర్లు17
కథ	నిశ్చలం బద్దలైంది : పి.విజయ్ కుమార స్వామిరెడ్డి18
నివేదిక	ఆట పాటలు : కె.రమాదేవి, పి. మురళికృష్ణ22
అమ్మమ్మ లేఖలు	ప్రజాస్వామ్య విలువలు : డా కనపర్తి విజయబిక్ష్23
చట్టాలు	లైంగిక వేధింపులకు సుప్రీం కోర్టు అతీతమా? : నందూరి పద్మాంజలి...25
పుస్తక సమీక్ష	సాగర సంగమం : వి. వీరలక్ష్మీదేవి.....27
సినీమా సమీక్ష	మదరిండియా : డి.శమంతకమణి30
సంస్కరణ	మార్పుకు మార్గదర్శి మార్బ్ : మానవి టీం32
జీవన పోరాటం	ఆటబొమ్మ : కె. శారద33
ఉద్యమ వార్తలు	భారమౌతున్న మాతృత్వం- బి.హరితా దేవి.....34
	ఉద్యమాలబాటలో35

పత్రికలో విభిన్న అంశాలపై వస్తున్న వ్యాసాలు రచయితల అభిప్రాయాలు మాత్రమే. అందులో పేర్కొన్న అన్ని అంశాలతో మానవి సంపాదక వర్గం ఏకీభవిస్తుందని భావించవలదు.

- ఎడిటర్

PRINTED AND PUBLISHED BY D. RAMA DEVI, AIDWA ANDHRA PRADESH MAHILA SANGHAM, PRINTED AT PRAJASAKTI PRINTERS & PUBLISHERS PVT.LTD. D.NO.14-12-19, PRAKASH NAGAR, KRISHNA NAGAR(P), TADEPALLI (M), GUNTUR (DT), AP., PIN - 522 502., PH : 91-8645 - 272133. PUBLISHED AT AIDWA ANDHRA PRADESH MAHILA SANGHAM AIDWA STATE OFFICE D.NO. 3/4 B. K.B.BHAVAN, VADDESWAREM BYPASS ROAD, TADEPALLI (M) GUNTUR (DT). EDITOR: D. RAMA DEVI. R.NO. APTEL/2006-20000

సంస్కరణోద్యమ వారసత్వ కొనసాగింపే కందుకూరికి నివాళి

కందుకూరి వీరేశలింగం పంతులు నూరో వర్ధంతి సందర్భంగా తెలుగు మహిళలందరికీ అభినందనలు చెప్పనీయండి! వీరేశలింగం 1848, ఏప్రిల్ 16న జన్మించారు. 1919 మే 27న మరణించారు. ఆయన శతవర్ధంతి సందర్భంగా ఐదవ ఆధ్వర్యంలో వ్యాస సంకలనాన్ని తేవడం అభినందనీయం. శతాబ్దానికి ముందే సంఘ సంస్కర్త, మేధావి వీరేశలింగం రాసిన తొలి నవల రాజశేఖరచరితం ఈ నాటి పరిస్థితులను చక్కగా పట్టిచూపుతోంది. అందరూ చదవదగిన పొత్తమే.

బ్రాహ్మణ కుటుంబంలో పుట్టినా కూడా తన కుల ఆధిపత్య ధోరణికి, ఆ కులం ఆధ్వర్యంలో సాగే సామాజిక ఛాందసత్వానికి వ్యతిరేకంగా కుల పెద్దలతో ఆయన పోరాడారు. స్త్రీలను కించపరచే ఆచారాలనూ, స్త్రీలపట్ల తిరోగమన ఆలోచనలనూ ఎదిరించారు. వితంతు పునర్వివాహాలకు స్వయంగా నేతృత్వం వహించారు. బాల్య వివాహాలకు, వరకట్నానికి వ్యతిరేకంగా పోరాడారు. మతం పేరుతో లైంగిక దోపిడికి దన్నుగా నిలిచిన ఆనాటి దేవదాసి వ్యవస్థకు వ్యతిరేకంగా పోరాడారు. మూఢనమ్మకాలకు వ్యతిరేకంగా పోరాడుతున్నప్పుడు వీరేశలింగం అనేక భౌతిక దాడులను ఎదుర్కొన్నారు. అయినా ఆయన తన కార్యచరణను ఆపలేదు. పునర్వివాహ సంస్థ ద్వారా ఛాందసవాదులతో వాదోపవాదాలు చేసేవారు. ఆయన ద్వారా స్ఫూర్తి పొందిన యువత ఆ సంస్థను వ్యాప్తి చేశారు. పునర్వివాహాలు చేసుకోవటానికి ఇష్టపడిన వితంతు మహిళల పేర్లను నమోదు చేశారు. ఆనాటి అననుకూల పరిస్థితులలో యువత నిర్వహించిన ఈ పనే పెద్ద

తిరుగుబాటుగా భావించవచ్చు. వివేకవర్ధిని పత్రికతోపాటు, అనేక ఇతర ప్రచురణలనూ ఆయన తీసుకువచ్చారు. మూఢనమ్మకాలపై సైద్ధాంతిక దాడి జరిపారు. తన యావదాస్థినీ బాలికల పాఠశాలల ఏర్పాటుకు, వితంతువుల పునరావాసానికి ఇచ్చేశారు.

ఛాందసవాదంపై యుద్ధం :

19వ శతాబ్ది ప్రారంభంలో దేశవ్యాప్తంగా అనేక ప్రాంతాలలో సంస్కరణోద్యమాలు మొదలయ్యాయి. మతం పేరుతో, సంప్రదాయాల పేరుతో అగ్రకులస్తులు పలు అనుచిత పద్ధతులను సమాజంపై రుద్దేవారు. కేరళలోని కొన్ని ప్రాంతాలలో మహిళలు తమ రొమ్ము భాగాన్ని వస్త్రంతో కప్పుకోకూడదంటూ శాసించారు. ఒకవేళ రొమ్ము ప్రాంతాన్ని కప్పుకుంటే పన్ను వసూలు చేసేవారు. దేశంలోని అనేక ప్రాంతాలలో దళితులను అంటరానివారంటూ వారిని వీధులలో నడవనిచ్చేవారు కాదు. ఒకవేళ దళితులు వీధిలోకి రావలసివస్తే, వారి అడుగుల గుర్తులను వారే తుడుచుకోవాలి. దానికిగాను వారి మొల వెనుకభాగానికి చీపురు కట్టుకొని నడవాల్సిందే. ఉమ్మేం దుకుగాను మెడలో ముంత కట్టుకోవాలి.

కొన్ని ప్రధాన వీధులలోనయితే శూద్రులూ, అంటరానివారూ నడవనేకూడదు. దేవాలయంలో ప్రవేశం వుండేదికాదు. అందరూ ఒకే దగ్గర నీటిని ముంచుకుని తీసుకుపోకూడదు. చెరువు నుంచి, బావి నుంచి అగ్రకులాలవారెవరయినా నీటిని పోసేదాకా తమ కుండలను దూరంగా పెట్టుకుని నిలబడాల్సిందే. బెంగాల్‌లో కులీన పద్ధతి ఉండేది. కులీన బ్రాహ్మణుడు ఎంతమంది కులీన బ్రాహ్మణ యువతులనైనా పెళ్లి చేసుకోవచ్చు. యుక్త వయస్సు రాకముందే ఎనిమిది, తొమ్మిది సంవత్సరాలలోని అమ్మాయిల తల్లిదండ్రులకు రూ. 5 నుంచి రూ. 500 వరకూ కన్యాశుల్కం చెల్లించి పెళ్లి చేసుకునేవారు. పురుషుని వయసుతో నిమిత్తం లేదు. అతడు మరణిస్తే వితంతు బాలికల పరిస్థితి దయనీయంగా ఉండేది. అన్ని రకాల దోపిడీలకూ గురయ్యేవారు. ఇటువంటి ఆచారాలకు వ్యతిరేకంగా సంఘసంస్కర్తలు పోరాడారు. వీరిపైన సంప్రదాయం పేరుతో అగ్రకులాలవారమంటూ కొందరు దాడులు చేసేవారు. అవమానపరిచేవాళ్ళు. ఊళ్లనుంచి వెళ్ళగొట్టేవారు.

ఆధునిక పునర్జీవన ఉద్యమం ఒకరి ద్వారా మరొకరి స్ఫూర్తితో దేశమంతా సంఘ సంస్కరణోద్యమాలు ఆనాడు అల్లుకున్నాయి. కందుకూరి కూడా బెంగాల్ పునర్జీవన ఉద్యమాలతో స్ఫూర్తి పొందారు. ఆనాడు సతీసహగమనాన్ని (చనిపోయిన భర్త చితిలోనే బతికున్న భార్యనూ బలవంతంగా కాల్చటం) రద్దు చేయాలంటూ రాజారామమోహన్ రాయ్ అనేక రూపాల ఉద్యమించాడు. మరో వైపు మహిళల, శూద్రుల, అంటరానివారిపట్ల వివక్షకు వ్యతిరేకంగా ఆందోళనలు జరిగాయి. సంస్కరణవాదులు చేసిన పోరాటాల ఫలితంగా ముస్లిము మహిళలకూ విద్య అవసరమన్న వాదన ముందుకొచ్చింది. బెంగాల్, మహారాష్ట్ర, తమిళనాడు, ఆంధ్ర, కేరళ, కర్ణాటక, పంజాబ్ లోనూ సంఘసంస్కర్తలు పనిచేశారు.

వారిలో మహాత్మా జ్యోతిరావు పూలే, సావిత్రిభాయి పూలే, ఎమ్.జి రణడే, పెరియార్ అయ్యంకాళి, నారాయణగురు, ఈశ్వరచంద్ర విద్యాసాగర్, బేగం రో.క్యా ఖాజీ నజరుల్లా ఇస్లాం, దయానంద సదస్వతి, హెన్రీ డి. రోజియా తదితరులు ముఖ్యులు. డాక్టర్ బాబాసాహెబ్ అంబేద్కర్ అంటరానివారి విముక్తికోసం రాజీలేని పోరాటాలు చేశారు. దళితుల పట్ల ఆనాడు సాగిన అన్నిరకాల దూరాచారాలనూ వ్యతిరేకించారు. చరిత్రలో అంబేద్కర్ కృషి మరువలేనిది.

పునరుద్ధరణధోరణులు

20వ శతాబ్దం ప్రారంభంలో బ్రిటీష్ పాలకులకు వ్యతిరేకంగా జాతీయోద్యమ భావాలను ప్రేరేపించేందుకుగాను సంస్కృతి, సంప్రదాయాలను పరిరక్షించుకోవడం అవసరమని కొందరు నాయకులు ఆ మేరకు కార్యక్రమాలు సాగించారు. ప్రధానంగా ఆనాడు

హిందూ ఉన్నత వర్గాలలో కొనసాగుతోన్న సంస్కృతి, సంప్రదాయాలను కాపాడుకునే ప్రయత్నం జరిగింది. మొదటితరం స్వాతంత్ర్యోద్యమ నాయకుడు బాలగంగాధర తిలక్ 'స్వరాజ్యం నా జన్మహక్కు' నివాదంతో ముందుకొచ్చి సంస్కరణలకు వ్యతిరేకంగా పనిచేశారు. జాతీయవాదం పేరిట సంస్కరణలకు వ్యతిరేకిగా, సంప్రదాయవాదిగా వ్యవహరించాడు.

1891లో వచ్చిన వయస్సు సమ్మతి చట్టాన్ని వ్యతిరేకించాడు. అమ్మాయిలు లైంగిక చర్యలలో పాల్గొనేందుకు కనీసం 12 సంవత్సరాలు ఉండాలని ఆనాటి బ్రిటీష్ ప్రభుత్వం చట్టం చేసింది. అయితే ఇది బ్రిటీష్ పాలకులు హిందూ ఆచారాలలో, నమ్మకాలలో ఖోళ్ళం చేసుకోవటం మేనంటూ తిలక్ ఎంతో కొంత అభ్యుదయమయిన ఆ చట్టాన్నే వ్యతిరేకించాడు. తిలక్ కార్యాచరణ ఒక ప్రమాదకరమైన సాంప్రదాయ ధోరణికి నాంది పలికింది.

కానీ తిలక్ తన సంకుచితత్వంతో బలమైన తిరోగమనధోరణికి కారణమయ్యాడు. ప్రభావితం చేయగలిగాడు. ఆ తరువాత అనేక ప్రగతిశీల శక్తులు జాతీయోద్యమంలో ప్రాధాన్యతను పొందాయి. 1917లో బోల్షివిక్ విప్లవం వచ్చింది. విప్లవం ఫలితంగా సోవియట్ యూనియన్ అభివృద్ధి చెందడం, మహిళల సమానత్వం కోసం చర్యలు తీసుకోవడం తదితర బలమైన కారణాలు నిస్సందేహంగా భారతదేశంలో ప్రభావం చూపాయి. ఫలితంగా జాతీయవాదంతోపాటు సంస్కరణలవాదం బలపడింది. కొన్ని సామాజిక మార్పులూ చోటు చేసుకున్నాయి.

కమ్యూనిస్టుల పాత్ర :

కమ్యూనిస్టు నాయకులైన ఎ.కె.

గోపాలన్, ఇ.ఎమ్.ఎస్.నంబూద్రిపాద్, కృష్ణపిళ్ళై, పుచ్చలపల్లి సుందరయ్య ఇలా ఎందరో కమ్యూనిస్టులు సామాజిక సమస్యలపైనా, అంటరానితనానికి వ్యతిరేకంగానూ కార్యకలాపాలు నిర్వహించారు. అనేక చోట్ల దళితులతో ఆలయ ప్రవేశ కార్యక్రమాలను నిర్వహించారు. స్వాతంత్ర్యానికి ముందు సంస్కరణోద్యమంలోనూ, జాతీయోద్యమంలోనూ కమ్యూనిస్టుల పాత్ర విస్తరించరానిది.

వర్గ పోరాటాలలో కార్మిక వర్గాన్ని మమేకం చేయటానికి సామాజిక ఉద్యమాలను మిళితం చేశారు. ఒకవైపు వర్గ పోరాటాలు చేస్తూనే, మరోవైపు సంప్రదాయవాదులకూ, భూస్వామ్య వర్గాలకూ వ్యతిరేకంగా పోరాడారు. భూమిలేని పేదల్లో అత్యధికులయిన దళిత బిడ్డలను భూస్వాములు భయంకరంగా వేధించేవారు.

భూస్వాములు కులసాధనాన్ని వినియోగించుకుని వ్యవసాయ కార్మికులను కించపరచేవారు. దాడులు చేసేవారు. ఈ నేపథ్యంలో శ్రామిక మహిళలు 1. లింగ బేధంతోనూ 2. వర్గ బేధంతోనూ 3. వర్ణ బేధంతోనూ ఇలా మూడు స్థాయిల్లో ఇబ్బందులను ఎదుర్కొనేవారు.

మొదట సామాజికన్యాయంకోసం వర్గపోరాటాలు బలంగానూ, విస్తృతంగానూ జరిగాయి. అదేసమయంలో సామాజిక న్యాయానికి సంబంధించిన పోరాటాలు కార్మికవర్గ ఐక్యతకు వుపయోగపడేవి. దేశంలో సంస్కరణోద్యమాలనూ, వర్గపోరాటాలనూ మరింత పెంచడానికీ, వ్యాపింపజేయటానికీ, వాటిని నిలబెట్టడానికీ కమ్యూనిస్టుల కార్యకలాపాలు దోహదపడ్డాయి.

కందుకూరి శత వర్ధంతి సంవత్సరం ముగింపు సభ

26.5.2019 - సిద్ధార్థ కళాశాలలో కందుకూరి శత వర్ధంతి సభ జరిగింది.

ఈ సభకి అనేక ప్రత్యేకతలు ఉన్నాయి. సభ 115 సంఘాల సమాహారం. మూఢ విశ్వాసాలను అంతం చేయాలన్న నంకల్పంతో తెలుగునాటి నలుచెరగుల నుండి ఒక చోట చేరిన సమాహారం. ఒక చోట చేరడమే కాదు, ఈ నాడు మూఢ

విశ్వాసాలనే దశ దిశలా వ్యాపింపచేయడానికి శత నహస్ర విధాలా ప్రయత్నాలు జరుగుతున్న వేళలో మనం అందుకు భిన్నమైన సంస్కృతికి వారసులమని పండితులు, రచయితలు, సాహితీ స్రష్టలు, విమర్శకులు, కళాకారులూ ఒక్క గొంతై చాటిన రోజు. అది పూర్వ సాహితీ సంస్కృతికి అభివృద్ధి మూలలను పునఃశ్చరణ చేసుకున్నరోజు. వక్తలు మనం మన సంస్కృతిలో వారసత్వంగా స్వీకరించవలసినవి ఏవో, విడిచి పెట్టాల్సినవి ఏవో పునర్:మూల్యాంకనం చేసుకున్న రోజు. ఇది మనలను ముందుకు నడిపించేందుకు ఎంతగానో దోహద పడుతుంది. ఇది ఆ నాటి ప్రత్యేకతలతో ఓ ముఖ్యమైన అంశం.

మరిన్ని ప్రత్యేకతలు :

సభలో 24 మంది సాహితీ పండితులు విమర్శకులు ప్రారంభ సభ తరువాత మూడు విభాగాలుగా విడివడి 1. కందుకూరి వీరేశలింగం-తెలుగు సాహిత్యం 2. కందుకూరి వీరేశలింగం సంఘ సంస్కరణ ఉద్యమాలు 3. సంఘ సంస్కరణ ఉద్యమాలు - వర్తమాన సమాజం గురించి చర్చించారు.

అందులో అందరూ ఏకీభవించిన అంశాలు, విభేదించిన అంశాలు ఉన్నాయి.

ఏకీభవించిన ముఖ్యాంశాలు :

కందుకూరి నిరంతర ఉద్యమ కారుడు.

తన చివరి శ్వాస వరకు మహిళల అభ్యుదయానికి, వితంతు మహిళల పట్ల, బాలికల పట్ల ఆనాటి సమాజం చూపుతున్న

వివక్షతకు వ్యతిరేకంగా సాహిత్యం వ్రాయడమేకాదు, సంఘానికి సమాజానికి వ్యతిరేకంగా ఎదురు నిలిచి పోరాడాడు. ఒక్కడే 30 పైగా వీతంతు వివాహాలు చేసాడు. హితకారిణి సమాజాన్ని స్థాపించి మరిన్ని వివాహాలు చేసాడు. అనాడు మద్రాసు కూడా ఆంధ్ర ప్రాంతంలో కలిసి ఉన్నందువలన అక్కడ కూడా కొన్ని వీతంతు వివాహాలు చేసాడు. బాల్యంలో అడపిల్లలకి వివాహాలు చేయడం వలన పశితనంలోనే మగనిని కోల్పోయి, వితంతువులుగా మారి సమాజంలో బాలికలు నిరాదరణకు గురవుతున్నారని గ్రహించి బాలికలకు చదువు ఉండాలని పసి పిల్లలకు పెళ్లిళ్లు చేయకూడదని ఉద్యమాలు నడిపాడు. బాలికల పాఠశాలలు నిర్వహించాడు. తనపై జరిగిన భౌతిక, సామాజిక దాడులను ధైర్యంగా ఎదుర్కొన్న ఘనుడు వీరేశలింగ కవి. అదే మనకు ఆదర్శం.

సాహిత్యంలో కూడా వీరేశలింగ కవి చేసిన కృషి అసామాన్యం. సాహిత్యాన్ని నంఘాన్ని మలిచే ఒక అన్తంగా వినియోగించిన కవి వీరేశలింగ కవి.

మూఢాచారాలు, మూఢ సంప్రదాయాలు ప్రశ్నించి, వ్యతిరేకించి నిలిచిన కవి వీరేశలింగం. తన చుట్టూ ఉన్న సమాజం వెలివేతను, ఆగ్రహాన్ని భరించి తాను నమ్మిన వాటిని ఆచరణలో చేసి చూపిన వారు వీరేశలింగం. అదే మనకీనాడు ఆదర్శం. అవి దెయ్యాలు ఆవరించడము

ఇంకా అనేకమైనవి

వీరేశలింగం నుండి మనం నేర్చుకోవలసినవి- ప్రశ్నించి తెలుసుకోవడం, తెలుసుకున్న సామాజిక, శాస్త్రీయ అంశాలను నిజ జీవితంలో నూటికి నూరు శాతం ఆచరించడమే. ఈ స్ఫూర్తి ఇప్పుడు శాస్త్ర విజ్ఞానంలో ఏంతో ముందున్న వారు కూడా అశాస్త్రీయ పద్ధతులు ఆచరణకు పాల్పడుతున్న నేపథ్యంలో మనకు

అనుసరణీయం. దీనిని మనం మరింతగా ప్రోత్సహించవలసిన అవసరం ఉంది.

అయితే వీరేశలింగం పరిధి పరిమితం అని కొందరు ఎత్తి చూపారు. తాను ఉన్న సామాజిక తరగతిలోని ఛాందసాలకే ప్రాధాన్యం ఇచ్చాడని కేవలం బ్రాహ్మణులలోనే ఉన్న మూఢ విశ్వాసాలను అందరి విశ్వాసాలుగా చూపాడన్నది కొందరి వాదన. అయితే అనేకులు వీరేశలింగం బ్రాహ్మణులలో కాదు అనేకులు అనుసరిస్తున్న బ్రాహ్మణత్వాన్ని వ్యతిరేకించాడని నిర్ధారించారు.

అందువలన సమాజ అభ్యున్నతికి అవసరమైన ఉద్యమాలను కందుకూరిని ఆదర్శంగా చేసుకుని మనం భాగస్వాములం కావాలని సభలో అనేక మంది విజ్ఞులు అభిప్రాయ పడ్డారు.

సభకి 700లకి పైగా ఆహుతులు విచ్చేసారు. ఎండకు లెక్క చేయక సభలో చాలామంది చివరి వరకు పాల్గొని వక్తల ఆలోచనలను పరిచుకున్నారు. అట్టహాసంగా అమర్చిన వేదిక దానిపై వ్రాసిన "రేపటికి ఏంచేయాలో తెలియాలంటే ఈనాడు జరుగు తున్నది తెలుసుకోవాలి, ఈనాడు ఏం జరుగుతున్నదో అవగాహన కావాలంటే నిన్నటి గురించి తెలుసుకోవాలి, విప్లవాత్మక మార్పు రావాలంటే సమాజం మూఢత్వాన్ని విడనాడాలన్న" సందేశం సభికులను ఆకట్టుకున్నది. సభకు మార్గనిర్దేశం చేసింది.

కందుకూరి వీరేశలింగం శతవర్ధంతి ఆధునిక కాలానికి వీరేశలింగం

శ్రీ కందుకూరి వీరేశలింగం సామాన్యుడు, మాన్యుడు మహనీయుడు, రాజమహేంద్రవరంలో ఒక బీద బ్రాహ్మణ కుటుంబంలో క్రీ.శ 1848 ఏప్రిల్ 16న వీరేశలింగం జన్మించారు. స్వయం కృషితో విద్యావంతునిగా, సంఘసంస్కర్తగా, శతాధిక గ్రంథకర్తగా, సాహిత్య రంగంలో మహోన్నత శిఖరంగా ఆదర గౌరవాలు పొందారు. (ఆయన నాలుగవ యేట తండ్రి మరణించారు. పెదతండ్రి సంరక్షణలో, కంటికి రెప్పలా చూసుకుంటూ పెంచిన తల్లి ప్రేమలో పెరిగాడు) వీరేశలింగం పట్టుదల మనిషి తలపెట్టినపని ఎంత ఇష్టమైనదైనా కష్ట నష్టాలకు వెనుదయక విజయాన్ని సాధించిన మహనీయుడు.

వీరేశలింగం కృషి : ఆశ్చర్య కరంగా ఆయన హస్య ప్రియుడు కూడా. సమాజంలో జరుగుతున్న అవకతవకలను ప్రవాసనాల రూపంలో ప్రదర్శించి, ప్రజలను నవ్వించారు, ఆలోచింపజేశారు. ఉబ్బస వ్యాధి చిన్న వయసు నుండి చివరిదాకా ఆయన్ను

బాధించింది. అనారోగ్యాన్ని లెక్క చేయక ప్రతిక్షణం సార్థకంగా జీవించారు.

విద్యుచ్ఛక్తి వీరేశలింగం:-

విద్యుచ్ఛక్తి రాకముందున్న ప్రపంచానికి విద్యుచ్ఛక్తి కనుక్కున్న తరువాత ప్రపంచానికి ఎంత వ్యత్యాసం వున్నదో వీరేశలింగం గారి రచనలకు పూర్వం ఆంధ్ర సాహిత్యానికి వీరేశలింగం గారి తర్వాత ఆంధ్ర సాహిత్యానికి అంత భేదం వున్నది. వీరేశలింగం గారు దారితీసిన సంఘ సంస్కరణోద్యమాలు ఆంధ్ర సంఘంలోని కల్యాణాన్ని చాలా వరకు కడిగి వేశారు. ఆంగ్లేయులు వీరేశలింగం గారి ఉద్యమాలకు బాసటగా నిలిచారు. ఆంగ్ల భాషావ్యాప్తి తెలుగు సాహిత్యంలో ప్రక్రియలు వైవిధ్యంలేని సంకుచితత్వాన్ని తెలియచెప్పింది.

శ్రీ వీరేశలింగం పంతులు గారిని “ఆంధ్ర దేశంలో మొట్టమొదటి ఆధునిక వ్యక్తిగా అభివర్ణించవచ్చు, ఆయన భాషా రచనయందు

స్వాతంత్ర్యము వహించి తీయని వాకిండ్లు తీసినాడు. పంతులుగారికి ప్రఖ్యాతులైన వాల్టేరుతో వాఙ్మయుమున సమాన స్థానమీయవచ్చును” (కట్టమంచి రామలింగారెడ్డి)

సాహిత్య రంగంలో ఆయన మూఢత్వం నుండి సులభశైలికి మరిలారు, “శుద్ధాంధ్ర నిర్వచన నిరోధనైషధము” రచించి పండితులను మెప్పించారు. విగ్రహ తంత్రమును వ్రాసి పండితులచే సత్కరింపబడ్డారు.

జనమనోరంజనము రచించి ఆర్థికంగా లాభపడ్డారు. దేశకాల పరిస్థితులను గమనించి అజ్ఞానాన్ని ఛేదిస్తూ సులభశైలిలో పామర జనులకు బోధపడే గ్రంథాలు రచించారు. స్త్రీ విద్యకోసం అహరహమూ కృషి చేశారు. ఐదవ తరగతి వాచకంతో సహా పిల్లలకు స్త్రీలకు, సామాన్యులకు ఉపయోగపడే రచనలు చేశారు.

దేశాభిమాన మనగా జనులమీద అభిమానమే” అని ఆయన విశ్వసించారు. గ్రామ్యభాషా నిరసన సభల్లో పాల్గొన్న పంతులుగారు సత్యం గుర్తించాక తాము అధ్యక్షులుగా గిడుగు రామమూర్తి పంతులుగారు కార్యదర్శిగా “పర్తమానాంధ్ర భాషా ప్రవర్తక సమాజాన్ని” స్థాపించారు.

గద్యతిక్కన బిరుదు వహించిన వీరేశలింగ పద్య కవిత్వంలో గూడ అంతటి సారళ్యాన్ని సాధించారు. ఆయన దృష్టికి తెలుగు కవితా సరస్వతి యమాల సంకెళ్లలో బాధపడుతూ విలపిస్తూ కనిపించింది. తెలుగు భాషకు కవిత్యానికి స్వేచ్ఛను ప్రసాదించి అంధకారం తొలగిపోయేముందు వేగుచుక్కలాగ వీరేశలింగం గారి రచనలు వెలుగును ప్రసాదించాయి. “నేనారంభించిన కాలమందు తెలుగులో నిష్పటివలే వివిధములైన పుస్తకములు

లేవు....

తెలుగులో మొదటి వచన ప్రబంధమును నేనే చేసితిని, మొదటి నాటకమును నేనే తినిగించితిని, మొదటి ప్రకృతి శాస్త్రమును నేనే రచించితిని, మొదటి ప్రహసనమును నేనే వ్రాసితిని, మొదటి చరిత్రమును నేనే విరచించితిని, స్త్రీలకై మొదటి పుస్తకమును నేనే కావించితిని, అని స్వయంగా చెప్పుకున్నారు. (స్వీయ చరిత్రము) వీటిలో ఒకటి రెండు పుస్తకాల విషయంలో పంతులు

గారే మొదటి వారనటాన్ని పరిశోధనలంగీకరించుకొని ఆయన మార్గదర్శిత్యాన్ని ఎవరూ కాదనలేదు.

క్షీణయుగ కవిత్వం నుంచి విముక్తిని ప్రసాదించిన పంతులుగారు కవిత్వం “మూగ చెవిటి వారి ముచ్చట” కాదని

గుర్తించి, సరళమైన రచనకు మార్గదర్శకులయ్యారు. చీకటిని ఛేదించి ఉష్ణో రేఖలు తోపించిన పంతులు గారి సేవను, బహుముఖ ప్రజ్ఞను సంస్కార దీక్షను, త్యాగనిరతిని గుర్తించి, గౌరవించి ఆయనను యుగపురుషునిగా సంభావించగలం.

త్రికరణ శుద్ధి:- వీరేశలింగం తల చిన్నది, పలికినది, ఆచరించినది ఒకటే. నూగేళ్ల ఈ మధ్య వున్న తెలుగు వారందరూ వారికి తెలియకుండానో తెలిసో వీరేశలింగంతో ఉన్నారు.

రాజ్యాలక్ష్మమ్మ గారు:- (క్రీ. శ 1851-1910)

వీరేశలింగం గారికి రాజ్యాలక్ష్మమ్మ గారితో 1816లో వివాహం జరిగింది.

అప్పటి ఆయన వయసు 12 సంవత్సరాలు ఆమె వయసు 4 సంవత్సరాల తరువాత కాపురానికి వచ్చింది. అర్థ శతాబ్దకలం ఆమె వీరేశలింగం గారికి తోడు నీడ సహా ధర్మ చారిణియై నిలిచింది. ఆమె చనిపోయిన తర్వాత వీరేశలింగం 9 సంవత్సరాలు బ్రతికారు. ఇదివారి అసహాయదశ మిగిలిన సంఘ సంస్కర్తలకు లేని ఒక అదృష్టం వీరికి దక్కింది ఆమె ఆయనకు అర్ధాంగి

మాత్రమే కాదు ఉత్తమార్థం సంఘ సంస్కరణ కార్య చరణలో ఆయనకన్న ఎక్కువ కష్టాలను ఆమె అనుభవించారు. వెలివేయడం వల్ల ఎక్కువ బాధలను అనుభవించింది ఆమె.

సంఘ సంస్కరణ :-

దోరతనము వారి పాఠశాలలో వీరేశలింగం ఇంగ్లీషు నేర్చుకోవటానికి చేరారు. (1860) కేశవ చంద్రసేన్ ఉపన్యాసాలు చదివి-పాఠశాల ఉపధ్యాయులు ఆర్మూరి లక్ష్మి నరసింహం గారి బోధనలు విని బ్రాహ్మమత ప్రభావితులయ్యారు. (1867) చెన్న పట్టణములో స్త్రీ పునర్వివాహ సమాజము ఏర్పడినట్లు తెలుసుకున్నారు. (1874) స్త్రీలు విద్యావంతులు కావాలనే తలపు

ఆయనకు చిన్నప్పుడే కలిగింది. తనొక సామాన్య ఉపాధ్యాయుడే అయినా ప్రత్యేకంగా బాలికల కోసం ధవళేశ్వరంలో ఒక పాఠశాలనే ఏర్పరచారు.

సంఘ సంస్కారం, ప్రకృతి :-

సంఘ సంస్కారానికి పత్రికలు పట్టుగొమ్మలు, వీరేశలింగం 1874లో వివేకవర్ధని పత్రికను ప్రారంభించారు. తాను ధనవంతుడు కాకపోయినా సాహసించి వివేకవర్ధని ప్రచురణకు పూనుకున్నారు. సంఘంలో

దూరాచారాలు, మూడనమ్మకాలను తొలగించే సంకల్పంతో హాస్య సంజీవని (1876) పత్రికను ప్రారంభించారు. నక్కొండ వెంకటరత్నం గారి హాస్యవర్ధని అంతకుముందే వున్నది.

స్త్రీ పునర్వివాహం :-

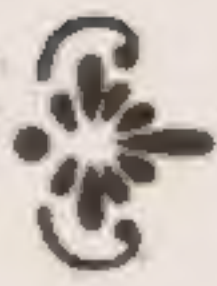
వీరేశలింగం గారి

కాలంలో బ్రాహ్మణులలో ఒక

ఘోరమైన దూరాచారం వుండేది. ఐదారేళ్లయినా నిండని చిన్నారి ఆడపిల్లని డబ్బుకు ఆశపడి ఆ పిల్లల తల్లిదండ్రులే అరవైడెబ్బై యేండ్ల వరునికిచ్చి పెళ్లి చేసేవారు. ఈ శుల్కం విధంగా వరుడినుంచి డబ్బు తీసుకోవటాన్ని కన్యాశూల్కం అనేవారు.

ఇటువంటి సందర్భాలలో వరుడు రెండవ, మూడవ పెళ్లివాడో అయ్యుండేవారు. ఒక పురుషుడు నాలుగు సార్లు, ఐదుసార్లు కూడా పెళ్లిళ్ళు చేసుకున్న సందర్భాలున్నాయి. ఒకరి తరువాత ఒకరు భార్యలు చనిపోవటాన సుప్రసిద్ధకవివద్దాది. సుబ్బరాయకవి ఐదుసార్లు పెళ్లి చేసుకున్నాడు.

జూన్ 27వ తేదీన కార్య నిర్వాహక సంఘంలో రెండవ మరణశాసనం కూడా రిజిస్టర్ చేయించవలెనని తీర్మానించారు. ఈ తీర్మానపత్రంనందు న్యాయపతి సుబ్బారావు పంతులుగారు, వీరేశలింగం పంతులుగారు, సోమంచి గారు, బసవరాజు గవరాజుగారు, మాకర్ల వెంకట సుబ్బారావు నాయుడు గారు సంతకాలు చేశారు. మొదటిరోజు 10,000 రూ. విరాళం ఇచ్చి లక్ష్మి నరసింహంగారు సంతకం చేశారు. వీరేశలింగం పంతులు గారు వీరివద్దే చదువుకున్నారు. బ్రహ్మసమాజ సిద్ధాంతముల గురించి పంతులుగారికి మరికొందరు విద్యార్థులు చెప్పేవారు. పంతులుగారికి వితంతు వివాహములందు సహాయపడుతుండేవారు. వీరేశలింగంగారు వితంతు వివాహాలకు అనితరసాధ్యమైన కృషి చేస్తూనే మరోవైపు పురపాలక పారిశుధ్య సంఘ కార్యాలయ సభ్యులుగాను, పత్రిక నిర్వాహణలోను, గ్రంథరచనలోను, దౌర్జన్యమునకు వ్యతిరేకంగాను, ప్రాచీన గ్రంథములు చదువుతూ, ఉపన్యాసాలు ఇస్తూ ఉండేవారు.

రాజమహేంద్రవరం న్యాయస్థానమునకు కొత్త న్యాయాధీశులు వచ్చారు. వారు లంచములు తీసుకోవడంలో అందెవేసిన చెయ్యి. వీరు లంచము తీసుకునే పద్ధతి విలక్షణంగా ఉండేది. సాక్ష్యములు సక్రమంగా సాగేవి. తీర్పు చెప్పే సమయాన వాది-ప్రతివాది ఇరువైపుల వారి నుండి వారివ్వగలిగినంత లంచం తీసుకుని న్యాయం ఉన్నవారివైపు వారు 10 రూపాయిలు ఇచ్చినా న్యాయమైన తీర్పు చెప్పేవారు. అన్యాయ పక్షములో ఉన్నవారు 100 రూపాయిలు ఇచ్చినా తీర్పు తరువాత తిరిగి ఇచ్చేసి వారు న్యాయరితవ్వని తీర్పుచ్చేవాడు. అయినా వీరేశలింగంగారు దానిని మాన్పించదలచి 'వివేకవర్ధని'లో రాయడం మొదలుపెట్టారు. "హాస్య సంజీవనిలో" న్యాయాధీశులవారిపై రాయబడిన సంభాషణలు వారు చదివి కొన్నాళ్ళు లంచాలు తీసుకోవడం

మానేశారు. తరువాత 6 నెలలు సెలవుపై వెళ్ళారు. ఆ సమయంలో వేరేచోటుకు బదిలీకోసం ప్రయత్నించారు. ఫలితంలేక తిరిగి రాజమహేంద్రవరం వచ్చి ద్యూటీలో చేరారు. ఈసారి రహస్యంగా లంచం తీసుకోవడం మొదలుపెట్టారు. పంతులుగారు "వివేకవర్ధని"లో రాయడం మానలేదు. ఏకధాటిగా వస్తున్న ఆ సంభాషణలను చూసి తట్టుకోలేక మళ్ళీ సెలవుపై వెళ్ళాడు. ఇక రాజమహేంద్రవరం రాలేదు. అమ్మారి లక్ష్మి నరసింహంగారు లంచాన్ని డబ్బురూపంలో తీసుకునేవారు కాదు.

న్యాయసభలో పనిచేసేవారి దగ్గరనుండి తక్కువ ధరకు ధాన్యము మొదలైనవి తీసుకునేవారు. తాను చేయదలచిన కార్యక్రమాల కొరకు కష్టిదారుల నుండి డబ్బులు వసూలు చేసేవారు. భూమి వివాద సమస్యలపై గ్రామాలకు వెళ్ళేటప్పుడు కుటుంబసమేతంగా పల్లకిలో వెళ్ళేవారు. దానికైన ఖర్చును వాజ్యదారుల చేత ఇప్పించేవారు. 1986 మార్చి 31న ప్రచురితమైన "వివేకవర్ధని"లో "దంభాచార్య విలసన" అను ప్రహసనంలోని ప్రథమ భాగము ప్రచురింపబడింది. అందులో ముఖ్యపాత్రలు దంభాచార్యుల వారి ముఖ్య మిత్రులు జంబుకేశ్వర శాస్త్రి, స్వామి శాస్త్రి.

వారిలోని అవలక్షణాలు కొన్ని లక్ష్మి నరసింహమూర్తికి వర్తించునట్లు ఉండేవి. రామకృష్ణయ్యగారి మరణశాసనం పంతులుగారికి చూపించినప్పుడు పంతులుగారు ఇద్దరు ముగ్గురు ట్రస్టీలుగా ఏర్పడి పని చేయమని చెప్పారు. కాని వారికి ఆ మాటలు నచ్చలేదు. ఆ సంభాషణ పంతులుగారు ఏప్రిల్ 7వ తేదీన "వివేకవర్ధని"లో వెల్లడించారు. మే నెల మొదటి వారంలో ఒక వ్యక్తి సత్యకామి అనే పేరుతో "వివేకవర్ధని"కి ఒక లేఖను రాశారు. దాని సారాంశం ఆ ఊరులో పేరున్న పెద్ద మనిషి రామకృష్ణయ్య సమాజమునకు విరాళంగా ఇచ్చిన 10,000 రూపాయిలు వీరేశలింగంగారు తనకు కావాలని అడుగుతున్నట్లుగా ప్రచారం చేస్తున్నారు. ఇది ఎంతవరకు నిజమో! "వివేకవర్ధని" ద్వారా తెలియజేయమని వ్రాసారు. దానికి పంతులు గారు మే 19న "వివేకవర్ధని"లో సమాధానం వ్రాశారు. సత్యకామిగారు రాసిన మాటలు అసత్యములు. 10,000 రూపాయిల గురించి లక్ష్మి నరసింహంగారితో మాట్లాడాను. ట్రస్టీ ఏర్పరచమని చెప్పాను. దానిలో తన పేరును ఉంచవద్దని కూడా చెప్పాను. ఈ విషయము నేరుగా లక్ష్మి నరసింహంగారిని అడిగి తెలుసుకోవచ్చని సమాధానం రాశారు.

అద్దం

వీరేశలింగం శత వర్ధంతి సందర్భంగా ఐదవ నిర్వహించిన కథల పోటీలలో
తృతీయ బహుమతి పొందిన కథ

వాషింగ్ మిషన్ బ్రూమంటూ చప్పుడు చేస్తోంది. ఆ మిషన్ లో బట్టలలాగే రాగిణి ఆలోచనలు లుంగచుట్టుకుపోయి కాసేపు ఇటు, కాసేపు అటు తిరుగుతున్నాయి. అలా తిరిగి తిరిగి ఆ మిషను పని పూర్తయి పోయింది. రాగిణి ఆలోచనలు మాత్రం ఓ కొలిక్కి రాలేదు.

మొన్నటికి మొన్న మిక్సీ పాడైతే ఇడ్లీల పచ్చడి రుబ్బుతోంది. రాగిణి. ఇంతలోకే భర్త రాజీవ్ “ఇంతోటి ఇడ్లీకి నేనా ఆఫీసర్ గాడితో మాటలు పడాలా? ఎన్ని మాటలు అన్నా దులిపేసుకోడానికి నేనేమీ రాగిణిని కాదు. కానీ.. కానీ..

అన్నాడు. రాగిణి అంటే అదా చివరికి .. పడిన మాటలు దులిపేసుకోవడం అనేది ప్రతీసారి ఆత్మహత్యానదృశంగానే ఉంటుంది. అదికూడా తెలీదా అన్నట్టు రాగిణి చురుక్కున ఓ చూపు చూసింది, ఆ మాత్రమైనా కోపం వ్యక్తం చెయ్యకుండా ఉండలేక. మిక్సీ బాగు చేయించమని ఇప్పటికే రెండుసార్లు చెప్పింది. అంతకంటే ఎక్కువసార్లు చెప్పకూడదు కదా! తనదీ అదే ఆఫీసు, అదే టైమ్, ఇద్దరికీ అదే ఆఫీసరు. ఆ ఆఫీసరుతో తానైతే మాట పడదు. కానీ నన్ను ఎన్నిసార్లయినా, ఎన్ని మాటలైనా అనచ్చు. అక్కడ ఆ ఆఫీసరు, ఇక్కడ ఈ ఆఫీసరు. మాటపడడంలోని బాధ తెలిసినవాడు అనవలసిన మాటేనా అది? “ రాగిణి ఈజ్ ఈక్వల్ టు సిగ్గులేనిదా!” అదీ ఆ చూపుకు అర్థం.

కానీ రాజీవ్ ఇంకా చురుగ్గా ఇంకా సూటిగా రాగిణి కళ్ళల్లోకి చూశాడు. కళ్ళు దించుకోవడం, మొహం పక్కకి తిప్పుకోవడం రాగిణి వంటే అయ్యింది. కాకపోతే పచ్చడిలో ఓ ఉప్పురాయి

వేస్తేనరి, నాలుగు కన్నీటి చుక్కలు రాలాయిగా మరి!

“రేపు వస్తావా పనిలోకి? ఇవాళ జీతం ఇస్తున్నానంటే భయం నాకు, రేపు వస్తావో రావోనని” నోట్లు లెక్కపెట్టి ఇస్తూ అంది రాగిణి. “

మీ బాధ నేనొస్తానో రానో అని, అంతే. నా బాధ ఎవడికి సెప్పుకోను? నా మొగుడు ముండాకొడుకు నేను నెలంతా సేసుకున్న రెక్కల కట్టం అట్టుకుపోయి, తాగి తందనాలాడతా ఉంటే, నేను నా కూతురు పస్తులు ఉండాల. తాగి తాగి ఏ జబ్బు తెచ్చుకుంటాడో! అక్కడ్నించి ఆడి ఆసుపత్రి కర్నూలు నేనే మొయ్యాల, ఆడికి సచ్చే సాకిరీ నేనే సెయ్యాల” అని సావిత్రి చెప్తూఉంటే రాగిణికి సిగ్గునిపించింది.

“ నిజమేనే! నీ బాధముందు నా బాధెంత ? సర్లే జాగ్రత్త. అతనికి ఎలాగా డబ్బు ఇవ్వక తప్పనప్పుడు అన్ని దెబ్బలు భరించడం ఎందుకు? ముందే ఇచ్చేయొచ్చుగా?” జాలిగా అంది రాగిణి.

“బలేటోరే ! నా ఒంతు నేను

అలా అడ్డుకోకపోతే నా కూతురికీ నాకూ ఆ నాలుగు మెతుకులూ ఉండవు. ఈ గుడ్డా గుడునూ ఉండవు. పిల్ల పెద్దది అవుతోందా? ముందు ముందు ఎన్ని కర్నూలు ఉంటాయీ, ఏం కత-” గబగబా పని చేసుకుంటూనే మాట్లాడేస్తోంది సావిత్రి.

రాగిణి భర్త రాజీవ్ కు ఎంతో సమర్థుడు అని పేరు. ఇంటా బయట తన కిందవాళ్ళతో చక్కగా వనులు చేయించగలడూ అని. భార్య అంటే కిందవాళ్ళలోకెల్లా కింద మరి. భార్యని అదుపు ఆజ్ఞలలో పెట్టగలవాడే మగాడు. “మగ లక్షణం అంటే అదే” అని మనస్ఫూర్తిగా నమ్ముతాడు అతను. మనస్సులోను, వాక్కులోనే కాదు, చూపుల్లో కూడా చూపిస్తాడు.

“ఔనుగానీ అమ్మగారూ, మీరు ఇద్దరూ ఆఫీసర్లే కదా! ఎవరు పెద్ద ఆఫీసరు ? ఇద్దరికీ జీతాలు సమానంగా వత్తాయాండీ? “ ఆసక్తిగా అడిగింది సావిత్రి, చీపురు సమానంగా సద్దుతూ, “

జెను సావిత్రి. ఇద్దరం సమానంగా చదువుకున్నాం. ఒకేలాంటి ఉద్యోగాలు, ఒకటే జీతం” గర్వంగా చెప్పడామని ఎంత ప్రయత్నించినా స్వరం అన్నలు సహకరించలేదు. తన గొంతు తనకే నీరసంగా ధ్వనించింది.

“జీవితాలే మార్చిగా వేరు” వినపడకుండా జాగ్రత్తపడుతూ గొణుక్కుంది రాగిణి.

“నా కూతురికి అస్తమానం మీ గురించే సెపుతానండి. మీలాగా సదాకుని మొగుడుతో సమానంగా ఉజ్జోగం చేసి సంపాదించుకుంటేనే దానికి నాలాంటి బతుకు తప్పుద్దీ అని” అంటూ సావిత్రి ఎంతో అభిమానంగా చెప్తుంటే రాగిణి ఉలిక్కిపడింది.

తనదీ సావిత్రి వయసే. మొదట్లో తను కూడా శక్తికొద్దీ భర్తతో వాగ్వాదాలు పెట్టుకునేది. అవేవీ చెల్లక రాజీకి వచ్చేసింది. మనసులో ఎంతో అంతర్యుద్ధం జరుగుతున్నా పైకి ఎక్కడా పొక్కునివ్వకుండా కాలక్షేపం చెయ్యడం నేర్చుకుంది. కాదు కాదు..., అలా నేర్పాడు.

గొడవవడి అతను బైటికి వెళ్ళిపోయిన ప్రతిసారీ, అతడు ఇంటికి వచ్చే సమయానికి మాత్రం నవ్వుతూ ఎదురెళ్ళి మామూలుగా మాట్లాడాల్సిందే. మౌనంగా ఉండడానికి కూడా వీలేదు. అతగాడు ఏమిఅన్నా, ఏమిచేసినా ఏమీ జరగనట్లు దులిపేనుకుని నవ్వుముఖంతో ఉండాల్సిందే. కానీ ఎంతైనా చదువుకున్నది, సంపాదనాపరురాలు. అన్నిటినీ మించి స్వాతంత్ర్యాన్ని, ఆత్మగౌరవాన్నీ ప్రేమించే మనిషికి అవమానం, ఆవేదన ఏముంటాయి? మర్నాడు సావిత్రి పనిలోకి రాలేదు. ఆ మర్నాడు ముక్కుతూ, మూలుగుతూ వచ్చింది. రాగిణి నిద్రకళ్ళతో వచ్చి తలుపు తీస్తూంటే

ఆశ్చర్యంగా చూసి, అంతలోనే-“అహా, ఇయ్యాల ఆదివారం కదూ-అందుకేనా ఇప్పటిదాకా లెగలేదు?” అంటూ లోపలికి వచ్చి కింద కూర్చుండిపోయింది. రాగిణి కూడా సోఫాలో కూర్చుండిపోయింది. అప్పుడు రాగిణి మొహంలోకి చూసిన సావిత్రి ఆశ్చర్యంగా “అదేమమ్మా! అలాగున్నారు?” అంది. రాత్రినుంచి జ్వరంగా ఉంది సావిత్రి! ఆయన కూడా ఇంట్లో లేరు, అందుకే...” అంటూ చూపు తిప్పేసుకుంది.

“ఆ రోజు మీరన్నట్లే అయ్యిందమ్మా.. నిన్న నేను రాలేకపోయాను. మా ముదనష్టపోడు నన్ను సావసితక తన్ని డబ్బులు అట్టుకెళ్ళిపోయాడు. ఎవరితో కులకటానికో-“అంటూ మెటికలు విరిచి, “సూడండమ్మా -ఎలా కొట్టాడో” అంటూ దెబ్బలు కొంగుతీసి మరీ చూపించింది.

రాగిణి చలివేస్తున్నట్లుగా ఒణుకు నటిస్తూ పైటతీసి నిండుగా కప్పుకుంది. రాగిణి మౌనమే ప్రోత్సాహంగా సావిత్రి తన మానాన తను చెప్పసాగింది. “నేను సావనన్నా సత్తానుగాని, డబ్బులు ఆడికి అందనిత్తానా? సగానికి సగం డబ్బు ఆడి కళ్లు పడనిసోట దాసే ఉంచానులెండి” అని సంబరంగా చెప్తుంటే రాగిణికి చాలాజాలేసింది. ఎంత జాలివేసినా తను ఏమీ చేయలేని నిస్సహాయురాలు. తన జీతంలో సగంకాదు సరికదా, ఒక్క రూపాయి కూడా రాజీవ్ కి తెలీకుండా తను దాచుకోనూలేదు, ఖర్చు పెట్టుకోనూలేదు.

తన జీతంలో మొత్తం ఆన్లైన్లో తన ఎకౌంట్లోనే పడుతుంది. అయితేనే? తన ఎకౌంట్ మొత్తం అతని ఆధీనంలోనే ఉంటుంది. ఖర్చులు మొత్తం అన్నీ అతని చేతిమీద, అతనికి కావలసినట్టే జరుగుతాయి. ఆఖరుకి తనకి ఓ టాబ్లెట్, పిల్లకి ఓ చాక్లెట్ కూడా అతనికి

తెలీకుండాగానీ, అతనికి ఇవ్వం లేకుండాగానీ తను కొనుక్కోలేదు. అలా ఏదైనా కొనుక్కోవాలనే ఆశ ఉన్నన్నినాళ్ళూ అతనికి తెలిసిపోతుందేమో అనే భయం ఉండేది. ఇప్పుడిక ఆ ఆశే చచ్చిపోయింది. ఇంటా బయటా చాకిరీచేస్తోంది కాబట్టి, డబ్బు సంపాదిస్తోంది కాబట్టి తనని ఓ మనిషి అనుకోవాలేగాని మనిషికి ఉండే ఏ ఇతర లక్షణాలు లేకుండా అయిపోయింది రాగిణి.

“నా రెక్కల కట్టం నేనేమో దొంగలాగా దాసుకోడమా? అదేమో దొరలాగా నన్ను తన్ని మరీ దోసుకోడమా? నెలకి నెలా సాకిరీలు నాకు, ఏ సానిదానితోనో నవారీలు ఆడికీ. సూడండమ్మా మా బతుకులు! మీరు సిన్నప్పుడు సిలకలాగా సదాకున్నారు. ఇప్పుడు కాలుమీద కాలేసుకుని రాణిలాగా బతుకుతున్నారు. అందుకే -ఎలాగైనా డబ్బులుపోగేసి నా కూతుర్ని సదివిత్తాను. బాబుగారిలా దర్జాగా ఉండే సదాకున్నోడికే ఇచ్చి పెళ్ళి సేత్తాను” అంటూ ఆ ఆశతో కళ్ళు మెరిసిపోతూ ఉంటే ఉత్సాహంగా పైకి లేచింది సావిత్రి. ఏం ఆలోచన వచ్చిందో? ‘అయినా ఈ మొగోళ్ళదంతా వేకపోతు గాంభీర్యం. ఈ మొగోడితనమంతా పెళ్ళాలమీదే. బైట కానీకీ కొరగారు. ఈడ్చి ముందు పెద్దోళ్ళల్లో పెట్టి, పంచాయితీ జరిపితేగానీ నన్ను పేరుతో పిలవమాకండి. సెప్టా ఈడి పని” అంటూ నడుం బిగించి వనిలో పడిపోయింది.

మాట్లాడితే -తన బతుకుని సావిత్రి ఆదర్శంగా చూపిస్తుంటే నవ్వాలో ఏడవాలో తెలీలేదు రాగిణికి. ఈ సావిత్రి భర్తతోనే పోరాడి, భర్తని దక్కించుకుంటోంది. ఇలాంటి సావిత్రికి తను ఆదర్శమా? సావిత్రి తనకంటే ఎంత పైచెయ్యిగా ఉ

ందో చూస్తే తనమీద తనకే జాలి, కాదు.. రోత పడుతోంది.

సాయంత్రం రాజీవ్ బాండుకాయితాలు ఏవో తెచ్చి పిలిచాడు. “రాగిణి! ఇట్రా” అని. స్టా మీద ఉన్న కూర సిమ్లో పెట్టేసి భయపడుతూనే వెళ్ళింది. “ఆ చెయ్యి తుడుచుకో, కాయితాలు తడిసిపోవా? సంతకం పెట్టు” అంటూ పెన్ను, కాయితాలు మంచంమీద పడేసాడు. వెంటనే సంతకాలు పెట్టేసింది. కానీ చూస్తూనే అవి లోను కాగితాలు అని తెలిసి, లోను ఎంతకా అని చూసింది. ఏబై లక్షలు. “ఏబై లక్షల లోను తీసుకుని ఏం కొంటున్నారండీ?” సాధ్యమైనంత మామూలుగానే అడిగింది. కానీ రాజీవ్ కి ఆ గొంతులో ఏం ధ్వనించిందో? ఏడవకు ఇంతోటి ఏబై లక్షలకి, దాన్ని ఐదు కోట్లు చేసి చూపిస్తా, స్టాకు మార్కెట్ లో పెట్టి ఈ ఇంటి లోను కూడా ఇలా తీర్చిపడేస్తా” అని చిటికవేసి చూపించాడు. రాగిణికి కాళ్ళూ, చేతులూ ఆడలేదు. ఆ మొత్తంతో ఏ ఇల్లో వల్లకాడో కొన్నా సంతోషమే. గొప్పలకి పోయి విల్లా ఒకటి కొని పడేసాడు. అది తీర్చడానికి ఈ జూదమా? చాలా భయపడిపోయింది రాగిణి. ఆ భయం ఇచ్చిన తెగింపుతో సంతకంచేసిన కాయితాలు చించేసింది. ఇంతలో కూర మాడువాసన వచ్చింది. అసలే కోతి.. ఆపైన.. దానా దీనా రాద్ధాంతం మొదలు. ఐతేనేం? ఏబై లక్షలు - ఎలా ఊరుకోగలదు? ఈబాధ నాలుగు రోజుల్లో సరి. లోను తీసుకున్నాక అదంతా షేరుల్లో పోతే ఏదీ దారి?

ఎప్పటిప్పటివీ తప్పి తీసాడు. తన తప్పులకు భూతద్దాలు తొడిగాడు.

అలా తిట్టి.. తిట్టి ఎప్పటికో అతను పడుకున్నాడని నిర్ధారించుకున్నాక లేనిఓపిక తెచ్చుకుని పిల్లలకి రెండు మెతుకులు

పెట్టింది. తనకి తినే ఓపికకూడా లేక ఎక్కడివి అక్కడ ఒదిలేసి నేలపైనే వడుకుంది. ఇలా వడుకుందో లేదో కడుపులో ఫెడీమని ఏదో తగిలిన నెప్పితో “అమ్మా” అని పొలికేక వేసింది. కళ్ళు తెరవగానే ఎదురుగా రాజీవ్. తనను కాలితో పొట్టలో తన్నాడు. ఖాళీగా ఉన్న కడుపేమో దెబ్బ నషాళానికంటింది. బెడ్ లైటు వెలుతురులో అతని ముఖం వికృతంగా ఉంది. కళ్ళు చురుగ్గా ఉన్నాయి. “నేనిక్కడ ఇంత బాధపడుతూ ఉంటే శుభ్రంగా తిని తొంగున్నావా? ఎంత పొగరు కాకపోతే నేను తెచ్చిన కాగితాలు చింపేస్తావు? ఏబై లక్షలని ఐదు కోట్లు చేస్తానంటే చేదా? అయినా ఈ కాగితాలు చించేస్తే మళ్ళీ తేలేనా? నీచేత సంతకాలు పెట్టించుకోలేనా?” అంటూ మళ్ళీ మొదలుపెట్టాడు. అదీ నిజమేకదా! రాగిణికి పై ప్రాణాలు పైనే పోయాయి. పొరపాటున ఎవరికైనా కాలు తగిలితేనే కళ్ళకి అద్దుకుంటాం. సారీ చెప్తాం. ప్రాణంలేని వశువునైనా కాలితో తన్నం. అలాంటిది ఇన్నేళ్ళుగా కలిసిఉంటూ, కలిసి తింటూ, కలిసి సంసారంచేస్తున్న తనని, సంఘంలో ఓ స్థాయి, పరువు, మర్యాద కల సాటిమనిషిని కాలితో తన్నడమా? ఇప్పుడు తను కోప్పడాలా? బాధ పడాలా? కడుపులో తన్నిన నెప్పికి ఎక్కువ బాధ కలుగుతోందా? మనసులో రేగిన అవమానానికి ఎక్కువ బాధ కలుగుతోందా?

“భీ-- నీ మొహం చూస్తేనే శని- ఏడుపు మొహం నువ్వును. ఆఫీసులో నా సెలవు చెప్పు, సోమ వారానికి. రెండు రోజులు ఎటైనా తిరిగొస్తేగానీ మనశ్యాంతి ఉండదు!” అంటూ బట్టలేసుకుని, కారు తాళాలు తీసుకుని వెళ్ళిపోయాడు. అంత బాధలోనూ, రెండు రోజులు అతను ఇంట్లో

ఉండడు అనే మాట ఎంతో రిలీఫ్ గా అనిపించింది. వెంటనే వీధి తలుపు వేసేసి మంచంమీద సోలిపోయినట్టు పడిపోయింది. ఇదుగో.. ఇవాళ పొద్దుట సావిత్రి వచ్చి పిలిచేవరకు ఒళ్ళు తెలియలేదు. సావిత్రి పని పూర్తిచేసి వెళ్ళిపోయాక, బట్టలు వాషింగ్ మిషన్ లో వేసింది రాగిణి. మిషన్ తిరిగి తిరిగి ఆగిపోయింది. రాగిణి బుర్ర మాత్రం ఆసిలేషన్ లోనే ఉంది.

ఏ చదువు లేని సావిత్రిపాటి చేయలేదా తను? నా భయం దేనికి? పరువు పోతుందనా? నేను ఓపెన్ అయితే పోయేది ఎవరి వరువు? తప్పుచేసినవాళ్ళబదులు, దానికి బలైనవాళ్ళు సిగ్గుపడటం ఏమిటి? అతని తప్పులను నేను దాయడం ఎందుకు? నాలుగు గోడల మధ్య ఏడవడం రైటా? తన సంసారం చూసి బయటవాళ్ళు నవ్వుతారని భయపడటం రైటా? పిల్ల ఏనుగులాగా గడ్డితాడు చూసి ఇనువ గొలునని అనుకోవడమే నా తప్పు.

అతగాడు మారతాడని అనుకోవడం నా అవివేకం. మారవలసింది నేను. ఇంతటి సంసారం నిలవదనా నా భయం? ఉంటే అతగాడు నాతో సవ్యంగా ఉండవలసిందే. లేదంటే అంతే. ఏం జరిగినా నాకు సంతోషమే కాబట్టి, ఏది జరిగినా నాదే గెలుపు. మిషన్ లో శుభ్రమైన బట్టలు తీసి మురికి నీరు ఒంపేసింది. తన ఆలోచనల మురికి కూడా ఒదిలించుకుందేమో-అప్పటివరకు రాజీవ్ ఎక్కడ ఒచ్చేస్తాడో అని భయపడిన రాగిణియే-మారిన తనని తన భర్తకి పరిచయం చేసే ఆత్మతతో అతని కోసం ఆనందంగా ఎదురుచూస్తూ అద్దంలోకి చూసి అందంగా నవ్వింది. అద్దం ఆమె అందమైన నవ్వుకి ధైర్యమనే రంగు అద్దింది.

ఓటు - రిజర్వేషన్లు

సమాజంలో సగభాగమై ఉన్న మహిళలు సామాజికంగా, ఆర్థికంగా వివక్షతకు గురవుతున్నారు. అఖిరికి పురుష ఓటర్లకన్నా మహిళా ఓటర్లే అధికంగా ఉన్నప్పటికీ చట్టసభల్లో కనీసం 33% రిజర్వేషన్లు కల్పించకుండా రాజకీయంగా కూడా అణగదొక్కబడుతున్నారు. తరతరాల ఛాందస దురాచారాల సంకెళ్లను బద్దలుగొట్టి ఆధునిక మహిళగా అవతరించినా నేటికీ తీవ్ర అసమానతను ఎదుర్కొంటునే ఉన్నారు. శాస్త్ర సాంకేతిక రంగాలలో మహిళలు అద్భుతమైన ప్రతిభను కనబర్చి ఎన్నో పురస్కారాలను అందుకున్నారు. దేశాధినేతలై ఆయా దేశాలను అభివృద్ధిపథంలో నడిపించారు. విముక్తి పోరాటాల్లో సైతం వీరోచిత పాత్ర పోషించి అశేషత్యాగాలు చేసి యోధులుగా కీర్తింపబడ్డారు. ఇంతటి ఘనకీర్తిని సాధించిన మహిళలకి చట్టసభలలో సముచితమైన ప్రాతినిధ్యం ఇవ్వకపోవడం యాదృచ్ఛికమా?

మహిళల యొక్క రాజకీయ కాంక్షను ఆదిలోనే చిదిమేసి మహిళలను వంటింటికే పరిమితం చేయాలనుకున్న పితృస్వామ్యక భావజాల ప్రభావమిది. కాబట్టి గత లోక్ సభలో 542 మంది ఎమ్.పి.లు ఉంటే అందులో 66 మంది మాత్రమే మహిళలు ఉన్నారు. అలాగే రాజ్యసభలో 228 మంది సభ్యులు ఉంటే అందులో 25 మంది మాత్రమే మహిళలు ఉన్నారు. అంటే లోక్ సభలో 12% రాజ్యసభలో 10% మాత్రమే మహిళా సభ్యులు ఉన్నారు. వివిధ రాష్ట్రాల అసెంబ్లీలను పరిశీలించినట్లైతే ఏ రాష్ట్ర అసెంబ్లీలో కూడా మహిళా ఎమ్.ఎల్.ఎ లు 12% మించి లేరు. ఓటర్లలో 50% మించి మహిళలున్నా చట్టసభల్లో మాత్రం 12% మించి లేరు. ప్రస్తుత లోక్ సభలో మహిళా సభ్యులు 78 మంది అనగా 14.3% ఎన్నికయ్యారు. అయినా ఈ సంఖ్య చాలా తక్కువ. అమెరికాలో 32% బంగ్లాదేశ్ లో 21% మంది పాలన సంస్థలతో సభ్యులుగా ఉన్నారు. స్త్రీ,

పురుషులి రువురికి అన్ని రంగాల్లో సమానావకాశాలు కల్పించాలని రాజ్యాంగంలో పొందుపరచుకున్నప్పటికీ ఈ అసమానతలు కొనసాగడం దుర్మార్గం.

దీనిని గమనించి వామపక్ష మేధావులు, అభ్యుదయవాదులు, ప్రజాస్వామికవాదులు, లోక్ సభల్లోనూ, రాష్ట్రాల అసెంబ్లీలలోనూ మహిళలకు 33% రిజర్వేషన్స్ కల్పిస్తూ 108వ రాజ్యాంగ సవరణ (మహిళా రిజర్వేషన్ బిల్లును) 2008లో ప్రవేశ పెట్టారు. లోక్ సభల్లో ఈ బిల్లు 2010 మార్చి 9న ఆమోదం పొందింది. కానీ లోక్ సభల్లో ఈ బిల్లు ప్రవేశపెట్టబడలేదు. అనేక రాష్ట్రాల్లో ఉన్న ప్రాంతీయ పార్టీలకూ, మరియు జాతీయ పార్టీలకూ లోక్ సభలో ప్రాతినిధ్యం ఉన్నా కూడా మహిళా రిజర్వేషన్ బిల్లుకు మోకాళ్ళడ్డుతున్నాయి.

కేంద్రంలో బిజేపి, కాంగ్రెస్ పార్టీలు, రాష్ట్రంలో టిడిపి పార్టీలు అధికారంలో ఉన్నప్పటికీ చట్టసభల్లో మహిళలకు 33% రిజర్వేషన్ బిల్లును ఆమోదించే చట్టం చేసి మహిళా సాధికారతను పెంపొందించే దిశగా చర్యలు తీసుకోలేదు. ఎన్నికల్లో మహిళలకు తాయిలాల్లిచ్చి, మభ్యపెట్టి మళ్లీ

అధికారంలోకి రావడానికి బూర్జువా పార్టీలు తీవ్ర ప్రయత్నాలు చేస్తున్నారే తప్ప, మహిళా అభ్యున్నతి దిశగా అడుగులు వేయటంలేదు. గత ఎన్నికల్లో బిజేపి పార్టీ మహిళా రిజర్వేషన్ బిల్లును ఆమోదిస్తామని వాగ్దానం చేసింది. కాంగ్రెస్, టిడిపితో సహా అనేక రాష్ట్రాలలోని ప్రాంతీయ పార్టీలు సైతం ఇందుకు మినహాయింపేమీకాదు. మనం బయట ఎన్ని పోరాటాలు చేసినా ఎన్నికల నేపథ్యంలో మన పోరాటం రాజకీయ పోరాట దిశగా మారుతుంది. మహిళలు ఎన్నికలలో ఓటు ఒక ఆయుధంగా ఉపయోగించడం పెరిగింది. ఎన్నికలు మార్తయ్యాయి. అధికారంలోకి వచ్చిన పక్షాలే గాక అన్ని రాజకీయ పక్షాలలో, కార్మిక సంస్థలలో మహిళా సంఘాలతో రిజర్వేషన్లను బలపరచేవిధంగా సంస్కరణలు సాగాలి. మహిళా ఓటు హక్కు ఉద్యమం 127 సం॥ాలు సాగింది. అంతర్గతంగా మహిళా నాయకత్వం పెరిగేవిధంగా చర్యలుండాలి. సామాజిక మార్పు, రాజకీయ వత్తిడి వలనే అంతిమంగా రిజర్వేషన్ల చట్టాన్ని సాధించగలం. మహిళా హక్కుల సాధనతో ఒక ముందడుగు వేయగలం.

స్త్రీలు, శ్రామికులు అణచివేతకు గురికావటం సర్వసాధారణ విషయంగా వున్నది. వివిధ కాలాల్లో విభిన్న దేశాల్లో ఈ అణచివేత వేర్వేరు రూపాలలో ఉండవచ్చు, కానీ అణచివేత మాత్రం వుంది. చారిత్రక అభివృద్ధి క్రమంలో అణగారినవారు ఈ అణచివేతను చాలాసార్లు గుర్తించారు. అలా గుర్తించటంవల్ల వారి స్థితిగతులు మెరుగుపడే అవకాశం కలిగింది. కానీ, స్త్రీ విషయంలోనూ, శ్రామికుని విషయంలోనూ ఈ మూలకారణాల గుర్తింపు ఇప్పటికీ జరగలేదు. సమాజం యొక్క స్వభావాన్ని, సామాజిక పరిణామాన్ని నిర్దేశించే సూత్రాలను ముందుగా అర్థం చేసుకుంటేనే అన్యాయమైన పరిస్థితులను రూపుమాపటం కోసం తగిన ఉద్యమాన్ని అభివృద్ధి చేయగలం. కానీ, అలాంటి ఉద్యమం జరగటమనేది అన్యాయమైన పరిస్థితికి గురవుతున్నవారిలో తమ అణచివేతను గురించిన ఆలోచన, అవగాహన ఎంత ఉన్నది? దానిని పోగొట్టేందుకు తగిన కార్యక్రమాలు చేసే స్వేచ్ఛ ఎంత ఉన్నది? అనేదాని మీద ఆధారపడి ఉంటుంది. ఈ రెండు విషయాలలో కార్మికుడికంటే స్త్రీ వెనుకబడి ఉంది. సాంప్రదాయ విద్య, స్వేచ్ఛ లేకపోవటం అనేవి ఆ వెనుకబాటుతనానికి కారణం. అంతేగాక తరతరాలుగా నిల్చివున్న పరిస్థితులు చివరికి ఒక అలవాటుగా మారిపోతాయి. వారసత్వం, విద్య ఈ పరిస్థితులను వారికి సహజమైనవిగా కనపడేలా చేస్తాయి. దీనినిబట్టి స్త్రీలు తాము తక్కువవారమనే విషయాన్ని సహజంగా ఎలా తీసుకుంటారో, అది తమకు ఉచితం కాదని ఎలా గుర్తించకుండా ఉండిపోతారో, సమాన హక్కుల కోసం ఉద్య

మహిళలు - సోషలిజం

ఆటవిక యుగంలో మొదటి బానిస "స్త్రీ"

మించకుండా, సమాజంలో సమానస్థాయి, హోదా లేకుండా ఎలా ఉండగలరో మనకు అర్థమవుతుంది.

ఐతే శ్రామికుని స్థితికీ, స్త్రీ స్థితికీ మధ్య ఎన్ని పోలికలున్నా స్త్రీ ఒక విషయంలో శ్రామికునికంటే ముందుంది. బానిసత్వంలోకి వచ్చిన మొదటి మానవి స్త్రీ. మగవాళ్ళకంటే ముందు ఆడవాళ్ళు బానిసలయ్యారు. అణచివేతదారులపై అణగారినవారు ఆర్థికంగా ఆధారపడి ఉండటంలో సామాజిక పరాధీనతకు, అణచివేతకు మూలాలున్నాయి. మానవాభివృద్ధి చరిత్ర చెప్తున్నదాన్నిబట్టి ఈ బానిస స్థితిలో స్త్రీ ప్రాచీన కాలం నుంచి ఉన్నది.

స్త్రీ పురుష సంబంధాలు, అదేవిధంగా బీదలకు, ధనికులకు మధ్య సంబంధాలు ఎప్పుడూ ఇలాగే ఉండేవని, ఇకముందూ ఇలాగే ఉంటాయని అజ్ఞానులు, నిజాయితీలేనివాళ్ళు

నమ్మకంగా చెబుతూ ఉంటారు. ఐతే ఆ మాటలు అసంబద్ధమైనవి, నిరాధారమైనవి, ఏరకంగా చూసినా సత్యదూరమైనవి. స్త్రీ, పురుషులమధ్య ఆదిమ యుగాలనుంచీ వున్న సంబంధాల వివరణ ఈ పుస్తకంయొక్క ఉద్దేశాలలో అతి ముఖ్యమైనది. ఎందుకంటే గత మానవాభివృద్ధిలోని పురోగతిలో ఈ సంబంధాలు మారిన ఉత్పత్తి, పంపిణీ పద్ధతులను బట్టి మారాయని నిరూపించగలిగితే, ఇకముందు ఉత్పత్తి, పంపిణీలలో వచ్చే మార్పులవల్ల స్త్రీ పురుష సంబంధాలలో మళ్ళీ మార్పులు వస్తాయన్న విషయాన్ని నిరూపించవచ్చు.

మోర్గాన్ పరిశోధనలపై ఆధారపడి రాసిన తన అద్భుతమైన పుస్తకంలో ఫ్రెడరిక్ ఎంగెల్స్, అప్పటి వరకూ అహేతుకమైనవిగా, అసమగ్రమైనవిగా కనిపించిన అనేక విషయాలపైనా,

మానవాభివృద్ధిలోని వివిధ దశలకు ప్రాతినిధ్యంవహించే ప్రజల చరిత్రపైనా వెలుగును ప్రసరింపజేశాడు. సాంఘిక నిర్మాణం క్రమక్రమంగా ఎలా ఏర్పడిందనే విషయంలో ప్రగాఢ దృష్టిని వాళ్ళు మనకు కలిగించారు. తత్ఫలితంగా వివాహం, కుటుంబం, రాజ్యంవంటి వాటి గురించి ఇంతకుపూర్వం మనకున్న భావనలన్నీ తప్పుడు ఆధారాలపై నిలబడినవని తెలుసుకోగలిగాం. వివాహం, కుటుంబం, రాజ్యం-ఈ విషయాల గురించి ఏదైతే నిరూపితమైందో అది స్త్రీల విషయంలోనూ సత్యమే. ఎన్నటికీ మారని “శాశ్వత” స్థానం స్త్రీలదనే అభిప్రాయంతో మౌలికంగా విభేదించి వివిధ సాంఘిక దశలలో స్త్రీల స్థానంకూడా మారుతూ వచ్చిందని నిరూపించగలిగాం.

మానవజాతి చరిత్రను మోర్గాన్ వివిధ దశలుగా విభజించాడు. ఈ విభజనను ఎంగెల్స్ ఆమోదిరచి స్వీకరించాడు. ఈ విభజనలో మూడు ప్రధాన యుగాలున్నాయి. ఆటవిక యుగం, అనాగరిక యుగం, నాగరిక యుగం. ఆటవిక యుగంలోని తొలిదశ మానవజాతి బాల్యానికి ప్రాతినిధ్యం వహిస్తుంది.

ఈ దశలో మనుషులు ఇంకా చెట్లతొర్రల్లో నివసించేవారు. దుంపలు, పళ్ళు వారి ప్రధానాహారంగా ఉండేవి. కానీ అప్పటికే భావ వ్యక్తీకరణకు భాష ఒక రూపం తీసుకోవటం మొదలైంది. ఆటవిక యుగంలో మధ్యదశలో ఆహారంగా చేపలు, పీతలు మొదలైన చిన్నచిన్న వాటిని తినటం మొదలైంది. నిప్పు కనిపెట్టారు. మగవాళ్ళు చెక్కతో, రాతితో గొడ్డళ్ళు, శూలాలవంటి ఆయుధాలు తయారుచేయటం మొదలు పెట్టారు. వేటకు కావలసిన ఈ పరికరాలను కనుగొనటంలో బహుశా

పక్కనున్న గుంపుతో యుద్ధాలుకూడా మొదలై ఉంటాయి. ఈ గుంపులు వేట బాగా దొరికే ప్రాంతాలకోసం, ఆహారం కోసం, మంచి నివాసస్థలాల కోసం ఒకదానితో మరొకటి తలపడేవి. ఈ దశలో నరమాంసం తినే పద్ధతి కూడా ఉండేది. అది ఇప్పుడు ఆఫ్రికా, ఆస్ట్రేలియా, పోలినేషియా దేశాలలోని కొన్ని తెగలలో ఇంకావుండటం మనం గమనించవచ్చు. ఆటవిక యుగంలోని ఎగువ దశలో విల్లమ్ములు కనిపెట్టటం, నేతపని, చాపలు, బుట్టలు అల్లటం, రాతి పరికరాలను తయారుచేయటం ఇవన్నీ ప్రధాన లక్షణాలుగా ఉన్నాయి. అనాగరిక సమాజంలోని తొలిదశలో కుండలు తయారుచేయటం జరుగు తుందని మోర్గాన్ వివరించారు.

మనిషి క్రూరజంతువులను మచ్చిక చేసుకున్నాడు. దాని ఫలితంగా మాంసం, పాలు లభించాయి. జంతువుల కొమ్ములను, చర్మాన్ని, వెంట్రుకలను రకరకాల ప్రయోజనాల కోసం వాడటం మొదలైంది. పశువులను మచ్చిక చేసుకోవడంతోబాటే వ్యవసాయం అభివృద్ధి చెందసాగింది. ప్రపంచంలోని పశ్చిమ ప్రాంతాలలో మొక్కజొన్న పండిస్తే, తూర్పు ప్రాంతాలలో మొక్కజొన్న తప్ప అన్ని ధాన్యాలను పండించారు. అనాగరిక సమాజంలోని మధ్యదశలో తూర్పు ప్రాంతాలలో మనకు ఉపయోగపడే జంతువుల మచ్చిక, పెంపకం పెరిగితే పశ్చిమ ప్రాంతాలలో మానవ నిర్మిత జలవనరుల ద్వారా ఆహార పదార్థాల నందించే మొక్కలసాగు పెరిగింది. ఈ కాలంలోనే నిర్మాణాల కోసం రాతిని, ఎండలో ఆరబెట్టిన ఇటుకలను వాడటం జరిగింది. పశువుల మచ్చిక, పెంపకం వల్ల మందలు పెరగటంతో పశువుల కాపరులుగా జీవితం గడపటం

ఆరంభమైంది. మనుషుల, పశువుల ఆహార అవసరాలు పెరగటంతో వ్యవసాయం పెరిగింది. దాంతో మనుషులు ఎక్కువగా తిరగకుండా ఒకచోట స్థిరపడటం, కావలసిన పదార్థాలు, ఎక్కువగా దొరకటం, ఏకత్వంలో భిన్నత్వం కనిపించటంతో నరమాంస భక్షణ అదృశ్యమైంది.

అనాగరిక దశలోని అత్యున్నత దశ ఇనుముని ఉపయోగించుకోవటం, అక్షరాలు కనిపెట్టి భావాలకు లిఖిత రూపం ఇవ్వటం. ఇనుముతో చేసిన నాగలి వ్యవసాయానికి కొత్త ఊపునీ, శక్తినీ ఇచ్చింది. ఇనుప గొడ్డలి, పాఠ, పలుగులు అరణ్యాలను నరికి సాగుభూములుగా మార్చటాన్ని సులభంగా చేశాయి. ఇనుమును కను గొనటం వల్ల కొత్తపనులు చాలావచ్చాయి. దాంతో జీవన స్వరూపమే మారింది.

ఇనుప పరికరాలతో గృహనిర్మాణం, పడవలు, బండ్లు తయారుచేయటం తేలికైంది. లోహాలను కరిగించటం వంటి యంత్రకళకు దారితీసింది. ఆయుధాల తయారీలో, ప్రాకారాలున్న నగర నిర్మాణాలలో మెరుగైన పద్ధతులు వచ్చాయి. భవన నిర్మాణం అభివృద్ధి చెందింది. లిపి వాడుకలోకి రావటంతో పురాణాలు, కవిత్వం, చరిత్ర వంటివాటిని భద్రపరచి వ్యాప్తిచేయటం సాధ్యపడింది.

మధ్యధరాసముద్ర ప్రాంతపు తూర్పు దేశాలైన ఈజిప్టు, ఇటలీ, గ్రీసు దేశాలలో ఈ పద్ధతి అభివృద్ధి చెందింది. తర్వాత జరిగిన సాంఘిక మార్పులకు ఇక్కడే పునాదిపడింది. యూరోపు, ఇంకా చెప్పాలంటే ప్రపంచంలోని అన్ని దేశాలలోని నాగరికతాభివృద్ధిమీద ఇది నిర్ణయాత్మక ప్రభావాన్ని చూపింది. (ఇంకావుంది).

సంఘం లక్ష్మీబాయమ్మ

సమాజంలో శ్రమఫలితం దక్కని చివరి మహిళలు నాగేటిచాలులో విత్తనాలై రాలుతారే తప్ప వారి చరిత్రలు పెద్దగా మొలకెత్తలేదు. వంటగదిలోనే ఈ మూగరోదన ఇంకెన్నాళ్ళు? ఇదే జీవితమా? కాదు కాకూడదు అంటూ మండుతున్న కొరడాను చేతిలో పట్టుకొని బయలుదేరిన మహిళ 'లాంగ్ మార్చ్'కు వెలుగునిచ్చింది. ఒలికిన చెమటచుక్క కారిన కన్నీళ్ళు, రాలిన నెత్తురుకు చరిత్రలో చోటు లేదు. చరిత్రలో ఇంత వివక్షత ఉంటే మహిళ స్థితిగతులు ఎంత ఘోరంగా ఉండేవో ఊహించవచ్చు.

ఈ వరిస్థితులను ఎదిరించి ప్రతిభావంతంగా రాణించిన ధీశాలి సంఘం లక్ష్మీబాయమ్మ. సామాజిక సేవకే పూర్తికాలం వెచ్చించిన మానవతామూర్తి. బాలికలు, స్త్రీ సంక్షేమ, సంరక్షణల కోసం అలుపెరగని కృషి చేసిన ఆత్మబంధువు. తెల్లటి ఖద్దరు మాత్రమే జీవితాంతం ధరించి వీనమొత్త బంగారం కూడా సంపాదించకుండా రాజకీయ విలువలను పెంచిన మహిళా మాణిక్యం... ఆంధ్రప్రదేశ్ నుంచి లోక్ సభకు ఎన్నికైన తొలి మహిళ. రంగారెడ్డి జిల్లా ఫుట్ కేసర్ లో ఉన్న కొర్రెముల గ్రామంలో 1911 జూలై 27న గొర్రెల కాపరులైన సీతమ్మ, రామయ్యలకు జన్మించిందీమె. చిన్న వయసులోనే ఈమెకు దుర్గాప్రసాద్ తో వివాహమైంది. కాని బాల్యంలోనే భర్త, తల్లిదండ్రులు చనిపోవడంతో అనాధైంది. మొదటినుండి ఈమె చురుకుతనం గమనించిన మాడపాటి హనుమంతరావు ఈమెను గుంటూరులోని శారదానికేతన్ లో చదివించాలని అక్కడ చేర్పించారు. అక్కడ ఎనిమిది ఏళ్ళు ఉండి హిందీలో సాహితీ, విద్యాపీ డిగ్రీలు తీసుకున్నారు. తరువాత మద్రాసు మహిళా కాలేజీలో చదువుకునే అవకాశం ఈమెకు

దక్కింది. అక్కడ ఉన్నత చదువులు చదివి అనంతరం హైదరాబాద్ చేరుకుని నారాయణగూడలో ఉన్న రాజా బహదూర్ వెంకట రామిరెడ్డి ఉమెన్స్ కాలేజీ హాస్టల్ బాధ్యతలు చూశారు.

స్వాతంత్ర ఉద్యమంలో కీలకపాత్రను పోషించి ఎంతోమంది మహిళలను ఉద్యమంలో భాగస్వాములను చేసింది. "సైమన్ గో బ్యాక్" ఉద్యమంలో పాల్గొన్నారు. గాంధీజీ పిలుపునందుకునే ఉప్పుసత్యాగ్రహంలో పాల్గొన్నారు. కల్లు, సారా, విదేశీ వస్త్ర దుకాణాల ఎదుట సత్యాగ్రహ దీక్షలు చేసి అరెస్టు అయ్యారు. జైల్లో ఉండికూడా ఉద్యమాలు నిర్వహించారు. 1932లో శాసన ఉల్లంఘన ఉద్యమంలో పాల్గొని ఏడాదిపాటు జైలుశిక్ష అనుభవించారు. విడుదలై మద్రాసుకు వెళ్లి చిత్రకళలో శిక్షణ పొంది డిప్లోమా సాధించారు. తిరిగి హైదరాబాద్ కు వచ్చి గుల్బర్గా బాలికల స్కూల్ లో డ్రాయింగ్ టీచర్ గా పనిచేశారు. ఆ సమయంలోనే రాజబహదూర్ వెంకటరామిరెడ్డి ఉమెన్స్ కాలేజీ హాస్టల్ లో పనిచేస్తూ ఆ ఉద్యోగాన్ని వదిలి నిజాం వ్యతిరేక సాయుధ రైతాంగానికి సహకరించారు. దేశంలో హైదరాబాద్ విలీనం తరువాత లక్ష్మీబాయి తన సేవా కార్యక్రమాలు మరింత విస్తరించారు. 1952లో సంతోష్ నగర్ చౌరస్తాలోని రెండు ఎకరాలలో ఉన్న తన సొంత ఇంటిలో "స్త్రీ సేవాసదన్" ప్రారంభించారు. 1952లో నిజామాబాద్ జిల్లా బాన్స్ వాడా నియోజకవర్గం నుంచి హైదరాబాద్ అసెంబ్లీకి ఎన్నికయ్యారు. బూర్గుల రామకృష్ణారావు కేబినెట్ లో డిప్యూటీ విద్యాశాఖ మంత్రిగా రెండేళ్ళు పనిచేశారు. ఈమె హయాంలో తెలంగాణ జిల్లాలో బాలికల కోసం ప్రత్యేక పాఠశాలలు, కళాశాలలు ప్రారంభమయ్యాయి. అనాధ

మహిళలకు, శిశువులకు ఉచిత విద్యా వసతులు కల్పించారు.

ఆంధ్రప్రదేశ్ సామాజిక సంక్షేమ సలహా బోర్డు కోశాధికారిగా, మహిళా సంఘ కన్వీనర్ గా తన పాత్రను సమర్థవంతంగా పోషించారు. ఈమె 1979 జూన్ 1వ తేదిన క్యాన్సర్ వ్యాధితో మరణించారు. ఈమె చనిపోయిన తరువాత సేవాసదన్ మూతపడింది. ఆమె ఆస్తులన్ని ప్రయివేటు వ్యక్తుల చేతుల్లో ఉన్నాయి. మహిళలకు 'ఇంత సేవ చేసిన ఆమెకు సముచిత స్థానం దక్కేలా, ఆమె రాసిన పుస్తకాలు సాహిత్యం, వెలుగులోకి వచ్చేలా ప్రయత్నించడమే ఆమెకు మనమిచ్చే నివాళి.

1952లో సంతోష్ నగర్ చౌరస్తాలోని రెండు ఎకరాలలో ఉన్న తన సొంత ఇంటిలో "స్త్రీ సేవాసదన్" ప్రారంభించారు. 1952లో నిజామాబాద్ జిల్లా బాన్స్ వాడా నియోజకవర్గం నుంచి హైదరాబాద్ అసెంబ్లీకి ఎన్నికయ్యారు. బూర్గుల రామకృష్ణారావు కేబినెట్ లో డిప్యూటీ విద్యాశాఖ మంత్రిగా రెండేళ్ళు పనిచేశారు. ఈమె హయాంలో తెలంగాణ జిల్లాలో బాలికల కోసం ప్రత్యేక పాఠశాలలు, కళాశాలలు ప్రారంభమయ్యాయి. అనాధ మహిళలకు, శిశువులకు ఉచిత విద్యా వసతులు కల్పించారు.

నిశ్శబ్దం బద్ధతైంచి

వీరేశలింగం శత వర్థంతి సందర్భంగా
ఐదవ నిర్వహించిన కథల పోటీలలో
ప్రోత్సాహక బహుమతి పొందిన కథ

నిన్ను ప్రేమిస్తున్నా

....

‘నీ మనసును ప్రేమిస్తున్నాను’

.....

‘నిన్ను మనసారా ప్రేమిస్తున్నా’

.....

‘ఐ లవ్ యు మధు’

సూటిగా అతని కళ్ళలోకి చూసింది
మాధవి.

“ఎలా చెప్పగలుగుతున్నావ్ ?

మనమింకా టీనేజ్ పిల్లలం అనుకున్నావా
? మీకు పెళ్ళైంది. పిల్లలున్నారు. నాకూ
పెళ్ళైంది. ఇద్దరు పిల్లల తల్లిని. మీరు
ప్రేమించినా నేనెలా ప్రేమిస్తాననుకున్నారు
? నేను నా భర్తను, పిల్లలను ప్రేమిస్తూ ఉ
న్నా” !

ఆమె మాటలు విని

నిశ్శబ్దమయ్యాడు మురళి. గొంతులో
పచ్చివెలక్కాయ పడ్డట్లు గుటకలు
మింగసాగాడు. తను అంత సూటిగా
చెప్తుందనుకోలేదు. ‘ఇంకెప్పుడూ ఇలా
మాట్లాడకు’ అంది మాధవి. కొంత కోపం,
అసహనం ధ్వనించింది ఆమె గొంతులో.

కాసేపు మౌనం రాజ్యమేలింది.

పక్షులరెక్కల చప్పుడు వినిపించేంత
నిశ్శబ్దం అలుముకుంది. వెంటనే
తేరుకున్నాడు. చిరునవ్వు నవ్వుతూ...
‘నువ్వు ఇంత సూటిగా చెప్తే ఎలా ? నువ్వు
నాతో నువ్వుగా, నవ్వుతూ, త్రుళ్లుతూ
మాట్లాడుతుంటే నువ్వు నన్ను
ప్రేమిస్తున్నావనుకున్నా’ అన్నాడు మురళి..

‘ఆడది నవ్వితే, మాట్లాడితే చాలు
ప్రేమిస్తూ ఉన్నట్టా ? నవ్వితే

నాలుగందాలచేటు అంటే ఇదేనేమో ?

స్నేహంగా ఉన్నంతమాత్రాన దాన్ని,
ప్రేమగా అనుకుంటే ఎట్లా? అలా అయితే
ఇకనుండి మీతో నవ్వుతూ మాట్లాడనులే’
మూతిని బిగిస్తూ సీరియస్ గా ముఖంపెట్టి
ఎక్కడో దూరంగా చూస్తూ చెప్పింది.

‘అలా మూతిబిగించకు మధు’, నా
మనసులో మాట చెప్పా, నీ అభిప్రాయం
కనుక్కుందామని. సరే నీ యిష్టం. నీకు
ఇష్టంలేకపోతే మానెయి. ఈ విషయాన్ని
వదిలేసెయ్. నువ్వు మాత్రం నవ్వుతూనే
మాట్లాడమ్యా తల్లీ”.

మాధవి మౌనంగా ఉండిపోయింది.

మురళి, మాధవి ఇద్దరూ ఒక
స్వచ్ఛంద సంస్థలో పనిచేస్తుంటారు.
మురళి ఆర్గనైజర్ అయితే మాధవి ఆయన
అసిస్టెంట్. ఇద్దరూ ఫీల్డ్ వర్క్ కు
పోతూవుంటారు. వారి మధ్య సాన్నిహిత్యం
పెరిగి బాగా చనువు ఏర్పడింది. ఆ
చనువును ఆసరాగా చేసుకున్నాడు
మురళి. అందుకే తన మనసులో మాట
నిర్లజ్జగా చెప్పేశాడు.

మాధవి భర్త ఆర్.టి.సి. డ్రైవరుగా
పనిచేస్తుంటాడు. ఇంట్లో ఖర్చులు
సరిపోక తను పనిచేస్తే ఆసరాగా ఉ
ంటుందని ఆ సంస్థలో చేరింది. చేరిన
మొదట్లో మురళి చలాకీగా ఉంటూ ఎంతో
మర్యాదగా మాధవితో వ్యవహరించాడు.
మాధవి అందమైన యువతి. చూపరులకు
ఆకర్షణీయంగా హుందాగా కనిపిస్తుంది.
అందరితో నవ్వుతూ కలుపుగోలుగా
మాట్లాడుతూ ఉంటుంది.

మురళికి పెళ్ళై సంవత్సరమైంది.
భార్య గర్భవతి. పుట్టింటికి వెళ్ళిపోయింది.
ఇంట్లో ఒక్కడే ఉంటాడు. మరో
తోడులేకపోవడంతో మురళికి హఠాత్తుగా

మాధవిపై మనసు పారేసుకున్నాడు.
మనసు పారేసుకున్నాడనడం కన్నా
‘వలవిసిరాడు’ అంటే బాగుంటుంది.

‘గాలానికి చిక్కలేదే ఈ పిల్ల’
అనుకుంటూ తన బండి స్టార్ట్ చేసుకొని
వెళ్ళిపోయాడు.

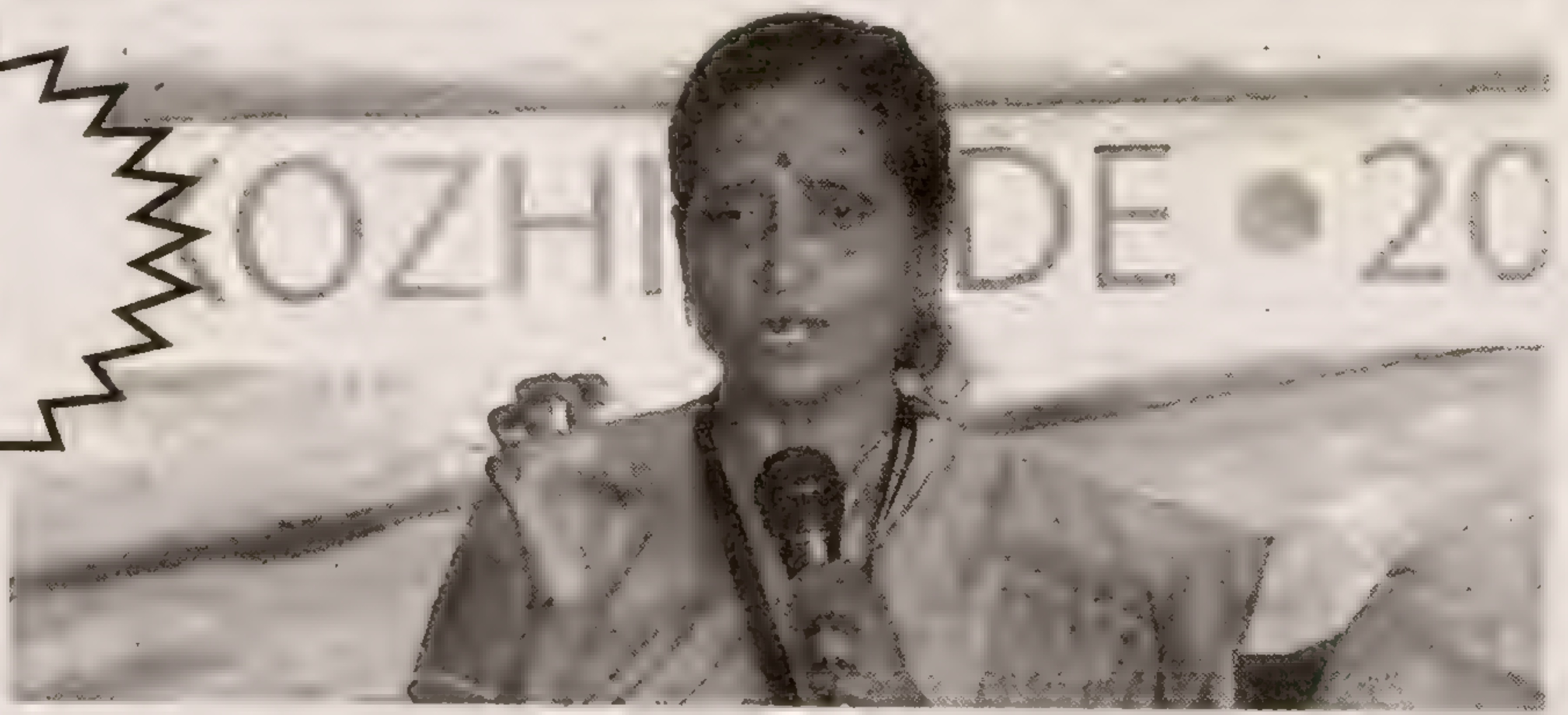
మాధవి మౌనంగా మురళి గురించి
‘ఆలోచిస్తూ ‘మగవాళ్లంతా ఇంతే’
అనుకుంది. తాను డిగ్రీ చదువుకునే
రోజుల్లో ఎంతోమంది ప్రపోజ్ చేయడం
గుర్తొచ్చింది. ఆడది కలుపుగోలుగా
నవ్వితే చాలు, మగవాళ్లకు కోరికలు
పుట్టుకొస్తాయేమో! ప్రతిమగాడు ఆడదాన్ని
తన పక్కలోకి రావాలనుకుంటాడేమో! తన
మొగుడు కూడా అంతేనా ? ఇలా
ఆలోచిస్తూ ఇంట్లోకి అడుగుపెట్టింది.
అప్పుడే పిల్లలు స్కూలునుంచి వచ్చారు.
ఆలోచనలన్నీ అదృశ్యమై రోటీన్ పనిలో
పడిపోయింది.

రెండు రోజులు మామూలుగానే
గడిచిపోయింది. మూడో రోజు మళ్ళీ
మురళి తన పాత పాటను ఆలపించడం
మొదలుపెట్టాడు. అయితే ఈసారి
మాటలతోనే కాదు చేతల్లో కూడా. ఆ
రోజు సుమోలో ఒక పల్లెకు వెళ్లారద్దరూ.
ఒకచోట రైల్వే క్రాసింగ్ దగ్గర గేటువేసి ఉ
న్నారు. అక్కడ ఆపాడు. పక్కనే ఉన్న
మాధవిని చటుక్కున దగ్గరకు లాక్కుని
పెదాలపై ముద్దు పెట్టుకున్నాడు.

చెక్కుమని చెంప పగులగొట్టింది
మాధవి. ఆ రోజంతా మాట్లాడకుండా
సీరియస్ గా ముభావంగా ఫీల్డ్ వర్క్
ముగించింది.

‘గుడ్ మార్నింగ్ సార్!’

‘గుడ్ మార్నింగ్’ అంటూ

తలెత్తిచూశాడు డైరెక్టరు శ్రీనివాస్.

ఎదురుగా మాధవి. 'కూర్చోండి మేడం' అంటూ సీటు ఆఫర్ చేశాడు.

'సర్! మీతో ఒక విషయం చెప్పాలని వచ్చాను'

'చెప్పండి ప్లీజ్'

'మురళి సార్ నాతో అసభ్యంగా ప్రవర్తిస్తున్నాడు సార్' అంటూ జరిగినదంతా వివరంగా చెప్పింది.

'ఓపిగ్గావని' మీరు చెప్పినదాన్ని ఒక కాగితంలో రాసివ్వండి' అన్నాడు

రాసిచ్చింది మాధవి... ఎంక్వైరీ మొదలైంది.

రెండ్రోజుల తరువాత...

మురళీని పిలిపించాడు డైరెక్టరు శ్రీనివాస్.

'మురళీ ! మీరు గత ఏడేళ్లుగా పనిచేస్తున్నారు మన సంస్థలో. మీ మీద ఒక్క రిమార్కు లేదు. కానీ ఈ రోజు వచ్చింది. మాధవి గారు మీపై కంప్లెంట్ ఇచ్చారు'. అగి మురళీ కళ్లలోకి చూశాడు శ్రీనివాస్.

'సార్ ! సార్ ! నాదేం తప్పులేదు సార్' తడబడుతూ వినయంగా చెప్పాడు మురళి.

'తప్పుచేసినవాడు చెప్పేది ఇదే ఎప్పుడైనా! ఆమె కంప్లెంట్ ఎందుకు ఇచ్చిందో తెలుసా ? తెలీకుండానే తప్పు లేదంటున్నావ్

"....."

'ఆమెను లైంగికంగా వేధించావంట. అసలే మన సంస్థ మహిళల కోసం పనిచేసే సంస్థ. అలాంటిదాంట్లో నువ్వు ఇలా చేయడం మన సంస్థ రూల్స్ కు విరుద్ధం. నేను ఆమె కంప్లెంటును హెడ్ ఆఫీసుకు పంపిస్తున్నాను. వాళ్లేమి నిర్ణయిస్తే అదే ఫైనల్'.

'సార్ ! నేను చెప్పేది వినండి' సార్. వెహికల్ లో అనుకోకుండా ఆమెకు నా చెయ్యి తగిలింది. అంతే! ఆమె నన్ను అపార్థం చేసుకుంది'

'అవన్నీ నాకు తెలీదు. నీ ఎక్స్ ప్లనేషన్ రాసివ్వు, దాన్ని కూడా పంపిస్తా. అయినా నీకు పెళ్ళయిందే! ఆమెతో నీకేంపనీ... ఓ... మరిచిపోయాను... నీ భార్య పుట్టింటికి వెళ్లింది కదూ ! చూడు మురళీ, ఆడది

ఒప్పుకుంటేనే సహకరిస్తుంది.

ఒప్పుకోకపోతే నువ్వెంత బలవంతం చేసినా లాభం లేదు. ఇప్పుడు అదే జరిగింది. మాధవికి ఇష్టంలేకుండా నువ్వు ముద్దులు పెట్టుకోవడం, తగలరానిచోట తడమడం అవన్నీ నువ్వు చేసిన తప్పులు. ఆమె గనుక కేసుపెట్టి వుంటే నిర్భయ చట్టం కింద నువ్వు జైల్లోకి పోయేవాడివి. కంప్లెంటు మాత్రమే రాసిచ్చింది. సంతోషించు, యు కెన్ గో'.

మౌనంగా వెళ్లి సీట్లో కూర్చున్నాడు. ఎదురుగా మాధవి ఉన్నా ఆమె వంక తలెత్తి చూడకుండా తన పని తాను చేసుకోవటం మొదలుపెట్టాడు.

మురళీ గత పదేళ్లుగా పనిచేస్తున్నాడని, అతనిపై ఏనాడూ రిమార్కు రాలేదని, ఇప్పుడు మాత్రమే కంప్లెంట్ వచ్చిందని రిపోర్టు రాశాడు డైరెక్టరు. గత చరిత్రను దృష్టిలో ఉంచుకొని క్రమశిక్షణా చర్యలు తీసుకుంటూ హెడ్ ఆఫీసు నుంచి ఆర్డర్స్ వచ్చాయి. వచ్చిన రోజే మురళిని పిలిపించాడు డైరెక్టరు.

'మురళీ! నిన్ను డిస్మిస్ చేయాల్సింది. నా రిపోర్టు చూసి నిన్ను కన్సిడర్ చేశారు. నిన్ను నీ పోస్ట్ నుంచి కింది పోస్టుకు డిమోట్ చేసినారు.! మళ్లీ నీ ప్రవర్తన చూసి నీకు ప్రమోషను ఇస్తారు.' మురళీ బాధగా వణుకుతున్న చేతుల్లో ఆర్డరు తీసుకున్నాడు.

'నిగ్రహం కోల్పోయినప్పుడు మనిషి తనపై అదుపు కోల్పోతాడు. అందుకే మనిషి తన్నుతాను ఎప్పుడూ అప్రమత్తంగా ఉంచుకోవాలి. నేను నిగ్రహం కోల్పోయాను. ఫలితం అనుభవిస్తున్నాను. అయినా మాధవి ఇలా ఫిర్యాదు చేస్తుందని ఊహించలేదు.' మనసులో అనుకుంటూ తన సీట్లో కూలబడ్డాడు.

ఇంతలో మాధవికి పిలుపొచ్చింది డైరెక్టరు నుంచి.

'మాధవి మేడమ్! కంగ్రాచ్యులేషన్స్. మీ పనితీరును చూసి నేను మీరు ప్రమోషన్ కు అర్హురాలని రిపోర్టు రాసి పంపాను. ఇప్పుడు మీ కంప్లెంటుకు బహుమతిగా మిమ్మల్ని మురళీ ఉన్న పోస్టుకు ప్రమోట్ చేసినారు. ఒన్స్ ఎగైన్

కంగ్రాట్స్' అన్నాడు డైరెక్టరు. 'థ్యాంక్యూ సర్' అంది మాధవి. మాధవి వెళుతుంటే ఆమె ఒంపు సొంపులు శ్రీనివాస్ లో కాసేపు అలజడి రేపాయి.

రెండ్రోజుల తరువాత మురళీ మనస్తాపంతో తన ఉద్యోగానికి రాజీనామా చేసి వెళ్లిపోయాడు. ఇప్పుడు మురళీ వర్క్ కూడా తానే చేయాల్సివచ్చింది మాధవికి. ఇప్పుడు డైరెక్టరుతో పాటు హెడ్ ఆఫీసుకు, ఇతర ప్రాజెక్టు వర్కుల కోసం ఢిల్లీ, హైదరాబాదు వెళ్లాల్సిఉంటుందని చెప్పారు ఆఫీస్ స్టాఫ్. వారంతిరక్కముందే ఢిల్లీ వెళ్లాలని పిలుపువచ్చింది హెడ్ ఆఫీసు నుంచి. ఇంట్లో పిల్లలను చూసుకొనేందుకు అమ్మను పెట్టి, భర్తకు చెప్పి డైరెక్టరు శ్రీనివాస్ తో పాటు బయలుదేరింది ఫ్లేట్ లో. ఆఫీసువాళ్లే రూమ్స్ కూడా బుక్ చేశారు. సాయంత్రం మళ్లీ ఫ్లేట్ లో బయలుదేరి వెనక్కు వెళ్లిపోవాలి.

స్టార్ హోటల్ లో దిగడం తనకు ఇదే మొదటిసారి. అదే విషయాన్ని చెప్పింది ఆనందంతో మాధవి. ఫ్లేట్ లో ఎక్కడం డ్రిల్లింగ్ గా ఉంది. ఫ్లేట్ లో విండో సీటు కావాలంటే ఇస్తారని చెప్పాడు డైరెక్టర్. విండో సీటు అడిగి తీసుకుంది. 'ఎకానమీ క్లాసులో అయినా తనలాంటివారికి ఫ్లేటు ఎక్కడం గొప్ప అదృష్టం' అనుకుంటోంది మనసులో. ఆనందం పురులు విప్పి నాట్యం చేస్తుంటే విండో సీట్లో కూర్చొని ఎయిర్ పోర్టునంతా చూస్తోంది.

దూరాన ఎన్నో విమానాలు. విమానాల బస్టాండు అది. విమానంలో కూర్చుంటే బస్సులో కూర్చున్నట్లే ఉంది. నడుముకు బెల్టు కట్టుకోవాలని చెప్పారు. కొద్దిసేపట్లో బయలుదేరుతుందన్నారు. రన్ వే పై కొంచెంసేపు పరుగెత్తి మెల్లగా గాల్లోకి లేచింది. లేస్తూ ఉంటే ఎంతో డ్రిల్లింగ్ గా ఉంది.

పక్కనున్న డైరెక్టరు ఆమె కళ్ళలో కనిపించే ఆనందపు మెరుపుల్ని తన కళ్లతో బంధిస్తున్నాడు.

బెల్ట్ కట్టుకోండి అంటూ చొరవగా ఆమె నడుము దగ్గర బెల్ట్ బిగించాడు. అతని చేతివేళ్లు ఆమె నడుము వంపుల్ని సున్నితంగా తాకాయి. గిలిగింతలు

పెట్టినట్లు ఫీల్చింది మాధవికి.

‘విమానం పైకి ఎగిరింది. మూడు వేల కి.మీ. ఎత్తులోకి పోయిందని మైకులో చెపుతున్నాడు పైలట్. కిందవన్నీ చీమల్లాగా కనిపిస్తున్నాయి. నదులు వంకల్లాగా, పెద్ద వంతెనలు చిన్న రహదారుల్లాగా కనిపిస్తున్నాయి. ఇంతలో ఎయిర్ హోస్టెస్ కాఫీ, టీ కావాల్సినవాళ్ళకు ఇవ్వడానికి ఒక ట్రేను లాగుతూ సీట్ల మధ్యలో వయ్యారంగా వెళుతోంది.

కాఫీ తాగమన్నాడు డైరెక్టరు.

‘నాకొద్దు’ అంది.

తీసుకోండి ప్లీజ్... అంటూ రెండు కాఫీలను ఆర్డరిచ్చాడు.

కాఫీ తాగి రిలాక్స్ అయ్యింది. అప్పటివరకు ఉన్న ఒకలాంటి టెన్షన్ అంతా మంచులా కరిగిపోయింది. ఇప్పుడు ఎక్కడో ఒక ఆనంద శిఖరంపై ఉన్నట్లు ఉంది. తాను మూడువేల అడుగుల ఎత్తులో ఒక మేఘంపై రతీదేవిలా కూర్చోని ఉన్నట్లు ఉంది. కళ్లు మూసుకుంది. అంతలోనే ఢిల్లీ వచ్చినట్లు అనౌన్స్ చేశారు. బెల్ట్లు మళ్లీ బిగించుకోవాలని కూడా చెప్పారు.

అందరూ అలర్ట్ అయ్యారు. ప్లేన్ ల్యాండ్ అయింది. సరాసరి నేరుగా తమకిచ్చిన ట్రీస్టార్ హోటల్ కు వెళ్లిపోయారు మాధవి, శ్రీనివాస్.

ఫ్రెష్ అప్ అయి మళ్లీ అదే హోటల్ కాన్ఫరెన్స్ హాలుకు వెళ్లిపోయారు.

మధ్యాహ్నం కాన్ఫరెన్స్ లో చైర్మన్ వచ్చి “మీరంతా వన్ డే ఇక్కడే స్టే చేయండి. కాన్ఫరెన్స్ రేపు కూడా ఉంటుంది. అయితే అకామిడేషన్ మీరే చూసుకోవాలి” అన్నాడు.

శ్రీనివాస్ వన్ డే రూమ్ ఎక్స్ టెన్షన్ అడిగాడు హోటల్ వాళ్ళను. కానీ అప్పటికే అన్ని రూములు బుక్ అయినందున ఎక్స్ టెండ్ చేయలేమన్నారు. ఒక సూట్ ఉంది కావాలంటే ఇస్తామన్నారు. వేరొక హోటల్ కోసం చూస్తే అది చాలా దూరంలో ఉంది. మాధవికి విషయం చెప్పాడు.

మీకిష్టమైతే సూట్ తీసుకుందాం అన్నాడు శ్రీనివాస్. ఆమె సమ్మతిస్తుందన్న ధీమా ఉందతనిలో.

డైరెక్టర్ శ్రీనివాస్ సౌమ్యుడు.

మర్యాదస్తుడు. అతనితో ఏమీ సమస్య రాదులే అనుకుంది మనసులో మాధవి. ‘ఓకే’ చెప్పింది. ఇంటికి ఫోన్ చేసి ఎక్స్ టెన్షన్ గురించి చెప్పింది, పిల్లలు ఎలా ఉన్నారో ఏమో అనుకుంటూ. సూట్ లోకి ప్రవేశించింది. అది చాలా విశాలంగా హనీమూన్ జంట కోసం కట్టినట్లుగా ఉంది. రౌండ్ బెడ్ ఎదురుగా నిలుపుటద్దం. చుట్టూ హోటలు ఫోటోలు, సినీతారల ఫోటోలు. వేరే బెడ్ తెప్పించి విడిగా పడుకొంది మాధవి. అర్థరాత్రి లేచి శ్రీనివాస్ ఆమె పక్కలో చేరాడు. నిద్రలో ఆమె ఎంత వారించినా అతను ఆమెను ఆక్రమించాడు. అక్కడ ఆక్రందన నిశ్శబ్దంలో విలీనమైంది.

ఆమె వెక్కి వెక్కి ఏడ్చింది. తను ఎంతగా నమ్మింది అతన్ని! మగవాళ్ళంతా ఇంతే. తాను ఎంత తప్పు చేసింది అనుకుంటూ మనసులో కుమిలిపోయింది. ఎవరితో చెప్పుకోవాలో ఏమి చేయాలో అర్థంకాలేదామెకు. అందరూ హిందీలో మాట్లాడుతున్నారు. తనకేమీ అర్థం కాలేదు. మరుసటి రోజు కాన్ఫరెన్స్ లో ముఖావంగా ఉండిపోయారద్దరూ. సాయంత్రం తిరిగి ప్రయాణమయ్యారు.

ఇంటికి రాగానే పిల్లలడిగారు, ఢిల్లీ నుంచి తమకు ఏమి తెచ్చావని. భర్త ఆ రోజు రాత్రి ఆమెను దగ్గరకు తీసుకున్నాడు తమకంతో. ఆమె అతన్ని దూరంగా తోసింది. కానీ లాభం లేకపోయింది. ముందురాత్రి పశుబలం, కామావేశం.

ఇప్పుడు మళ్లీ అదే, ప్రేమావేశం.

ఆడది అంటే ఇంతే ! మగవానికి సుఖాన్నిచ్చే సాధనమేమో ? ముందురాత్రి జరిగింది భర్తకు చెప్పాలా. వద్దా? చెబితే నన్ను రామునిలాగా బయటకు పొమ్మంటే? పరపురుషుడు తాకినాడంటే భర్త ఒప్పుకుంటాడా నాపై నిందవేస్తాడా ? ఏమో ? చెప్పకపోతే తాను జీవితాంతం మానసికంగా కుంగిపోవాలి. ఎటూ తేల్చుకోలేక నిద్రరాక అప్పుడప్పుడు కునుకుపట్టి మధ్యలో ఉలిక్కిపడి లేచి బెడ్ పై కూర్చుంది.

‘భగవంతుడా ! ఎందుకు నాకీ పరీక్ష ! నేనేం పాపం చేశాను ? ఏ జన్మలో ఏ పాపం చేశానో ఏమో ?

అనుకుంటూ మెల్లగా నిద్రలోకి జారుకుంది. అప్పుడప్పుడే మసీదులో ‘అజా’ ఇస్తున్నారు. పాలవాడు పాల పాకెట్ డోర్ దగ్గర పెట్టి వెళుతున్నాడు, పేపరు బాయ్ పేపరు విసిరేసిపోయాడు. భక్కున తెల్లారింది.

టీ తాగుతూ పేపరును

యధాలాపంగా చూసింది మాధవి. జిల్లా ఎడిషన్ లో ‘నేడే “మీటూ” సమావేశం’ శీర్షికతో వార్తను చూసింది. ఇదేదో కొత్తగా ఉందే అంటూ ఆ వార్త చదివింది. సెక్సువల్ గా మగవాళ్ళతో బాధలుపడిన మహిళల గురించి మాట్లాడడానికి మీటూ సభ డిగ్రీ కాలేజీలో పెడుతున్నారంట... స్వచ్ఛంద సంస్థలు, మహిళలు రావాలని నిర్వాహకులు కోరారు.

‘వెళదామా’ అన్న ఆలోచన వచ్చింది మాధవికి. ఎందుకో బయటకు చెప్పుకోలేని భయం ఆవరించి మళ్లీ ఇంటిపనిలో నిమగ్నమైంది. ఆఫీసుకు వెళ్లిందే కాని మనసులో తీవ్ర సంఘర్షణ. అందరికీ తెలిసిందేమో! శ్రీనివాస్ అందరికీ తన గురించి చెప్పేశాడా ? నన్ను అందరూ ఏమనుకుంటారు ? నా తప్పేమీలేకపోయినా నాకు శిక్షపడిందే! ఏమి చేయడం? ఆలోచనల ఊబిలోంచి బయటపడడం కష్టంగా ఉంది.

అన్యమనస్కంగా వర్క్ పూర్తిచేసి బయటపడింది. ఆటో ఎక్కి ఇంటికి పోవాలని బయలుదేరింది.

నగరంలో మినిష్టరు వస్తున్నాడని వన్ వే పెట్టారు. ఆటో వేరే రూటులో వెళుతోంది. ట్రాఫిక్ ఎక్కువై డిగ్రీ కాలేజీ ఎదురుగా నిలిచింది ఆటో. అక్కడ “మీటూ సభకు అందరికీ ఆహ్వానం” ప్లెక్సీ కనపడింది.

ఒకసారి వెళ్లి చూద్దామన్న కోరిక బలంగా మనసులో కలిగింది. ఆటోకు డబ్బులిచ్చి కాలేజీలోకి వెళ్లిపోయింది.

సభకు అప్పుడప్పుడే చాలామంది వస్తున్నారు. ఒకరినొకరు పరిచయం చేసుకుంటున్నారు. వచ్చినవారిలో ఆడవాళ్లే ఎక్కువగా ఉన్నారు. మగవాళ్లు తక్కువగా ఉన్నారు.

తానేమో ముందువరుసలో ఖాళీగా ఉన్న ఒక కుర్చీలో కూర్చుంది.

ఇంతలో నిర్వాహకురాలు గీత వేదికమీదకు వచ్చి “మిత్రులారా! నమస్కారం. ‘మీటూ’ ఉద్యమం గురించి, దాని ప్రాధాన్యతను గురించి మాట్లాడడానికి వచ్చిన లెక్చరర్ శ్రీదేవిగారిని వేదికమీదకు ఆహ్వానిస్తున్నాను” అంది.

అందరూ కరతాళధ్వనులు చేశారు. శ్రీదేవి వేదికమీదకు వచ్చి మాట్లాడడం మొదలుపెట్టింది.

‘మిత్రులారా! ఈ మధ్య బాలీవుడ్ తార తనుశ్రీ ధైర్యంగా ముందుకు వచ్చి కొన్నేళ్ల క్రితం ఒక పాట చిత్రీకరణ సమయంలో నటుడు నానాపాటేకర్ తనను అదేపనిగా చాలా చోట్ల తడిమాడని బహిరంగంగా చెప్పింది. ప్రియారమణి అనే పాత్రికేయురాలు ఇప్పుడున్న కేంద్రమంత్రి ఎమ్.జె. అక్బర్ ‘ఏషియన్ విజ్’ పత్రిక ఎడిటర్గా ఉన్న కాలంలో అనేకమార్లు తన ఆఫీసు గదిలో తనను తాకరాని చోట తాకుతూ లైంగికంగా వేధించాడని ఆరోపించింది. ఆమెకు మద్దతుగా గజాలా కూడా చెప్పింది. ఆఖరుకు అక్బర్ తన మంత్రిపదవికి రాజీనామా కూడా చేసినాడు. ఇంతలా మహిళలు తమ నిశ్శబ్దాన్ని ఎలా బద్దలు చేయగలుగుతున్నారో తెలుసుకోవాలంటే ‘మీటూ’ గురించి తెలుసుకోవాలి.”

సభికులు ఆమె చెప్పేదాన్ని ఆసక్తిగా వింటున్నారు. అప్పుడే ఎస్.పి.గారు కూడా వచ్చారు. ఆయన వేదికమీదకు పోకుండా సభికుల ముందువరుసలో కూర్చున్నారు. తక్కిన ఆఫీసర్లు కూడా ఆయన్నే అనుసరించారు. “1998లో మొదటిసారిగా ఆఫ్రికన్ మహిళ టారానాబర్క్ తనపైన జరిగిన లైంగిక వేధింపులను నిర్భయంగా బయటపెట్టింది. ఆమె చొరవతో చాలామంది ‘ఫేస్ బుక్’ ద్వారా ‘మీటూ’ అంటే ‘నేను కూడా’ అంటూ తమ బాధలను చెప్పడం మొదలుపెట్టారు. ఆ ధిక్కార స్వరం హాలివుడ్ సోషల్ మీడియాలో ప్రతిధ్వనించింది. మన దేశంలో కేరళలో దిలీప్ అనే నటుడు 2017లో తన తోటి ఓ సినీ నటిని బలవంతంగా కిడ్నాప్ చేయించి ఆమెపై లైంగికంగా దాడి చేయించాడు. అప్పుడూ చాలామంది

సినీనటులు దాన్ని ఖండించారు. 2018 అక్టోబరులో తెన్జోసిన్ అనే సినీనటి తనను ధైరెక్టర్ ముఖేష్ తన రూముకు రమ్మన్నాడని ఆరోపిస్తూ ట్విట్టర్లో పోస్ట్ చేసింది.

2013లోనే పని ప్రదేశాల్లో మహిళలపై జరిగే వేధింపు నిరోధక చట్టం వచ్చింది. కాని దానిని అధికారులు ఎవరూ సరిగ్గా అమలు చేయలేదు. ఇప్పుడు మీటూ ఉద్యమం ద్వారా అది బలోపేతమైంది.

మన సమాజంలో లైంగిక విషయాలను బహిరంగంగా చర్చించం. యుక్తవయసులో వారికి అవే తెలుస్తాయి అని అనుకుంటాం. ఆడపిల్లలకు ఒంటరిగా బయటకు వెళ్లకూడదు వంటి జాగ్రత్తలు చెప్తారు కాని, ఏ ఏ ప్రమాదాలు ఎదురవుతాయో, ఏ ఏ జాగ్రత్తలు తీసుకోవాలో చెప్పరు. ఎవరికైనా ఏదైనా జరిగితే తమకు జరిగిన అవమానాన్ని ఎవరికీ చెప్పుకోలేక తమలో తాము కుమిలిపోతారు. అది చెప్పుకోలేని విషయంగా భావిస్తారు. అవి చెప్పటానికి కూడా మన భాష సహకరించదు. దీనికి కారణం శీలం విషయంలో స్త్రీ, పురుషుల పట్ల ఉన్న ద్వంద్వ వైఖరి. పురుషులు లైంగిక చేష్టలను వాళ్ల పురుషత్వానికి చిహ్నంగా చూస్తారు. వాడు మగాడు అనే మాట వింటూ ఉంటాము. లేదంటే శృంగార పురుషుడనో, రసికుడనో, కళాపోషకుడనో సంభోదిస్తారు. లేదంటే అతనికి ‘అమ్మాయిల పిచ్చి’ అని అంటుంటారు. అది అతని ప్రతిభాపాటవాలకు ఎలాంటి అడ్డంకిగా భావించరు. అదే స్త్రీ శీలం దగ్గరకు వస్తే మాత్రం ఆమె మొత్తం వ్యక్తిత్వానికి కేంద్రంగా నిర్వచిస్తూ అదే ఆమె గుణగణాలకు కొలబద్ధంగా భావిస్తారు. చూశారా సమాజంలో ఉన్న రీతి’ అంటూ తన ఉపన్యాసాన్ని ఆపి ఒకసారి సభవైపు తేరిపారచూసింది.

దూరంగా ముందు వరుసలో కూర్చున్న మాధవి తననే చూస్తూ ఉండటం గమనించింది. ఇప్పుడు నేను నా చిన్నతనంలోని సంఘటన చెబుతాను. ‘నా చిన్నతనంలో పక్కింటి అంకుల్ నన్ను ముద్దుపెట్టుకొని హత్తుకునేవాడు. నన్ను

గట్టిగా చేతులతో నిమిరేవాడు. అవన్నీ నాకు అప్పుడు లైంగిక చేష్టలని తెలీదు. కాని అతని నుంచి గుంజుకుని గట్టిగా అరచి పారిపోయేదాన్ని. అతన్ని చూసినప్పుడల్లా భయమేసేది. ఇప్పుడు తాను లేడు. చనిపోయాడు’ అంటూ దీర్ఘశ్వాస విడుస్తూ తన ఉపన్యాసాన్ని కొనసాగించింది.

‘నా పెళ్ళియ్యాక మా యింటికి నా భర్త స్నేహితుడు మాచిరాజు తరచూ వచ్చేవాడు. తన భార్యతో కొట్లాడానని, ఆమెతో తనకు సుఖంలేదని చెబుతూ ఉండేవాడు. అతనొక రచయిత కూడా. ఒకసారి మా యింటికి వచ్చాడు. మధ్యాహ్నం నేను నిద్రపోతున్న సమయంలో నా పెదాలపై ముద్దుపెట్టి తగలరానిచోట తన చేతులతో తడిమాడు. అతనిప్పుడు ప్రఖ్యాత సంస్థలో పనిచేస్తున్నాడు’ అంటూ తనలో గూడుకట్టుకున్న భారాన్ని మాటల్లో దించేసుకుంది. మళ్లీ తను చెప్పడం మొదలుపెట్టింది.

“ఏదైనా తమకు జరిగిన అవమానాలను బహిరంగంగా చెప్పుకోవటానికే ఈ వేదిక. మీరూ నిర్భయంగా చెప్పుకోవచ్చు రండి! మీలో ఉన్న భయాలను వదలి అనుమానాలు పక్కకునెట్టి చెప్పండి. అవసరమైతే పోలీసులు వాళ్ళపై కేసులు కూడా పెడతారు. వారిపై చర్యలు తీసుకొనేటట్లు చేస్తాం. మీకు న్యాయం జరిగేవరకు అండగా ఉంటాం”. మాధవి ఆమె మాటలు వింటూ తనకు జరిగిన అవమానాలు చెప్పాలా వద్దా... చెపితే. కుటుంబ పరువు ఏమన్నా అవుతుందేమో? అనుకుంటూ మౌనంగా కూర్చుంది.

ఇంతలో ఎస్.పి. వేదిక ఎక్కి మైకు అందుకుని ‘ఈరోజు నాకానందంగా ఉంది. మహిళలు నిర్భయంగా తమకు జరిగిన అన్యాయాన్ని బహిరంగంగా చెప్పడం చాలా గొప్ప ముందడుగు’ అంటూ తమ నిశ్శబ్దాన్ని ఛేదిస్తూ మాట్లాడుతున్నారు. అయితే ఈ స్వేచ్ఛను మీరు దుర్వినియోగం చేసుకోకుండా చూసుకోవాల్సిన బాధ్యత మీ మీదే ఉంది. మీరు నిర్భయంగా చెప్పండి. నేను మీకు అండగా ఉన్నా’ అన్నాడు.

‘మాధవి స్థిరనిశ్చయానికి వచ్చి మాట్లాడడానికి మైకు ముందుకు వచ్చి నిలబడింది.

విశాఖ నగరంలో 50 కేంద్రాలలో వేసవి వినోదం జరిగింది. దాదాపుగా 1500 మంది చిన్నారులు పాల్గొన్నారు. దీని నిర్వహకులు, దాదాపుగా విద్యార్థులే, వి సి సి ముందుగా గుర్తించిన వారితో వర్క్ షాప్ లు నిర్వహించింది.

పేపర్ క్రాఫ్ట్ పైన వర్క్ షాప్: ఏప్రిల్ 19 ఒకరోజు శిక్షణ జరిగింది. శిక్షణలో పాత న్యూస్ పేపర్ ల తో చేయగలిగే వివిధ రకాల బొమ్మలను తయారు చేయడం నేర్చుకున్నారు. నాయన సురేష్ ప్రముఖ క్రాఫ్ట్ టీచర్ నిపుణులు మరియు తెలుగు బుక్స్ ఆఫ్ రికార్డ్స్, గిన్నిస్ బుక్ అవార్డు పొందిన వ్యక్తి శిక్షణ ఇచ్చారు. ఈ కార్యక్రమంలో పేపర్ తో పువ్వులు, ఇల్లు, బాస్కెట్, పెన్ స్టాండ్, టెంపుల్, ప్లవర్ బొకేస్ మొదలైన అంశాలను నేర్పించారు. పనికిరాని పేపర్ తో ఒక ఆకృతిని తయారు చేయడంలో పిల్లలు చాలా ఆసక్తి కనబరిచి శ్రద్ధగా నేర్చుకున్నారు. నగరంలో వివిధ ప్రాంతాలకు చెందిన విద్యార్థులు 90 మంది పాల్గొన్నారు.

మ్యాజిక్ మరియు అంకెలతో ఆటలు వర్క్ షాప్: ఏప్రిల్ 24, 25 రెండు రోజులపాటు స్టేట్ ప్లాంట్ సెక్టర్ 2 లో వేసవి వినోదం నిర్వహణకు సంబంధించిన శిక్షణ కార్యక్రమం జరిగింది. జనవిజ్ఞాన వేదిక ఉపాధ్యక్షులు ఈ చంద్రయ్య మ్యాజిక్ మరియు అంకెలతో ఆటలు రెండ్రోజులు నేర్పించారు. ఈ శిక్షణలో ముఖ్యంగా ఘెదడుకు పదును పెట్టే వివిధ అంశాలున్నాయి.

పుట్టినరోజు ఎలా కనుక్కోవడం, ప్లానెట్స్ కనిపెట్టడం, ఇంద్రధనస్సు రంగులు కనిపెట్టడం, కూడికలు, తీసివేతలు, భాగాహారాలు, గుణకారాలు సులువైన పద్ధతిలో చేయడం ఎలాగో నేర్పించారు. దీనికోసం సింబల్స్ తో చేసిన కార్డుల ద్వారా సులువుగా తెలియజేశారు. స్ట్రాలు, తాళ్లతో, అగ్గిపెట్టెలతో చేసే మ్యాజిక్ లను నేర్పించారు. ఈ శిక్షణకు 8వ తరగతి నుంచి ఇంటర్మీడియట్ వరకు

వైబాగ్ చిల్డ్రన్ క్లబ్ వేసవి వినోదం విజ్ఞాన సమాహారం

ఉన్న 130 మంది విద్యార్థులు హాజరయ్యారు.

గుడ్ టచ్ బ్యాడ్ టచ్, బాలల హక్కులు శిక్షణ: ప్రముఖ కార్టూనిస్టు జి. హరి వెంకట్ బాలల హక్కులు మరియు గుడ్ టచ్ బ్యాడ్ టచ్ గురించి వివరించారు.

సెల్ఫ్ డిఫెన్స్ పై శిక్షణ: యోగా టీచర్ సరోజ ఆత్మరక్షణ, సెల్ఫ్ డిఫెన్స్ తీసుకోవాల్సిన జాగ్రత్తలు పైన శిక్షణ ఇచ్చారు.

పాటలు, డాన్స్, చిరు నాటిక : ప్రజా నాట్య మండలి స్టాలిన్, వెంకటేష్, మనీషాలు పాటలు, డాన్స్, నాటికలు పైన శిక్షణ ఇచ్చారు.

మైండ్ అండ్ కమ్యూనిటీ గేమ్స్: రజని ఇచ్చారు.

ఇందులో శిక్షణ పొందిన విద్యార్థులు నగరంలో ముఖ్యంగా పేదలు నివసించే కాలనీలు, మధ్యతరగతి ప్రాంతాలలోని వారు.

వేసవి వినోదం పుస్తకం: కోసం ప్రతి క్లబ్ కి ఒక పుస్తకాన్ని ఇవ్వడం జరిగింది పాటలు, పద్యాలు, అంకెలతో బొమ్మలు వేయడం, కథలు, లాజికల్ మైండ్ గేమ్స్ వీటితో పాటు సైన్స్ క్విజ్, చైల్డ్ రైట్స్, బెస్ట్ ఔట్ వేస్ట్, సైన్స్ తో సరదాలు కూడా ఇందులో ఉన్నాయి.

ఏప్రిల్ 26 నుంచి మే 10 వరకు క్లబ్ పరిధిలో వేసవి వినోదం జరిగింది. ఈ పదిహేను రోజుల కాలంలో వర్క్ షాప్ లో నేర్చుకున్న వాటితోపాటు ఉన్న

అంశాలను ఆ ఏరియా వాలంటీర్స్ అక్కడున్న మిగిలిన పిల్లలతో రోజు చేయించారు. ఈ వేసవి వినోదం ఇంకో ప్రత్యేకత నింగి నేల నాదే నాదే సినిమా ప్రదర్శన. ప్రతి ఏరియాలో కూడా కనీసం రెండు పాటలు రెండు డాన్సులు పిల్లలు నేర్చుకున్నారు. సెల్ఫ్ డిఫెన్స్ టెక్నిక్స్ నేర్పించారు. సమ్మర్ క్యాంపులు అనేక సంస్థలు నిర్వహిస్తున్నాయి, విసిసి నిర్వహించే సమ్మర్ కార్యక్రమాలు పిల్లలలో విజ్ఞానంతో పాటు వినోదం, నైపుణ్యం, నాయకత్వం అందించాయి. పిల్లలే రేసోర్సు, పెర్సన్స్ గా నిర్వహించారు. ఏరియాలో కమ్యూనిటీ హాల్స్, ఇళ్ళు, వీధులు వేదికలు గా మారాయి.

మొదటి రోజుల్లో పేపర్ క్రాఫ్ట్, విజ్ఞానం తో వికసించు జగత్తు, పసిపిల్లల చదువే దానికి విత్తు, దేశమును ప్రేమించు మన్న పాటలు, నృత్యం ప్రాక్టీసు చేశారు. మ్యాజిక్ కూడా ప్రారంభించారు. కథలు చెప్పడం, చెప్పించడం, పాటలు, డాన్స్ నేర్చుకోవడం, పూలు పళ్ళు కూరగాయలతో ఆటలు, ఫన్ మాథ్స్ వాటితో పుట్టిన తేదీ, నెల కనుక్కోవడం, ఏ నంబర్స్ ఐనా సులువుగా కలపడం, తీసి వెయ్యడం, మిస్సింగ్ నంబర్స్, ఓరిగామి, డాన్స్, ఫైండ్ యువర్ లీడర్, మాజిక్, ప్లానెట్స్ కనిపెట్టడం, కథలు చెప్పడం, చెప్పించడం, అంకెలతో బొమ్మలు చేయడం వంటివి నేర్పించారు. (విజ్ఞానం, వినోదం, వికాసం పంచితే

మిగతా 24వ పేజీలో

అమ్మా! ఆశా!

ఈ రెండు నెలల నుండి మన దేశంలో జరుగుతున్న యుద్ధ వాతావరణం, అదే ఎన్నికల వేడి అసలు ఎండ వేడిమి కంటే ఎక్కువగా ఉంది కదా! దేశమంతా ఏడు విడతల ఎన్నికలు, ఫలితాలు... ఉత్కంఠ! ఐదేళ్ళకొకసారి వచ్చే ఈ ఎన్నికల పండగలు ప్రజలకు, పార్టీలకు కూడా నిజానికి ఓ పరీక్ష!

ప్రపంచ చరిత్రను తిరగేసి చూచి నట్లయితే “బలవంతునిదే రాజ్యం” అనేది అనేకసార్లు బుజువయిన సంగతే! రాచరిక, నియంతృత్వ, సైనిక పాలన లాంటి వ్యవస్థలు చరిత్రలో అధికారాన్ని దక్కించుకొని పాలన చెలాయించిన సందర్భాలున్నాయి. అయితే అన్నిటికంటే ఉన్నతమైంది ప్రజల భాగస్వామ్యం వుండే ప్రజాస్వామ్య వ్యవస్థే. అందుకే మన రాజ్యాంగంలో ప్రజల

సార్వభౌమాధికారాన్ని గుర్తించే ప్రజాస్వామ్య వ్యవస్థే మన దేశానికి సరైనదని నిర్ణయించారు. అప్పటికే ఫ్రాన్సు, అమెరికా, ఇంగ్లాండ్ వంటి దేశాలు పార్లమెంటరీ ప్రజాస్వామ్యాన్ని అనుసరిస్తున్నాయి. అయితే జనాభా పరంగా ఎంతో పెద్ద దేశమైన భారత్ లో ప్రజాస్వామ్యం ఎట్లా మనగలుతోంది అనేదానికి సమాధానంగా ఈ 72 ఏళ్ళ స్వతంత్ర భారతంలో మనం ప్రజాస్వామ్య ప్రభుత్వాల పరిపాలననే అవిచ్ఛిన్నంగా కొనసాగించుకోగలుగుతున్నాం. ప్రజాస్వామ్య వ్యవస్థకు పునాది ప్రజల (పాలితుల) అమోదం, అంగీకారం తప్పనిసరి. ఆ ఆమోదాన్ని వారు ఎన్నికల్లో పాల్గొని ఓటు ద్వారా తెలియచేస్తారు. మెజారిటీ స్థానాలు గెలిచినవారు పాలనాపగ్గాలు చేబడుతున్నారు. ఇదంతా వినటానికి చాలా సరళంగా, సజావుగా సాగిపోయే ప్రక్రియలాగా కనబడుతోంది. కాని చాలా సంక్లిష్టమైన ప్రక్రియ అని చెప్పవచ్చు.

జాతీయోద్యమంలో తమ ధన ప్రాణాలను తృణప్రాయంగా ఎంచి

ప్రజాస్వామ్య విలువలు

నిస్వార్థంగా పాల్గొన్నవారు మొదటితరంవారు. వారంతా స్వతంత్రం వచ్చాక ప్రభుత్వ పాలనలోకి ప్రవేశించి చాలామటుకు నిజాయితీగా తమ బాధ్యతలను నెరవేర్చినవారే! క్రమంగా భారత రాజకీయ చరిత్రలో ఒక మలుపు వచ్చింది. రాజకీయ రంగంలోకి కొత్తగా ప్రవేశించినవారంతా, చాలావరకు స్వలాభాపేక్షతో అధికారకాంక్షతో రంగప్రవేశం చేసేవారే. ధనవంతులు, భూస్వాములు, పారిశ్రామికవేత్తలు డబ్బులు బాగా పెట్టుబడి పెట్టగలవారు వచ్చారు. ఆపై రౌడీలు, గూండాలు వీరందరికీ రాజకీయరంగం ఓ ఉపాధి వ్యవస్థ అయింది. కేవలం ధనం పెట్టుబడి పెట్టి ఓట్లు కొని అధికారంలోకి వచ్చి, తిరిగి ఆ ధనాన్ని ఆ ప్రజలద్వారానే సంపాదించే వ్యాపారస్తులు తయారయ్యారు.

దేశమంతటా భిన్న సమూహాల ఆకాంక్షలకు అనుగుణంగా అనేకానేక పార్టీలు పుట్టుకొచ్చాయి. కులం, మతం, ప్రాంతం ప్రాతిపదికగా కేవలం గెలుపు గుర్రాలనే ఎంపికచేయటం అనే పనిలో పడ్డాయి. వారి వారి సామర్థ్యాలను బట్టికాక అభ్యర్థుల్లో ఎవరు ధనాన్ని బాగా

పెట్టుబడి పెట్టి గెలువగలరో వారినే నిలబెడుతున్నారు. ఎన్నికల్లో ఏమి చేసేయినా, ఎట్లా అయినా సరే ఓటర్లను బతిమిలాడో, బామాలో, బెదిరించో, రిగ్గింగ్ చేసేయినా సరే గెలవాలి అనే ఆసక్తి వున్నవాడికే రాజకీయల్లో, ఎన్నికల్లో నీలబడే చోటువుంది. సామాన్యుడికి వాటిల్లో స్థానం వుంటుందని అనుకోవటం గగన కుసుమమే! ధనస్వామ్య రాజకీయాలయ్యాయి. పేదవారు ఎన్నికల్లో పాల్గొనటమంటే కేవలం పార్టీ నాయకులిచ్చే డబ్బు తీసుకుని ఓటు వేయడం తప్ప, తమకీ ప్రజాస్వామ్య ప్రభుత్వాలతో సంబంధమేమీ లేదనుకుంటున్నారు. ఎన్నికలలో గెలవాలంటే ప్రజల మూఢనమ్మకం, అజ్ఞానం కూడా పార్టీలకు బాగా పనికివస్తున్నవి. పేదరకం, నిరక్షరాస్యత అసత్యాల ప్రచారం వల్ల పార్టీలు చేసే రకరకాల వాగ్దానాలు, అలవిమాలిన వరాలు నిజమని నమ్మి ప్రతిసారి మోసపోతున్నారు... ఆ ఇచ్చిన హామీలు ప్రభుత్వాలు ఎంతవరకు నెరవేర్చగలవు అని ఆలోచించే శక్తి కూడా లేని అమాయక ప్రజలు ఈ ప్రజాస్వామ్య ప్రభుత్వంలో భాగస్వాములు! ప్రశ్నించే

సత్తావున్నవారు చాలా తక్కువ ... ఒకవేళ ప్రశ్నించినా సమాధానం ఇచ్చే నాడుదెవ్వరు లేరు!! ప్రభుత్వం ప్రజలకోసం చేయగల పనుల్లో కనీసం సగమైనా నెరవేర్చే వారిని వేళ్ళమీద లెక్కపెట్టవచ్చు.... ప్రజాస్వామ్యం మనుగడకు పార్టీ విధానం మూలమే...అయినా పార్టీ విధానాల వల్ల ప్రజాస్వామ్యం మనుగడకు హాని కలగకూడదు. మరొక విషయం ఏమిటంటే అంతర్గత ప్రజాస్వామ్యమున్న పార్టీలు స్వల్పం. ఓట్ల ఆధారంగా గెలుపు వల్లనే ప్రభుత్వాలు ఏర్పడటంతో ఆ ఓట్ల సంపాదనకై ఎటువంటి “ జిమ్మిక్కులు ” చేయాలన్నదే ప్రధాన లక్ష్యం అయింది. అందుకే ఎన్నికల్లో డబ్బు-సారా అధికార దుర్వినియోగం చాలా ప్రధాన భూమికను పోషిస్తున్నాయి.

ప్రజాస్వామ్యం, దాని లక్ష్యాలు చెడ్డవి కావు. ప్రజాస్వామ్యం అపభ్రాంతిపాలు కావటానికి మోసపూరితమైన ఆలోచన, దోషపూరితమైన సిద్ధాంతాలు కారణం. కార్పొరేట్ల పెత్తనం సాగుతున్నది. ప్రజలు తమకేమి కావాలో, ఏ అభివృద్ధిని తాము ఆశిస్తున్నారో, ఏ సంక్షేమం కోరి ప్రభుత్వాలను ఎన్నుకొంటున్నారో, అవగాహన ఉండాలి. అప్పుడే ప్రజాస్వామ్యానికి ఓ అర్థం ఏర్పడుతుంది. అది ఇప్పటికిప్పుడు రాత్రికి రాత్రిలో వచ్చేది కాదు. ప్రలోభాలకు లోనుకాని ప్రజ, స్వార్థానికి లొంగిపోని నాయకులు పెరిగినప్పుడే ప్రజాస్వామ్యం వర్ధిల్లుతుంది. అంతేకాదు ప్రజాస్వామ్య రాజ్యానికి పునాదిగా స్థానిక ప్రజాస్వామ్య ప్రభుత్వాలుండాలి. ప్రజాస్వామ్యాన్ని కేంద్రీకరిస్తే అధికార కేంద్రీకరణ

ఏర్పడుతుంది.

మన దేశంలాంటి పెద్ద దేశంలో వివిధ మతాలు, కులాలు,వర్గాలు, భాషలున్న విస్తృత జనాభాగల దేశంలో ఎన్నికల నిర్వహణ చాలా సంక్లిష్టమైన ప్రక్రియ. మనకు స్వతంత్ర ప్రతిపత్తి కల ఎన్నికల సంఘం ఉంది. అది స్వేచ్ఛగా పని చెయ్యాలి. సమస్యలు, కష్టాలు వున్నాయికదా అని స్వేచ్ఛా స్వతంత్రాలు లేని నియంతృత్వ, సైనిక, రాచరిక వ్యవస్థలను ఆమోదించలేము కదా...ఉన్న వ్యవస్థలోని లోపాలను సరిదిద్దుకోవాలి ప్రజాస్వామ్య విలువల కోసం మీలాంటి యువత ముందుకు రావాలి. వచ్చే లేఖలో మరికొన్ని కొత్త సంగతులు ముచ్చటించుకొందారా... అమ్మా... ఉంటాను.

(22వ పేజీ తరువాయి)

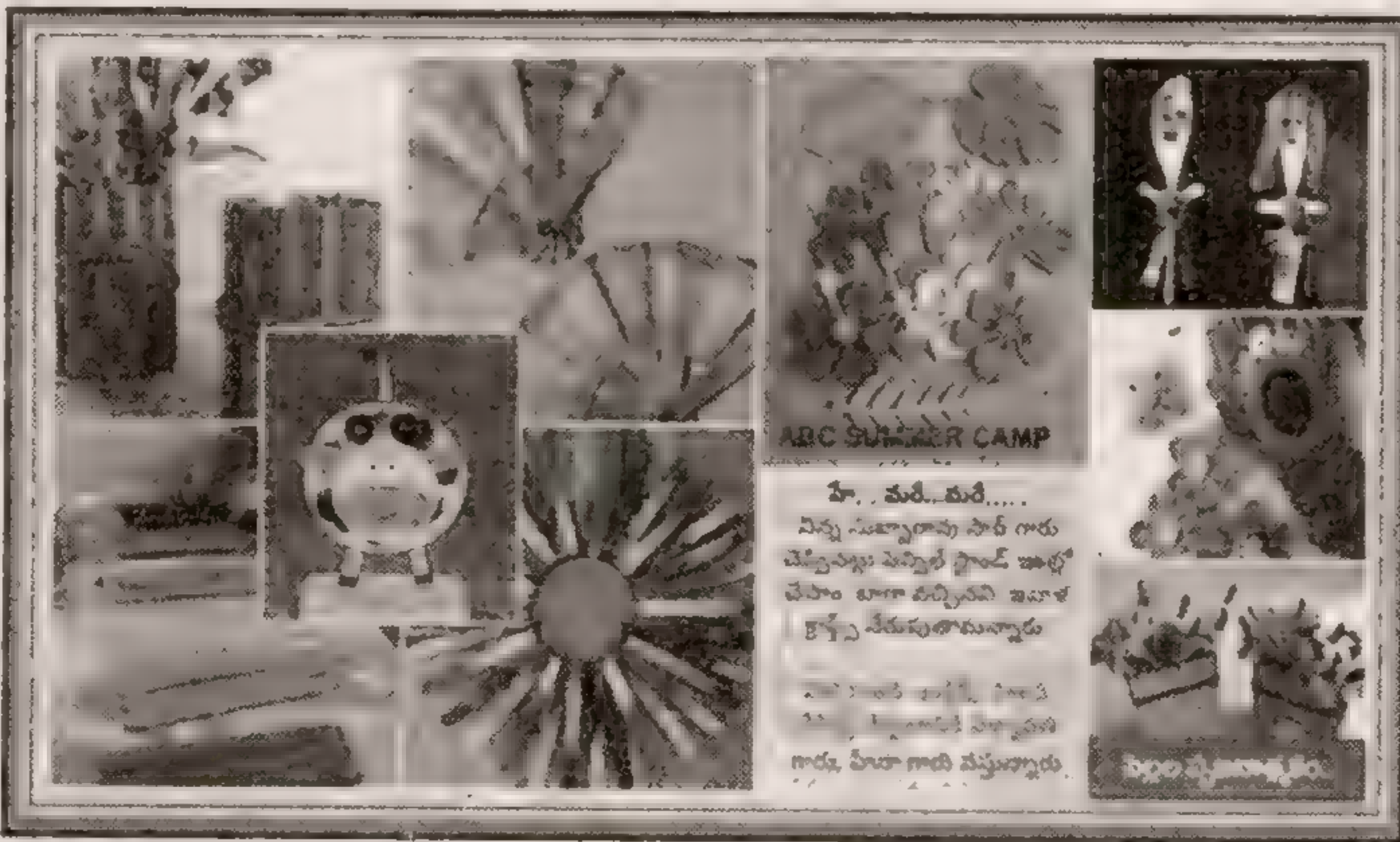
పెరుగుతాయి. వి.సి.సి.మాదిరిగా మన ఊళ్ళల్లో కూడా చేస్తే పిల్లలకు, తల్లిదండ్రులకు ఎంతో సరదా కదా!

ఎ.బి.సి సమ్మర్ క్యాంప్.....

అమరావతి బాలోత్సవం సెంటర్ల ఆధ్వర్యంలో విజయవాడలో 15 రోజుల పాటు జరిగిన సమ్మర్ క్యాంప్ ఉత్సాహం ! విజ్ఞానదాయకంగా జరిగింది. వ్యాపార ధోరణులకు భిన్నంగా పిల్లల పరిపూర్ణ వికాసానికి దోహద పడే విధంగా వలు రకాల అంశాలను వరిచయం చెయ్యాలన్న ప్రయత్నాలను పిల్లలు అందిపుచ్చుకున్నారు. బట్టి పద్ధతి కాకుండా తేలికగా గుర్తుండేలాగా కొన్ని చిన్నచిన్న చిట్కాలతో బోధించడం పిల్లలకు బలీనయ్యింది. క్యాంప్ అప్పుడే అయిపోయిందా అంటూ చిన్నారులు దిగులుపడ్డారు.

ప్రతినెలా ఒక ఆదివారమైన

కలవాలని పిల్లలు కొరుకున్నారు. తల్లిదండ్రు పిల్లలపై పడిన ప్రభావంలో కృషి అయ్యారు. 15 రోజుల క్యాంప్ లో సినిమాలు, సైన్స్ ప్రయోగాలు, క్రాఫ్ట్, బెస్టప్రంవేస్ట్ వంటి అంశాలను ఆస్వాదించినంతగా ఇంగ్లీషు, తెలుగులెకకలు మెమోరీ బూస్టింగ్ క్లాసులను కూడా ఆస్వాదించారు.

వీటితో పాటు రైట్ టు ఎడ్యుకేషన్, వరిపాలన-మట్టు మార్వోత్తరాలు, రాజకీయాలు వంటి అంశాలు ఆసక్తిని కల్గించాయి. మ్యాజిక్, లఘు నాటికలు

వారితోని సృజనాత్మకతను వెలికితీశాయి. క్రాఫ్ట్, పేపర్ బ్యాగ్స్, డిటర్జంట్, కుండీల తయారీ వంటి పనులు నేర్చుకున్నారు. డ్రాయింగ్ పిక్చర్ కలెక్షన్, వ్యాసరచన తదితర అంశాలు చోటు చేసుకున్నాయి. పత్రికలను వార్తలు రాయడం, వక్రత్వంపై ప్రాజెక్టులు చేశారు. విజయదైరీకి వెళ్ళి పనులను పరిశీలించారు.

ఈ క్యాంప్ కు 178 మంది పిల్లలురాగా 25 మంది రిపోర్టు పర్సన్స్ గా పాల్గొన్నారు. ఎ.బి.సి టీచర్లు, సూపర్ వైజర్లు, వారి మిత్రులు ఎం.బి.వి.కె సిబ్బంది ఎంతో కృషి చేశారు. పిల్లలకు మజ్జిగ ఇచ్చేదానికి స్వచ్ఛందంగా స్వాస్థర్ చేశారు.

కొందరు తల్లులు తమ బిడ్డలను తీసుకొస్తూ రోజంతా అక్కడే ఉండి క్యాంప్ నిర్వహణలో పాలుపంచుకున్నారు. అద్భుతంగా సాగిన సమ్మర్ క్యాంప్ పిల్లలతో ఘరపురాని మధురస్మృతులను కల్గించింది.

లైంగిక వేధింపులకు సుప్రీం కోర్టు అతీతమా?

రాజస్థాన్‌కు చెందిన ఓ అంగన్వాడీ టీచర్ తనకు అప్పగించిన వృత్తి బాధ్యతల రీత్యా మైనరు బాలిక వివాహము ఆపేందుకు ప్రయత్నించినందుకు ఛాందస వాదులు, అహంభావులు, ఆగ్రహం వారు ఆ టీచరును మూకుమ్మడి మానభంగం చేశారు. ఆమె భర్తను హింసించారు. ఈ క్రమంలో బాధితురాలికి కోట్లాది మహిళలు అండగా నిలబడి న్యాయం జరిగేవరకూ పోరాడారు. ఆ సంఘటన తీవ్రతను గుర్తించిన సుప్రీం కోర్టు అప్పటి ప్రధాన న్యాయమూర్తి జస్టిస్ వర్మ నేతృత్వంతో కూడిన బెంచ్ అప్పటికి పని ప్రదేశంలో మహిళలపై లైంగిక వేధింపుల నుండి రక్షించబడే చట్టం లేదు కాబట్టి, ప్రభుత్వానికి వెంటనే దీనికి సంబంధించిన చట్టం చేయమని ఆదేశాలు జారీచేసి, చట్టం చేయబడేదాకా యజమాని ఆచరించవలసిన 12 సూత్రాలను వెలువరించారు.

వాటిలో పని ప్రదేశంలో అంతర్గత విచారణ కమిటీ వుండాలని, ఆ కమిటీకి సారథి మహిళ అయి వుండాలని, మిగిలిన సభ్యులలో కనీసం సగంమంది మహిళలే వుండాలని, కమిటీలో ఉద్యోగులతో పాటు ఖచ్చితంగా బైట వ్యక్తి మూడవ పార్టీ ఉండాలన్నారు. ఈ కేసుల పట్ల అవగాహన ఉండి, లీగల్ నాలెడ్జ్ వున్నవాళ్లని లేదా స్వచ్ఛంద సంస్థలకు చెందిన సభ్యులు వుండాలని పేర్కొన్నది. ఇదంతా 1997లో జరిగింది. తరువాత 16 సంవత్సరాలకు 2013లో పని ప్రదేశంలో లైంగిక వేధింపుల నిరోధన, నివారణ, పరిహారం చట్టం చేసిన తరువాత ఇదే మార్గదర్శకాలను సెక్షన్ 4 ద్వారా తెలియచేశారు. ఈ సెక్షను ప్రకారం ఆ సంస్థలో సీనియర్ మహిళ ప్రిసైడింగ్ ఆఫీసరుగా వుండాలని, అక్కడ సీనియర్ మహిళ లేనట్లయితే ఇతర పని ప్రదేశాలలోని మహిళనైనా సరే కమిటీ సారధ్యం వహించేందుకు నియమింపచేయాలని చెబుతుంది. సెక్షను 13 ప్రకారం నిర్ధారణల రిపోర్టును కమిటీ యజమానికి, అదేవిధంగా

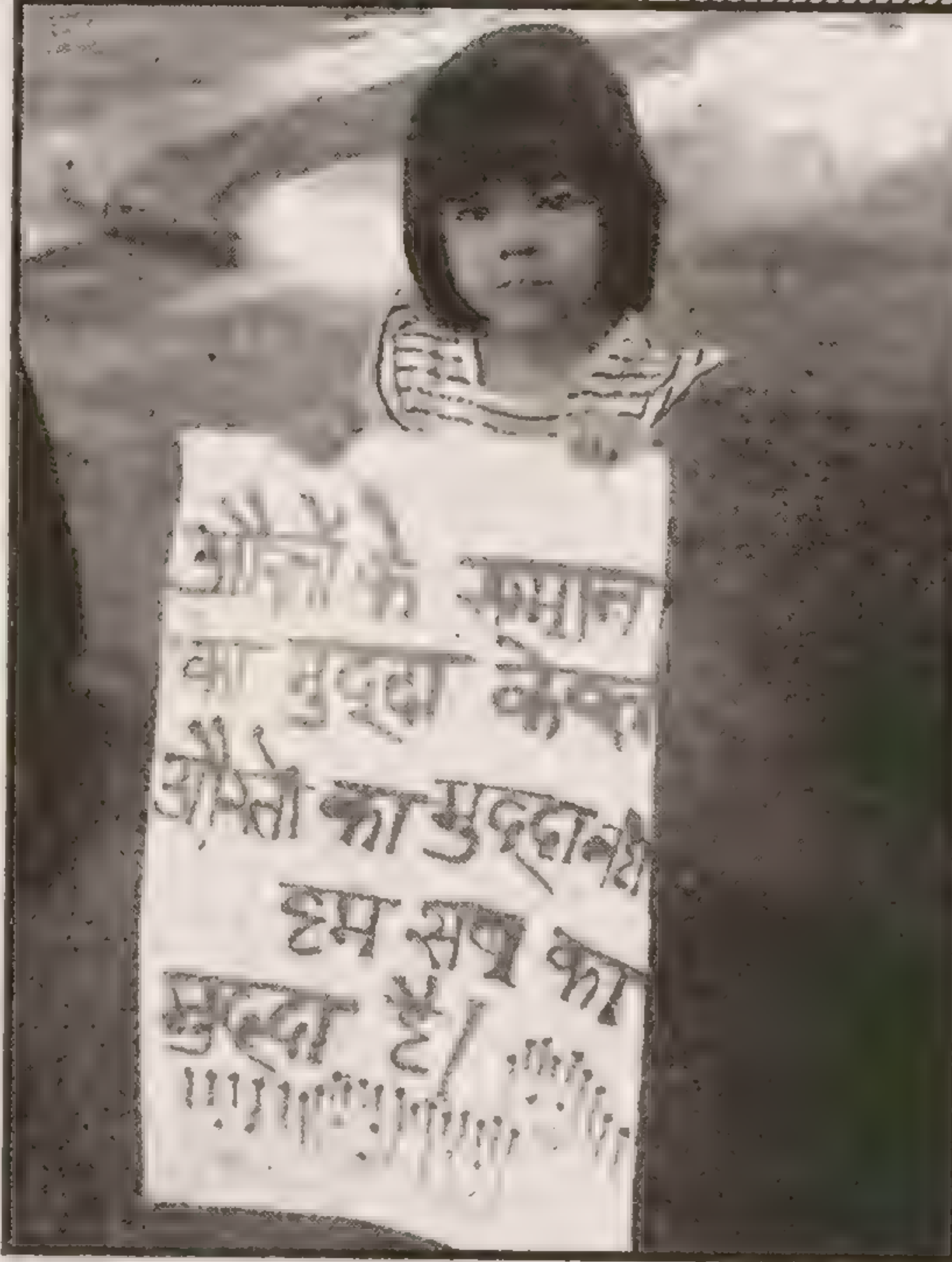

బాధిత మహిళలకు, ఫిర్యాదునెదుర్కుంటున్న వారికి అందచేయమని చెబుతుంది.

బాధితులుగానీ, నిందితులుగానీ కమిటీ నిర్ధారణలపై తృప్తిచెందకపోయి నట్లయితే అప్పీలుకు న్యాయస్థానానికి వెళ్ళాలే తప్ప కమిటీని మళ్ళీ విచారించమనకూడదు. కమిటీని మార్చి ఇంకో కమిటీ వేసి విచారించమని అడిగే హక్కు కూడా పార్టీలకు వుండదు. కమిటీలు వేయలేని ప్రదేశాల బాధితులను సెక్షను 27 ప్రకారం జ్యూడిషియల్ ఫస్టుక్లాసు మేజిస్ట్రేట్ కోర్టులో కేసు దాఖలుచేయమని చెబుతుంది. అదేవిధంగా సంస్థలో 10 మంది ఆడవాళ్ళు లేనప్పుడు అలాంటి సంస్థల పని ప్రదేశాలని కలుపుకుని స్థానిక తహసీల్దారు లేదా బ్లాక్ డెవలప్ మెంట్ ఆఫీసర్ లేదా మున్సిపల్ కమిషనర్ వంటివారి సారధ్యంలో కమిటీ వేయాలని సెక్షను 5 చెబుతుంది. లైంగిక వేధింపులకి నిర్వచనం ఈ చట్టంతో పాటు భారతీయ శిక్షాస్మృతి సెక్షను 354-ఎలో కూడా వివరించబడింది. నేడు భారతావని మనుగడకు మూలస్తంభాలైన మూడు విభాగాలలో మూడవ విభాగం న్యాయవ్యవస్థది. వ్యక్తుల ప్రాథమిక హక్కుల వుల్లంఘన జరగకండా కాపాడే రక్షక నిలయం. విశాఖ మరియు ఇతరులు వర్సెస్ స్టేట్ ఆఫ్ రాజస్థాన్ మరియు ఇతరుల కేసులో సుప్రీంకోర్టు స్త్రీలపై లైంగిక వేధింపులు మానవహక్కుల

వుల్లంఘనగా పేర్కొన్నది. రాజ్యాంగ అధికరణాలు 14, 15, 19(1)(జి) మరియు 21కి విఘాతమని పేర్కొన్నది. ఈ రోజున ప్రధాన న్యాయమూర్తి రంజన్ గొగోయ్ మీద ఆరోపణలు రావడము ఒక వ్యక్తిగా గుర్తించి ఆయనపై ద్వేషమో, సానుభూత్యో వ్యక్తపరచటము సరికాదు. న్యాయవ్యవస్థపై ప్రజలు పెట్టుకున్న నమ్మకం, అపనమ్మకాలకు సంబంధించినది. సంస్థలు వ్యక్తుల వల్ల నడవవని అందరికీ తెలిసినదే. అయినా ఆవ్యక్తి సంస్థ గౌరవానికి భంగం కలిగించకుండా ఉండాలి. నేడు రంజన్ గొగోయ్ మీద వచ్చిన ఆరోపణలు, బాధితురాలు ఏ విధంగా పై అధికారులచే వేధించబడింది అనే అంశాలను మాజీ సుప్రీంకోర్టు సీనియర్ న్యాయవాది, మాజీ సుప్రీంకోర్టు బార్ అసోసియేషన్ ప్రెసిడెంట్ దుష్యంత్ ధవే సవివరంగా హిందూపత్రికలో వ్యాసాలు రాస్తున్నారు. అందులో వారు ఇంతకుముందు సుప్రీంకోర్టులో ఈ చట్టం ప్రకారం అంతర్గత విచారణల కమిటీనే వేయలేదని, ఇప్పుడు ఈ ఆరోపణలు విచారించడానికి కమిటీ సారథిగా జడ్జి బాబ్జే నియమించబడటం చట్ట విరుద్ధమని ఇంకా అనేక లొసుగులను వివరించారు. ఇదే సుప్రీంకోర్టు గతంలో 2012లో “మేధా కొత్వాల్ లేలే వర్సెస్ యూనియన్ ఆఫ్ ఇండియా” కేసులో అన్ని రాష్ట్రాలు, యూనియన్ టెరిటరీస్ ఖచ్చితంగా విశాఖ

గైడ్ లైన్స్ అమలుపరచాలని ఆదేశాలు జారీ చేసింది. అంతేగాకుండా ఆయారాష్ట్రాల సివిల్ సర్వెంట్ రూల్స్ లో కూడా ఈ లైంగిక వేధింపులపై క్రమశిక్షణాచర్యలు చేర్చాలని ఆదేశించింది. 1999లో అప్పరాల్ “ఎక్స్ పోర్టు” ప్రమోషన్ కౌన్సిల్ వర్సిస్ ఏ. కె చోప్రా కేసులో పని ప్రదేశంలో మహిళకి రక్షణ కల్పించడం యజమాని బాధ్యత అని చెప్పింది. సైకో ఎనలైటికల్ అసోసియేషన్ కమిటీ ఆఫ్ లా మరియు ఢిల్లీ హైకోర్టు మీడియేషన్ అండ్ రీ కన్సిలియేషన్ సెంటర్ సభ్యుడు రాకేష్ శుక్లా ఈ ఆరోపణల గురించి వివరిస్తూ న్యాయమూర్తులు కూడా పని ప్రదేశంలో లైంగిక వేధింపుల కేసుల నుండి తప్పించుకోవడానికి వారేమీ అతీత శక్తులు కలవారు కాదని అన్నారు. ఈ

సమస్య పంపిస్తారు? ఒక ప్రధాన న్యాయమూర్తిగా ఆయనకు వుండే హక్కుల ప్రకారం సమస్యకు వృత్తిలోవుండగా హాజరు కానవసరం లేదు. మరి భాదితురాలి ఫిర్యాదు ఎవరు విచారిస్తారు? ఆమెకు ఎక్కడ న్యాయం జరుగుతుంది? ఫిర్యాదు వాస్తవ అవాస్తవాల విచారణ ఎలా జరుగుతుంది? మార్గదర్శకమైన సుప్రీంకోర్టు ఆవరణలోనే చట్ట ప్రకారం కమిటీ ఏర్పాటు చేయవలసినది, ఎందుకు చేయలేదు? కమిటీ సారధ్యం, స్త్రీ చేయవలసివుండగా జడ్జి బాజ్జేని ఎందుకు నియమించారు? కంప్లైంటు దాఖలుచేయడానికి ముందే 2 సంవత్సరాల నుండి భాదితురాలికి సంబంధిత అధికారులు ఎవరూ సహకరించలేదని, ఆమె కుటుంబ

చట్ట ప్రకారం నిందితుడిని ట్రాన్స్ఫర్ చేయచ్చు, నష్ట పరిహారం వసూలు చేయించవచ్చు, డిస్మిస్ కూడా చేయవచ్చు. కానీ ఈ న్యాయమూర్తి విషయంలో కమిటీ క్లీన్ చిట్ ఇచ్చింది.

ఆరోపణలు రుజువైతే కమిటీ ఏమి నిర్ధారణలు ఇచ్చి వుండేది? న్యాయవ్యవస్థ మనుగడ ఏమై వుండేది? రాజ్యాంగం అధికరణం 124(4) ప్రకారం ఒక న్యాయమూర్తిని పార్లమెంటులో అభిశంసన ప్రకారమే తొలగించాలి. ఇక్కడ ఈ న్యాయమూర్తిపై నిందారోపణలు రుజువైతే చట్ట ప్రకారం వృత్తి నుండి తొలగించేది ఎవరు? లేదా అభిశంసనకు కమిటీ రిఫర్ చేస్తే, అభిశంసన వీగిపోతే మళ్ళీ పదవిలోకి వస్తే 2013వ చట్టం ప్రకారం దోషికి శిక్ష పడనట్లే కదా? ఒక చట్టం పుల్లంఘన సాధ్యమయ్యే పని కాదు. ఏవిధంగా రంజన్ గోగోయ్ కి “క్లీన్ చిట్” లభించిందని ఇతరులు తెలుసుకోవాలంటే సమాచార హక్కు ప్రకారం దరఖాస్తు చేసి ఎవరైనా పొందవచ్చని ఈ చట్టం తెలియజేసింది. ఆ విధంగా ఇస్తామని సుప్రీంకోర్టు కమిటీ ప్రకటించలేదు. కమిటీ ప్రొసీడింగ్స్ అన్ని సివిల్ ప్రొసీజర్ కోడ్ ప్రకారం జరుగుతాయని చట్టం పేర్కొన్నది. దాని ప్రకారం బాధితురాలు కమిటీకి హాజరు

కానట్లయితే ఏకపక్షంగా విని నిర్ధారణ ఇచ్చే ఏర్పాటు కమిటీకి వున్నది. అయితే సాక్షులను విచారించాలి. డాక్యుమెంటు ఏవైనా వుంటే పరిశీలించాలి. ఈ విధంగా జరిగిన తరువాతనే ఏకపక్ష వుత్తర్వులు ఇవ్వడం జరుగుతుంది. చట్ట ప్రకారం నిర్ధారణల రిపోర్టును సంస్థ యజమానికి అందజేస్తారు.

ఇప్పుడు సుప్రీంకోర్టు అధినేత నిందితుడే అయినప్పుడు ఈ రిపోర్టును ఎవరిముందు వుంచి చర్యలు తీసుకోమని ఈ కమిటీ అడుగుతుంది.? కమిటీని బహిష్కరించటానికి బాధితురాలు కారణాలు తెలియచేసింది. కాబట్టి ఆమె ఈ చట్ట ప్రకారం జ్యూడీషియల్ ఫస్ట్ క్లాసు మేజిస్ట్రేట్ కోర్టులో దాఖలు చేస్తే ఆయన రంజన్ గోగోయ్ కి ఏ విధంగా

సభ్యులందరినీ వేధించారని, అందరూ రంజన్ గోగోయ్ స్థాయిని, హోదాని దృష్టిలో వుంచుకున్నారని దుష్ప్రవృత్తి ధవే రాసిన వ్యాసంలో పేర్కొన్నారు. మరి ఇప్పుడుమాత్రం ఆమెకు ఎక్కడ న్యాయం జరుగుతుందని ఆశిస్తాం? ఈ ప్రశ్నలకే సమాధానం చెప్పమని ఐదవ మరయు మహిళా నాయకులు ఆందోళన చేస్తున్నారు. అత్యున్నత సంస్థ యొక్క పని ప్రదేశంలోనే 2013 చట్టం అమలు అగమ్యగోచరంగా వుంటే ఇప్పటికే అవినీతి కోరలు చాచిన సమాజంలో మిగిలిన సంస్థలు, ప్రైవేటు యాజమాన్యాల వద్ద బాధితులకు న్యాయం జరుగుతుందనుకోవడం మిథ్యగానే మారిపోతుందేమో!

స్పందన

మాతృత్వం ఆర్థిక బలంకొంచెం కొనసాగింపు, వివరణాత్మకంగా ఉంటే బాగుండేది. నాగరికత పెరుగుతున్నా ఇంకా హీనా వంటి వాళ్ళు అనుభవిస్తున్న నరకం ఈనాటి సమాజానికి మహిళల స్థితి గతుల గురించి అర్థం అయ్యేలా చేస్తుంది. మనం స్కార్ఫ్ ఫోన్ లోను, షాపింగ్ లోను చూసేదే ప్రపంచం అనుకుంటే భ్రమ. మాధవి, చెరుకు తోటల కార్మికులు యుగాలు మారుతున్నా అధ్యాత్మికమౌతున్న మహిళల బతుకు చిత్రం మారటం లేదన్న సత్యం తెలుసుకోవాలి. ఈ వ్యాసాలను కాలేజీ విద్యార్థినులకు అందేలా ప్రయత్నిస్తే బాగుంటుంది.

- గీత

ఇవాళ చినవీరభద్రుడు
టాల్స్టాయ్ ఫేమిలీ హేపీనెస్ కథ
గురించి తనదైన తాత్విక కోణాన్ని
అవిష్కరించాడు. అందులో జీవితాన్ని
నిత్యనంతోష భరితం
కావించుకోడానికి నులువైన దారులు
చూపించాడు. ఆ నేపథ్యంలో నేను
రాసిన అదే కథ గురించి కూడా
మరోసారి చదువుకోవడం బావుం
టుందనిపించింది.

ఆమధ్యలో అప్పుడెప్పుడో నా నలభై
ఏళ్ళ వయసులో మధ్యలో వచ్చి కనిపించి,
వాటితో చేరింది టాల్స్టాయ్ రాసిన
ఫేమిలీ హేపీనెస్ అనే పెద్ద కథ.

అనువాదం పేరు సంసార సుఖం.
పేరు ఇంకా చక్కగా తెలుగు చెయ్యచ్చు
కానీ కథలోకి వెళ్ళాక ఆ సంగతి
మరచిపోతాం. విషాదసంగీతం పేరుతో
వచ్చిన టాల్స్టాయ్ 'అతి' విలువైన ఏడు
కథల సంకలనంలో ఇది ఒకటి.

కథ

ఈ పాతికేళ్ళలో ఆ కథ ఎన్నిసార్లో
చదివాను. 132 పేజీల కథ. ఇది
రాయడానికి నిన్నా మొన్నా మళ్ళీ
చదివాను. చదువుతూ మధ్య మధ్య తప్పని
పనులు చేస్తూ, అటూ ఇటూ తిరుగుతూ
ఉన్నా...నేను ఇక్కడ కాకినాడలో మా
ఇంట్లో లేను. రష్యాలోని ఒక పల్లెలోని
పెద్ద తోట మధ్యలో ఉన్న పాతకాలపు
ఇంట్లోనే ఉన్నాను. నేనే కాదు, మీరెవరూ
ఆ కథ చదివినా ఆ ఇల్లు, అందులో
మోగుతూ ఉండే పియానోసంగీతం, పెద్ద
పెద్ద కిటికీలకు కట్టిన తెరల పక్కనించి
కనిపించే మంచుతో తడుస్తున్న తోట
ఆవహించక మానవు.

అయితే వీటన్నిటికీ కదలిక తెచ్చి
ప్రాణం పోసినది అక్కడ ఆ ఇంటి
వాతావరణంలో మొదలైన కథ. ప్రేమ

చైతన్యమాసం సంపుటి-14 సంచిక-06

సాగరసంగమం

కథ. అద్భుతం అనను. అపురూపమైన
ప్రేమకథ అంటాను.

గ్రామంలో ప్రకృతిలో పెరిగిన,
ప్రకృతితో కలిసిపోయినట్లున్న మనసుతో
ఉండే పద్దెనిమిదేళ్ళ నవయవ్వన బాలిక
ప్రేమకథ. తనకన్న రెట్టింపు వయసున్న
తండ్రి మిత్రుడు, తమ సంరక్షకుడు
అయిన పరిణత పురుషునితో కలిగిన
ప్రేమానుభవం అది.

ఆకురాలు కాలంలో చనిపోయిన
వాళ్ళమ్మ కోసం దుఃఖపడుతూ
కథానాయిక 'మాషా' తన చెల్లెలితోనూ,
పెంపుడు తల్లితోనూ ఆ పాతకాలపు
ఇంట్లో దిగులు మూటగట్టుకుంటూ
శీతకట్టు గడిపింది, అత్యంత
నిరుత్సాహంతో.

ఆ చలికాలపు చివరి రోజుల్లో తమ
సంరక్షకుడు వస్తున్నాడన్న వార్తతో పాటు
ఒక మేరుశిఖరమే కదిలివచ్చినట్లు ఆయన
వచ్చాడు. కథమొదలైంది.

నేను ఈ కథంతా తిరిగి చెప్పలేను.
ప్రయత్నించినా పూర్తి విఫలప్రయత్నమే
అవుతుంది. కాబట్టి టాల్స్టాయ్ మాటలే ఉ
పయోగిస్తూ ముందుకు తీసుకువెళతాను.

"ఆయన దాపరికం లేని ధోరణి,
పెద్ద కనుముక్కు తీరు, తెలివైన

ప్రకాశవంతమైన నేత్రాలు,
దయాపూరితమైన అమాయకమైన
చిరునవ్వు ఉన్న విప్పారిన నిష్కపట
వదనం ఆమె చిన్నప్పుడు చూసినట్టే ఉ
న్నాయి"

ఆమె విచారాన్ని గమనించి ఇలా
అన్నాడు ఆయన - "ఏకాంతాన్ని
భరించలేకపోవడం మంచిది కాదు. మీరు
నిజంగా అంత సామాన్యమైన ఆడవారా?
గారం చేసిన అమ్మాయేమో! బహుశా
పొగుడుతున్నప్పుడు మాత్రమే ఉల్లాసంగా
ఉంటూ, ఒంటరిగా వదిలేసినప్పుడు
జీవితంలో ఏ సంతోషాన్నీ చూడలేక
వాడిపోయే బాపతన్నమాట" అని సరదాగా
వేళాకోళం చేస్తాడు. కానీ "మీలో ఏదో ఉ
ంది" అనీ ఒప్పుకుంటాడు.

అతని మొదటి అభిప్రాయమే
నిజమని తర్వాత కథ ఋజువు చేస్తుంది.

కానీ అతను ఆమె విసుగును
పోగొడతాడు. "మీకు సంగీతమంటే
అభిరుచి వుంది. పుస్తకాలు ఉన్నాయి.
చదువులు ఉన్నాయి. జీవితమంతా ముందే
ఉంది." ఇలా అనడమే కాదు, ఆమె
లోపల ఆ దాహం కలిగిస్తాడు. ప్రేమ రుచి
కూడా చూపిస్తాడు.

మళ్ళీ వసంతంలో తిరిగి వస్తాడు.

ఈలోపు అతనిమీది ఇష్టంతో ఆమె పుస్తకాలలోకీ, సంగీతంలోకీ ప్రయాణిస్తుంది. పియానో వదలదు.

రెండవ సమాగమంలో ఆమె అతనికి తన సమస్తాన్నీ నివేదించుకోడానికి ఉద్విగ్నపడుతుంది. ప్రేమ అగరు పొగలాగ ఆమె లోపలనుండి ఉక్కిరిబిక్కిరి చేస్తూ బయటికి సుదులు తిరుగుతూన్న క్షణాలు.

ఆ రాత్రి తమ పాత ఇంటి వరండాలో కూర్చుని ఉండగా “దగ్గర్లో ఉన్న ఒక లైలాక్ పొదలోని నైటింగేల్ కూయడం మొదలుపెట్టి మాటలు విని ఆగిపోయింది. నక్షత్రాలు నిండిన ఆకాశం మా మీదికి కిందుగా వంగినట్టయింది”.

నక్షత్ర ఖచిత ఆకారం ఆ ప్రేమికుల మీదకి వంగడానికి కిందకి దిగిందీ అంటే అదెంత మోహనమైన ప్రేమ! లైలాక్ పక్షి పాట ఆపి వారి ప్రేమసంగీతం వినడానికి మౌనం వహించిందీ అంటే టాగూర్ గుర్తొస్తాడు. ప్రకృతి వారికి చేరువగా తనంత తనే వచ్చింది.

ఆమె అతనితో తనకు ఏర్పడిన సాన్నిహిత్యపు జెన్నత్వం గురించి ఇలా చెప్తుంది - “నేనేదో అభిమానపాత్రమైన చిన్న నేస్తం అయినట్లు నన్ను చూసి ప్రశ్నలు అడిగేవారు. రహస్యాలు చెప్పుకోనిచ్చేవారు, సలహాలిచ్చేవారు, ప్రోత్సహించేవారు. ఒక్కొక్కప్పుడు కేకలు వేసి నా తప్పుడు ప్రేరణలు అదుపు చేసేవారు. ఇవన్నీ ఎలా ఉన్నా ఆయన్ని గురించి తెలిసినదానికన్నా తెలియని ప్రపంచం ఆయనకేసి నన్ను ఎంతగానో ఆకర్షించి, గౌరవించేట్లు చేసింది” అంటుంది మాషా.

ఆమెకు మార్పులేని దినచర్య. కొంతకాలానికి ఆ జీవితంలో రుచి పోయింది ఆమెకు. అతను వివరింపజూశాడు. “ఇతరులను లొంగదీసుకోవడం కంటే దారి ఇవ్వడమే సులభం” అన్నది అతని నమ్మిక. కానీ జీవితం గురించి బాగా అర్థం చేసుకున్న అతను ఇలా అంటాడు - “గంట మోగినప్పుడు, ఓ ఉత్తరం వచ్చినప్పుడు, లేదా పొద్దున్నే లేవగానే నాకు భయం వేస్తుంది. ఎందుకంటే జీవితం మారుతోంది, పరిస్థితులు మారి తీరాలి - కానీ ఇప్పుడున్నదానికంటే మరి ఏదీ మంచిది కాదు”

ఆయన రాక ఆమెపట్ల ఆయన ప్రేమ వల్ల అసంఖ్యాక ఆనందాలు తెలిశాయంటుంది.

“ఈ వస్తువులు చిన్నప్పటినుంచీ చుట్టూ ఉన్నదే! కానీ అవి మూగగా ఉన్నాయి. ఆయన వచ్చిరాగానే అవన్నీ మాటాడడం, నా హృదయాన్ని ఆనందంతో నింపేస్తూ అందులో ప్రవేశించడం మొదలుపెట్టాయి”.

“మరో విషయం. మొదట్లో నాకు నచ్చనిదీ, కానీ తర్వాత నాకు ఇష్టం కలిగించినదీ ఏమిటంటే నా అందం పట్ల కూడా పైకి కనిపించే ఆయన శుద్ధ ఉదాశీనత. దాని వెనక ఆయన ప్రపంచంలో అద్వితీయమైన యువతిగా నన్ను పరిగణించారని అర్థమయ్యేసరికి సాదాతనపు పారదర్శకత అర్థమయింది నాకు”.

“ఆ సమయంలో నా ఆలోచనలు కానీ, నా అనుభూతులు కానీ ఏవీ నా సొంతం కావు. అన్నీ ఆయనవే. కానీ ఉన్నట్టుండి నావి అయిపోయాయి. అవి నా జీవితంలో ప్రవేశించి దాన్ని తేజోవంతం చేశాయి”

ఇలా మునిగిపోయింది మాషా ఆ

ప్రేమలో. ఆమె ప్రేమతో మెత్తనయిపోయిన తన హృదయంతో అందరినీ ప్రేమిస్తూ దయగా కరుణార్థంగా మారిపోయింది.

“ఇతరుల కోసం జీవించడంలోనే ఆనందం ఉందనే ఆయన మాట అర్థమయింది. పల్లెటూళ్ళో ప్రశాంతమైన వివాహ జీవితం గురించి, నిరంతర ఆత్మత్యాగం, ఒకళ్ళపట్ల ఒకళ్ళకి ఉండే జీవితం గురించి కలగన్నాను. విదేశీ యాత్రల గురించి, విందులు వేడుకలు గురించిగానీ నే కలగనలేదు” అంటుంది.

ఇంతటి ఆనందంతో ఉన్న సమయంలో ఆమె పియానో వాయింపబోతే ఆయన ఆపేవాడు. నీ లోపలనుంచి వినిపిస్తున్న సంగీతాన్ని విననివ్వు అనేవాడు.

వివాహం నిరాడంబరంగా వారు కోరుకున్నట్టే జరిగింది. రెండు నెలల కాలం ఒక జీవితకాలానికి సరిపోయేలా గడిచింది. చుట్టూ ప్రకృతి, మరో పల్లెటూరు, అత్తగారి మరో పాతకాలపు ఇల్లు, పుస్తకాలు, సంగీతం, ప్రేమ మాధుర్యం.

ఆమెకు మార్పులేని దినచర్య. కొంతకాలానికి ఆ జీవితంలో రుచి పోయింది ఆమెకు. అతను వివరింపజూశాడు. “ఇతరులను లొంగదీసుకోవడం కంటే దారి ఇవ్వడమే సులభం” అన్నది అతని నమ్మిక. కానీ జీవితం గురించి బాగా అర్థం చేసుకున్న అతను ఇలా అంటాడు - “గంట మోగినప్పుడు, ఓ ఉత్తరం వచ్చినప్పుడు, లేదా పొద్దున్నే లేవగానే నాకు భయం వేస్తుంది.

ఎందుకంటే జీవితం మారుతోంది, పరిస్థితులు మారి తీరాలి - కానీ ఇప్పుడున్నదానికంటే మరి ఏదీ మంచిది

కాదు”

అలాంటి ప్రేమా, దాంపత్య జీవితమూ అది.

కానీ ఆమె ఇంతకంటే గొప్పది కాదుగానీ, భిన్నమైన ఆనందం ఉందని నమ్మింది. ఎక్కువ కదలిక కోరుకుంది. ప్రమోదం, ఉద్వేగం కావాలనుకుంది. ఈ ప్రశాంత జీవనంలో తనలో దాగిన పుష్పలమైన శక్తులు బయటపడలేవ నుకుంది. అదుపులేని మార్దవం, ఉల్లాసం కలగడాన్ని ఇష్టపడింది. ఒకరికి మంచి చెయ్యాలనే భావం నుంచి ఉద్వేగపడడమే ముఖ్యమనుకుంది. కానీ ఈ పల్లెలో అవేవీ లేవు.

ఇది ఆమె ఆరోగ్యాన్ని కూడా దెబ్బతీసింది. అతను ఆమెను అర్థం చేసుకున్నాడు. కొంతకాలం సెయింట్ పీటర్స్ బర్గ్ నగరంలో ఉండడానికి ఏర్పాటుచేసి తీసుకువెళ్లాడు. మన దగ్గరున్న డబ్బుతో మనం ఇక్కడ కొంతకాలమే ఉండగలం అని చెప్తే ఒప్పుకుంది. కానీ ఆ నగరం ఆమెను మోహపెట్టింది. అక్కడి ధనికవర్గాల విందు నాట్యాలలో ఆమెకు లభించిన ఆధిక్యత, గుర్తింపు ఆమెకు మత్తెక్కించాయి. అక్కణ్ణించి వెనక్కి తమ గ్రామానికి రావాలన్న విషయమే మర్చిపోయింది.

ఒక పిల్లవాడికి తల్లి అయినా ఆమె నగరంలో అందరి ఆకర్షణకూ కేంద్రం అయిన అద్భుత మహిళ అనే మోహంలోనే ఉండిపోయింది. అతను ఆమెను హెచ్చరించాడు తప్ప, దారికి అడ్డు రాలేదు. మూడేళ్లు గడిచాయి. క్రమంగా ఆ నగర జీవితపు కుహనా ఆనందపు తెరలు నెమ్మదిగా జారిపోవడం ఆమెకే అర్థమయింది. ప్రజల ప్రాధాన్యతలు మారాయని మారతాయని గ్రహించింది. రెండవ పిల్లవాడు కూడా పుట్టాడు. ఆమె పూర్తిగా ఆ పొగడ్డల పొగలోంచి బయటకు

వచ్చింది. తిరిగి గ్రామానికి వచ్చేశారు ఆమె పట్టు మీద.

కానీ నగరానికి వెళ్ళేముందు ఆయన ఒక మాటంటాడు- “సమాజం చెడ్డది కాదు, తీరని ఐహిక కోరికలున్నాయే అవీ చెడ్డవీ, అసహ్యమైనవీనూ” అని. ఆమెకు అవి అర్థమవగానే వెనక్కి వెడదాం అంది.

వెనక్కి వచ్చేక ఆయన ఇలా అన్నాడు- “అందమైన ప్రతీదీ నీలో సంతృప్తితోపాటు విచారం కూడా కలిగిస్తుంది. కానీ అది ఒకప్పుడు నాలోనూ వుంది. ఏదో ముందు ఉందని ఎదురుచూడడం. కానీ ఇప్పుడు ప్రతీదీ వెనక్కి పోయింది. ఉన్నదానితోటే తృప్తిపడ్డాను.”

“వానవల్ల ఆకులూ, గడ్డి తడిసిపోవడం అంటే నీకు అసూయ. నువ్వే ఆకులూ, గడ్డి, వానా అయిపోవాల నుకుంటావ్. అది నీకిష్టం. కానీ నాకు వాటిని ఊరికే చూడడమే తృప్తి” అని గడిచిన జీవితం పట్ల సమన్వయంతో చెప్తాడు.

కానీ అతను పూర్వపు మనిషి కాదనీ, ఆ పూర్వపు ప్రేమ అతనిలోంచి రాదనీ ఆమెకు తెలిసిపోతుంది. కానీ అతనిలా అంటాడు, “ఆ నేరం కాలానిదీ - మనదీనూ, ప్రతి కాలానికీ తన ప్రేమ రూపం ఉంటుంది. పీటర్స్ బర్గ్ లో ఉన్నప్పుడు కూడా నేను నా ప్రేమను విధ్వంసం చెయ్యలేదు. దాన్ని చిత్రహింస పెట్టినదాన్ని విధ్వంసం చేశా. తద్వారా నాకు శాంతి లభించింది. నేను నిన్ను ఇంకా ప్రేమిస్తున్నాను.”

“పోయినదాన్ని తిరిగి తీసుకురావాలని ప్రయత్నించవద్దు. మనకి కలిగిన ఆనందం తక్కువదేమీ కాదు. ఆ పాత ఆత్మత, ఆవేశమూ లేకపోతే పోనీలే. అంతేచాలు అనుకుందాం. మనం పక్కన

నుంచుని పిల్లలకి దారి ఇవ్వాలని సమయం వచ్చింది ఇప్పుడు” అని వంగి ఆమె తలమీద ముద్దు పెట్టుకున్నాడు.

అది ప్రేమికుడి ముద్దులాగ లేదు. పాత మిత్రుడి ముద్దులాగ ఉంది అనుకుంటుంది ఆమె. ఆ రోజుతో నా భర్తతో అద్భుత ప్రేమజీవనం ముగిసింది కానీ నా పిల్లలతో, పిల్లల తండ్రితో మరొక నూతన ప్రేమానుభూతి మొదలయిందనుకుంటుంది.

ఇంత పరిణితి చెందిన పురుషుడైతే తప్ప సంసార జీవనాన్ని తిరిగి సంతోషప్రదం చేసుకోలేదన్నది ఒక సూచనేమో!

ప్రశాంత జీవనం ఒక సుదూర ఆదర్శం. దాన్ని నిలబడి అనుభవించగలగడానికి చాలా పోరాటమే చెయ్యాలి. కేవలం ప్రకృతి, పుస్తకాలూ, సంగీతమూ ఇచ్చే ఆనందం ఎంతటివాళ్ళకూ చాలదు.

చాలు అనుకోగలగడానికి ఎంతో ప్రపంచం చూసి, జీవితం తాలూకు చేదు అనుభవించి, అక్కడ ఏమీ లేదనిగానీ, అంతే ఉన్నదని గానీ నిర్ధారణకు రాగలగాలి.

ఇందులో నాయకుడికి ఆ పరిణితి ఉంది. నాయక దానికోసం పెనుగులాడింది. తెలిసేటప్పటికి విలువైనది జారిపోయింది. కానీ మిగిలిన జ్ఞాపకమేమీ సామాన్యమైనది కాదు.

దాంపత్యం ఒక జీవితకాలపు ఎగుడుదిగుళ్లు లేని ప్రేమకావ్యం కాదు. తెలుసుకోవడానికీ, నేర్చుకోడానికీ, మారడానికీ అవకాశాన్ని ఇచ్చే స్థితి. ఇద్దరూ కలిసి సాధించవలసిన మమతానురాగాలు.

ఒక జీవితకాలంలో మళ్ళీ మళ్ళీ చదువుకోవాల్సిన కథ అందుకే!! ఇది.

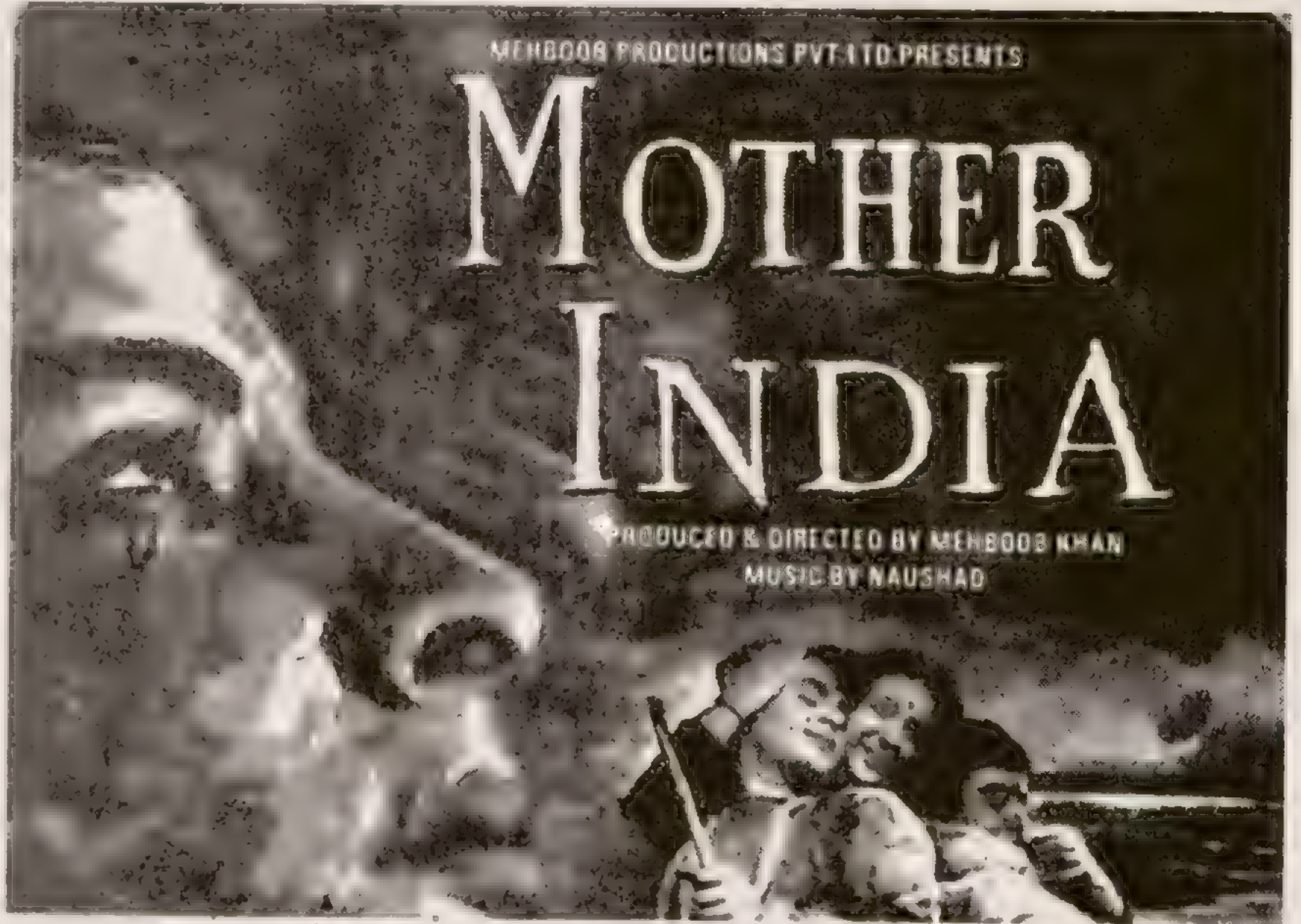

అప్పుడెప్పుడో 1952లో మహబూబ్‌ఖాన్ మదిలో మెదిలి, 1955లో పురుడు పోసుకుని, 1957లో విడుదలై భారతీయ సినీచరిత్రలో తలమానికంగా భావించే అపురూప దృశ్య కావ్యాలలో ఒకటిగా నిలిచిపోయి చరిత్ర సృష్టించిన “మదర్ ఇండియా” గురించి 62 సం” తరువాత చర్చించుకోవాల్సిన అవసరమేంటి? ఏంటి ఈ సినిమా గొప్ప? ఏముంది అందులో?

మహిళల పట్ల తీవ్ర వివక్షతను ప్రదర్శించే ముస్లిం మతంలో జన్మించిన మహబూబ్‌ఖాన్ 1940లో తనకు కాబోయే భార్య “సర్దార్ అక్తర్”తో “జెరత్” చిత్రాన్ని తీసి దానికి మరింత మెరుగులద్ది మహిళల జెన్నత్యాన్ని మేరుశిఖర సమగ్రంగా తీయడం వెనుక నేపథ్యం ఏమిటి?

“భారతీయులు తమ దేశంలో మహిళలను అంటరానివారిగా, పశువులుగా, ధూళితో సమానంగా చూస్తూ, లైంగిక వాంఛలు తీర్చుకోవడానికి, అత్యాచార భాధితులుగా, వేళ్ళుగా, శారీరక పరిణితి లేకుండానే శరీరాన్ని దోపిడికి గురిచేయబడ్డవారిగా మాతృత్వ మాధుర్యంకన్న పిల్లలను కనే యంత్రాలుగా పరిగణిస్తారు” అంటూ 1927లో అమెరికన్ రచయిత్రి ‘కెథరిన్ మమె’ రచించిన మున్తకం ప్రపంచంలోనే కలవరం పుట్టించింది. “మా దేశంలో మహిళలు ఇలా ఉంటారు.

అనురాగాన ఆలిగా... ఆకలితీర్చే అమ్మగా... అధఃపాతాళానికి తోసే పరిస్థితులున్నా అణుమాత్రం లొంగని ధీరలుగా” మాతృమూర్తులుగా భారతీయ మాతృమూర్తులుగా బిడ్డల పెంపకంలో పేగు బంధానికన్నా ప్రాపంచిక విలువలకు సంస్కారవంతమైన సభ్య సమాజ ప్రతీకలుగా జీవితకాలం కాంచన గంగా పర్వతమంత ఎత్తుగా నిలబడతారు”. అంటూ ప్రకటించడానికి మహబూబ్‌ఖాన్ చేసిన ప్రయత్నాన్ని తొలుత ప్రభుత్వం

అనుమానించింది. అతనేం చేయబోతున్నాడో అని....అందుకే స్క్రిప్ట్ పరిశీలనకు కోరగా....పంపిన మహబూబ్‌ఖాన్‌ను అభినందిస్తూ ముందుకెళ్లమని అనుమతినిచ్చింది.

నవ వధువుగా, వయసులో భర్త వెంటలేని భార్యగా, పసిబిడ్డల ఆకలి తీర్చడానికి పశువులాంటి మగవాడిని తప్పించుకునే చిరుప్రాయపు అమ్మగా....ప్రకృతి విధ్వంసం జరిగి ఇరుగు పొరుగులంతా వలసపోతున్నా మాతృభూమిని వదలక, ఎద్దులు లేకపోయినా తన భుజాలే కాడెద్దులుగా చేసి వ్యవసాయం చేసి ఆకలి తీర్చే రైతుగా.... ఇన్ని షేడ్లను పలికించడం “నర్గిస్”వల్ల సాధ్యమా! అనే నెగిటివ్ ఆలోచన లేకుండా ఆమెలోని నంపూర్ణ నటికీ రూపమిచ్చాడు మహబూబ్‌ఖాన్. దర్శకుడి ఆలోచన, నటిలోని నటన, కౌశల్యం.. రెండు కళ్ళుగా నిర్మితమైన ఈ సినిమా రాజేంద్రకుమార్, రాజ్ కుమార్, సునీల్ దత్తలకు సినీ జీవితాన్ని అప్రతిహతంగా సాగిపోవడానికి దోహదపడింది.

ఇంతగా మెచ్చుకోవడానికి ఏముంది ఈ సినిమాలో అంటే జీవితముంది. జీవితకాల పోరాటం ఉంది. అమాయకపు ఆడపిల్ల భర్త ఇంటికి నవవధువుగా తరలుతున్న సమయంలో అయిన ఖర్చును... జీవితకాలం

పంటపై వచ్చే మూడవ వంతు ఆదాయం తనకే చెందాలనుకునే వడ్డీ వ్యాపారుల దోపిడీ విధానం ఉంది. డబ్బుకోసం గడ్డి తినేవారి మధ్య డబ్బు జీవిత అవసరంకోసమే కాని జీవితం కాదని తెలియజెప్పే నికార్సైన నిజముంది. భూమాతను నమ్ముకుని వ్యవసాయం చేస్తే వచ్చే ఆదాయం కుటుంబ సభ్యుల ఆకలి తీర్చలేకపోయినా పొలాన్ని అమ్ముకోకుండా నమ్ముకుని బతికే చిన్న రైతు కుటుంబం కూడా వుంది. రాళ్ళు రప్పలతో నిండిన బీడుభూమిని బాగుచేసుకునే క్రమంలో చేతులు పోగొట్టుకున్న భర్తను తన కడుపు పంటతో సమానంగా ఆదరించిన ఆలి ఉంది.... అత్త కోడళ్లు అన్యోన్యంగా ఎలా బ్రతకవచ్చో, ఇంటిపని పంటపని ఎలా పంచుకోవచ్చో హృద్యంగా చూపిన వైనముంది. భార్యకు బిడ్డలకు పనికిరాని నీ బతుకు ఎందుకన్న వడ్డీ వ్యాపారుల మాటలకు గాయవడి, తన వలన కుటుంబంలో ఒకపూట భోజనం కలిసివస్తుందని పారిపోయిన ఒక పిరికి భర్త త్యాగముంది. ముగ్గురు పసిబిడ్డలతో, ఆకలితో అల్లాడుతున్న తరుణంలో ఎద్దులు రెండింటిని బాకీ రూపంలో తరలించుకుపోయిన వ్యాపారి కారిత్యాన్ని ధిక్కరిస్తూ తానే కాడెద్దుగా మారి

వ్యవసాయం చేసిన మహిళ ఉక్కు సంకల్పం ఉంది. పసిబిడ్డలకు పాఠశాల చదువు ముఖ్యమే అయినా అంతకుమించి జీవనభృతికి అనుగుణంగా పసికందుల సాయంతో పంట పండించి కుటుంబాన్ని సాకిన తల్లివుంది అని చెప్పాలి.

వరదలొచ్చి ఇళ్లు వాకిలి కొట్టుకుపోయిన తరుణంలో చెట్టు కొమ్మలకు వేలాడుతూ తన బిడ్డలను కాపాడుతూ తెల్లవార్లు నిలువెత్తు వర్షంలో నిలబడిన తల్లి వుంది. “ఆకలి మరణం పొందబోతున్న చిన్న కొడుకును రక్షించుకోవడం కోసం తన శరీరంపై వ్యామోహమున్న వడ్డీ వ్యాపారి వాంఛ తీర్చడానికి వెళ్లి కూడా తనను అమ్ముకోలేక అతడిని శిక్షించిన స్త్రీ ఉంది. ఊరంతా వలస వెళ్లిపోతున్నా తాను కదలక భూమాతను నమ్ముకున్న మొండి మనిషి ఉంది. అహర్నిశలు శ్రమించి సారవంతమైన భూమిని కాపాడుకున్న క్రమంలో, జీవితమంతా శ్రమించిన స్త్రీ ఉంది.తప్పు చేసిన క్షణంలో కాళికామాతలా మారి బిడ్డలను శిక్షించే అపర శక్తి ఉంది. భర్త ఉన్నాడో లేడో తెలియని వేదనలో వయసంతా బాధ్యతలతోనే గడిచినా బాధపడకుండా భర్తకోసం ఎదురుచూస్తూ నిరీక్షణే జీవితంగా మారిన రాధ జీవితం నేటికీ మనమధ్యనే ఉంది. హఠాత్తుగా మరణించిన అత్తగారు, ఆకలి బాధతో మూడోబిడ్డ మరణిస్తే దిక్కుతోచని తరుణంలో పెద్దల అండదండా లేకుండా, గర్భశోకం కమ్మేస్తున్నా మిగిలిన ఇద్దరు మగపిల్లలు రెండు కళ్ళుగా భావించి పెంచిన చేతులున్నాయి. కోడలిని ప్రేమగా ఆదరించి హత్తుకునే అత్తగా..నానమ్మ అవ్వడంలో ఆనందాన్ని, ఆహ్లాదాన్ని అనుభవిస్తూ, జీవితకాలం తాను వడిన శ్రమను మరచిపోయి మురిసిన అవ్వవుంది. వడ్డీ వ్యాపారి కూతురు వింత చేష్టలు కాక ఆమె అందానికి, మంచితనానికి చేరువై హోలి గొడవలలో గ్రామ బహిష్కరణకు గురైన కొడుకును కాపాడుకోవడంలో తల్లిపడే

మదరిండియా కేవలం ఒక దృశ్య కావ్యం మాత్రమే కాదు. తరాలు మారుతున్నా తలరాతలు మారని మహిళల జీవితగాధ....తలరాత ఉందో లేదో తెలియకున్నా....తన కష్టంతో శారీరకంగా, మానసికంగా దృఢంగా నిలబడి జీవితకాల పోరాటం చేసే వనితల ఉక్కు సంకల్పం ముందు కష్టాలు సైతం మోకరిల్లుతాయనే సందేశముంది.జీవితంలోని భార్యా భర్తల అనురాగం, అత్త కోడళ్ల అనుబంధం నేలతో విడదీయలేని మానసికానుబంధంలాంటి భిన్నపార్శ్వాలను సృజిస్తుంది. సంపాదన భర్తవంతు, సతతానాన్ని సాకడం భార్య వంతు అనే పురాతన భావజాలాన్ని నేలరాస్తూ.... మహిళలకు అసాధ్యమైనది ఈ సృష్టిలో లేదు అన్న నిజాన్ని నిర్భయంగా చూపిన సాహసముంది.

మనోవేదన ఉంది. బందిపోటుగా మారి, వడ్డీ వ్యాపారిని చంపి, అతని కూతురిని తీసుకుపోతున్న సమయంలో కన్న పేగుకన్న కన్నెపిల్ల జీవితంలో ముఖ్యఘట్టమైన పెళ్లి సమయంలో విఘాతం కలుగజేసిన తన ప్రియపుత్రుడు బాల్యంనుండే పోకిరి చేష్టలు చేస్తూ యువకుడిగా మారినా దుడుకుతనంతో ఆడపిల్ల జీవితం నాశనం చేయబోతుంటే కొడుకునే హతం చేసిన ధీశాలి ఉంది. జీవితకాలం కష్టాల కడలిలో ఈదుతూనే కన్నపేగుకన్న సమాజసౌఖ్యం మిన్నగ భావించిన తల్లి ఉంది.

బీడువారిన భూమిని సస్యశ్యామలం చేసిన ఆ తల్లి చేతులమీదగా ఒక డ్యామ్ ప్రారంభోత్సవం కోసం ఊరంతా కదలి రావడంతో సినిమా ప్రారంభమై 157 నిమిషాలలో అద్భుత దర్శకత్వ ప్రతిభతో మానవ జీవితంలో ఎన్ని ఒడుదుడుకులు వచ్చినా నిలదొక్కుకోవడంలోనే నిజమైన జీవితం ఉందనే సందేశాన్నిచ్చిన సినిమా ఇది. మదరిండియా కేవలం ఒక దృశ్య కావ్యం మాత్రమే కాదు. తరాలు మారుతున్నా తలరాతలు మారని మహిళల జీవితగాధ.... తలరాత ఉందో లేదో తెలియకున్నా....తన కష్టంతో శారీరకంగా, మానసికంగా దృఢంగా నిలబడి జీవితకాల పోరాటం చేసే వనితల ఉక్కు సంకల్పం ముందు కష్టాలు సైతం మోకరిల్లుతాయనే సందేశముంది. జీవితంలోని భార్యా భర్తల అనురాగం, అత్త కోడళ్ల అనుబంధం నేలతో విడదీయలేని మానసికానుబంధంలాంటి భిన్నపార్శ్వాలను సృజిస్తుంది. సంపాదన భర్తవంతు,

సంతానాన్ని సాకడం భార్య వంతు అనే పురాతన భావజాలాన్ని నేలరాస్తూ.... మహిళలకు అసాధ్యమైనది ఈ సృష్టిలో లేదు అన్న నిజాన్ని నిర్భయంగా చూపిన సాహసముంది. అమ్మ పట్ల ప్రేమతో వడ్డీ వ్యాపారి పద్దనున్న ఆమె గాజులను తీసుకువచ్చి, అమ్మకు దూరమయ్యి ఆమెను తన జేబులోనే చూసుకున్న కొడుకు వాత్సల్యం ఉంది.తోడబుట్టినవారందరినీ ఒకేలా పెంచినా వారి మనో ప్రవృత్తులు భిన్నంగా ఎలా ఏర్పడతాయో చూపిన సైన్సుంది. జీవితంలో అన్ని పార్శ్వాలను సృజించిన ఈ సినిమాలో “డూప్” లు లేరు. అందరూ మేలి ముత్యాల్లాంటి సటీనటపర్లం. మహబూబ్‌ఖాన్ దర్శకత్వ ప్రతిభకు, “నర్గిస్” లోని మహోన్నత నటికి నేటికీ సజీవ తారాణం మదరిండియా.

రైతులకు భూమిపై పెట్టుబడి లేక, పండిన పంటకు గిట్టుబాటు ధర లేక మన దేశంలో నేటికీ దుర్భర పరిస్థితులున్నాయి. వలసపోయి నగరంలో కూలీలుగా బతికేకన్నా నేలను నమ్ముకుని జీవితం గడపడంలో రైతు మానసిక సంతృప్తిని నిలువెల్లా ఆవిష్కరించేదే ఈ చిత్రం.

కాలువ ప్రారంభించగా నీరు ఎర్రగా పారుతూ.... అందులో కొడుకు రక్తం కనిపించినట్లు కల్పన కళ్లముందు ఆవిష్కరింప బడగా గర్భశోకం కడుపులో మెలికలు పెడుతున్నా సమాజ శ్రేయస్సును కాంక్షించిన మాతృమూర్తిని చూపిన సందేశముంది.అందుకే సమయం కలిసివస్తే ఈ సినిమా అందరూ ఒక్కసారి చూడండి.

మార్పుకు మార్గదర్శి మార్క్స్

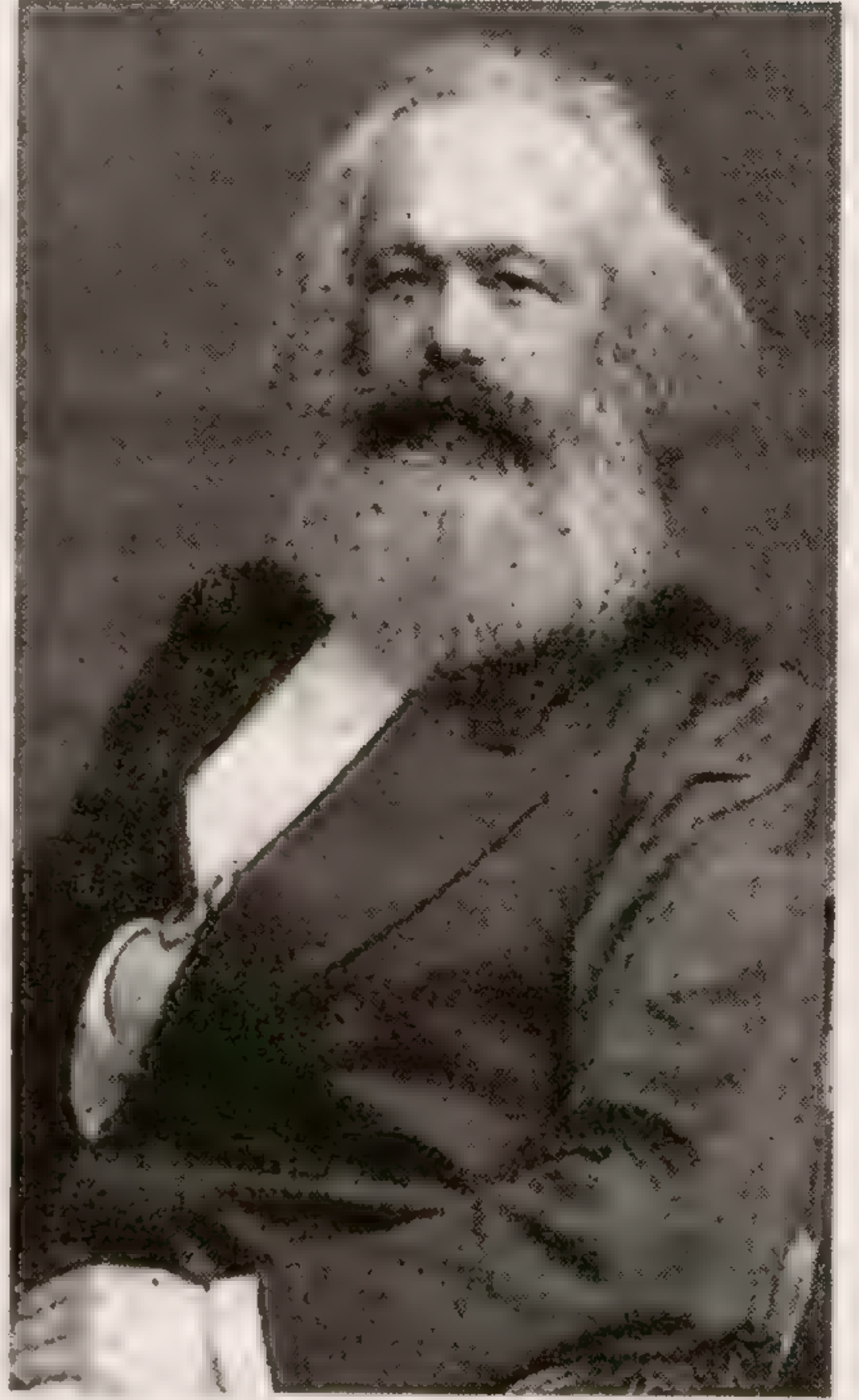
కారల్ మార్క్స్ జన్మించి మే 5 నాటికి రెండు శతాబ్దాలు. 1001-2000 మధ్య జన్మించిన వారిలో ప్రపంచం మీద అత్యధిక ప్రభావం చూపిన వ్యక్తిగా బిబిసి సర్వే తేల్చింది. రాచరిక కుటుంబానికి చెందిన జెన్నీని ప్రేమ వివాహం చేసుకున్నాడు. మార్క్స్ ప్రజల కష్టాలకు కారణం కష్టజీవుల శ్రమ దోపిడి అని మార్క్స్ విశ్లేషించాడు. ఫలితంగా ఆయన ప్రవాసిగా మారాడు. ఏదేశ పౌరసత్వం లేకుండా పోయింది. విశ్వమానవుడిగా కష్టాల కొలిమిలో కాలుతూ ప్రపంచ ప్రఖ్యాత పెట్టుబడి గ్రంథాన్ని రచించారు.

23 పేజీల చిన్న పుస్తకం 'కమ్యూనిస్టు ప్రణాళిక'.

సమాజ మార్పు ఎలా జరుగుతుందో

పొందు పరిచారు. మహిళల విముక్తి శ్రామిక విముక్తితో ముడిపడి ఉందని చాటాడు. కార్మికవర్గం అధికారంలోకొస్తేందన్న శాస్త్రీయ విశ్లేషణ మొదటిసారిగా పారిస్ లో రుజువయ్యింది. 1917లో రష్యాలో కార్మికరాజ్యం ఏర్పడి 1990 వరకు కొనసాగింది. రెండవ ప్రపంచ యుద్ధం కార్మికవర్గ ప్రభుత్వాలు ఏర్పడ్డాక స్త్రీలకు ఓటు హక్కు, విద్యా హక్కు ఉపాధి హక్కు వచ్చాయి.

హింస లేని అత్యాచారాలు లేని సమాజాలను పొందగలిగారు. ఈ మార్గాన్ని మహిళలు తెలుసుకోవాలి. స్త్రీల విముక్తికి వారి సిద్ధాంతాన్ని ఆలంబన చేసుకోవాలి. సమానత్వంతోనే పరస్పర గౌరవం, స్నేహం ప్రేమ మానవాళిలో విలసిల్లుతుంది.

మానవత్వాన్ని ఆకాంక్షించే శక్తులందరికీ స్ఫూర్తి కారల్ మార్క్స్. ఆయనకు మే 5న ఐదవ రాష్ట్ర కమిటీ ఘన నివాళి అర్పించింది.

నీ చర్మమెప్పుడూ
పాల నురగలానో
చేమంతులు
నూరి పూసిన
పసుపు గంధంగానో
మిశ్మ మిశ్మలాడుతూనే
వుండాలి
ముట్టుకుంటే
మాసిపోయేజి
అందంగానే
నువ్వుండాలి

నీకో అందమైన
ముద్ర పడింది
దానికింద
నీ చర్మంతో పాటు
మనసూ నలగాలి
కాలి కమురు వాసనలేయాలి
పైకి మాత్రం
చిరునవ్వుల పరిమళాలే

అందంగానే..!

రువ్వాలిజి
నీ చుట్టూ
అందమే పొగ చూరుతూ
నువ్వో తెల్ల వజ్రంలా
మెరవాలిజి
ఇస్త్రీ పెట్టెతో
బట్టల ముడతల్ని
చదును చేసినట్టే
నీ వయసు ముడతల్ని
ఎప్పటికప్పుడు
శస్త్ర చికిత్సలతో
చదును చేస్తూ
నున్నగా మెరుపులీనాలి

నీవ్యక్తిత్వంతో గానీ
నీ ఆలోచనలతో గానీ

మాకస్సలు పనేలేదు
నువ్వెప్పుడూజి
రంగుల బొమ్మలానే
కనిపించాలి
నువ్వు అందంగానే
బతకాలిజి
అందంగానే చావాలి

నీ అందం ఏమాత్రం
జారినాజి
ఈ సమాజం ఊరుకోదు.
నిన్ను అందంగానే
చంపేస్తుంది
నీ పైన వేసిన
అందమనే ముద్ర
నిన్ను కన్నీటి గోలెంలో
పడేసిజి
ఊపిరాడకుండా చేస్తుంది!

- చిత్త'లూరి'

ఆట బొమ్మ

పాతికేళ్ళ యువకుడు ఐదేళ్ళ పాపను ఎత్తుకుని ఆడిస్తూ షికారుకు తీసుకెళుతూ ఉండే దృశ్యం ఆ ఊరిలో చాలా మంది చూశారు. ఆ పాప ఆ యువకుడి అక్క కూతురో, అన్నయ్య కూతురో అనుకుంటారెవరైనా. కాని నిజమేమిటంటే ఆ పాప ఆ యువకుడి భార్య చీ.. అంటారెవరైనా ఇది వింటే! కానీ ఇది నిజం. ఆ పాప పేరు లక్ష్మి. ఆ యువకుడు వీరయ్య. కొన్నేళ్ళకు ఆ పాప 13 ఏళ్ళ వయసుదైంది. ఇంట్లో అక్కకు, అమ్మకు వసుల్లో సహాయపడుతూ ఉండేది. ఇదే సమయంలో ఆమె అక్క బావ వారి పక్క ఇంట్లోకి కాపురానికి వచ్చారు. బావ తమ్ముడు రంగయ్య. వారి ఇంటికి తరచుగా వస్తూ పోతూ ఉండేవాడు. “బ్రహ్మకైన పుట్టు రిమ్మ తెగులు” అనే మాట ఊరికే రాలేదు. ఒకనాడు అర్ధరాత్రి రంగయ్య లక్ష్మిని బలవంతంగా లొంగదీసుకున్నాడు. తరువాత ఆమె పెద్దపెట్టున ఏడుస్తుంటే ఆమెను తీసుకుని ఆ రాత్రే వేరే ప్రాంతానికి వెళ్ళిపోయాడు. నీ భర్తకు నీకు 25 ఏళ్ళు తేడా ఉంది. వాడు నీకు భర్తకాదు. పేరుకు మాత్రమే నీకు పెళ్లైంది. నేనే నీకు మొగుడ్ని అని ఆమెకు నచ్చజెప్పాడు. అలా ఇద్దరు కలిసి కాయకష్టం చేసుకుంటూ జీవితం గడిపి ఇద్దరు ఆడపిల్లలకి తల్లిదండ్రులయ్యారు. అంతలో రంగయ్యకు అనారోగ్యం చేసింది. ఎలాగో కష్టపడి లక్ష్మి వైద్యం చేయించింది. కాని నయం కాలేదు. వారిద్దరు ఆ ఊరివారి ధన సహాయంతో సొంత ఊరు చేరారు. రంగయ్యను వారింటికి పంపించి తను మాత్రం పిల్లలతో తన పుట్టింటికి వెళ్ళింది.

ఆమెను చూసి తల్లిదండ్రులు పట్టరాని

కోవంతో నాలుగు బాదారు. కాని జరిగినదంతా విని ఎంతో బాధపడి ఆమెను ఆదరించారు. కొన్నాళ్ళు సజావుగానే జరిగింది. పొలం పనులు చేస్తూ ఎంతో కొంత సంపాదించి తల్లిదండ్రులకు ఆసరాగా ఉంది. ఒకనాడు అదే ఊరిలో ఉంటున్న ఆమె ఆడబిడ్డ వచ్చింది. ఆమె భర్త వీరయ్యకు జబ్బుగా ఉందని, ఆమెను ఆమె పిల్లలను వీరయ్య సొక్కుతాడని చెప్పి తనను రమ్మన్నాడని చెప్పింది. తల్లిదండ్రులు కూడా దానికి అంగీకరించి వీరయ్య దగ్గరకు పంపించారు. కొన్నాళ్ళకు వీరయ్య ఆరోగ్యం కుదుటపడింది. అక్కడ రంగయ్య కూడా కోలుకున్నాడు. వీరయ్య లక్ష్మిలు మకాం మార్చి వేరే ప్రాంతానికి వెళ్లి జీవనం సాగించారు. వారిద్దరికి ఇంకొక పాప జన్మించింది. పిల్లలందరిని చక్కగా పెంచారు. కరకట్టపైన స్థలం చవకగా వస్తుంటే కొనుక్కుని చిన్న ఇల్లు ఏర్పరచుకున్నారు. చాలా రోజులు గడిచాయి. వీరయ్య గృతించాడు. ఈ సంగతి తెలుసుకుని రంగయ్య ఆమె వద్దకు వెళ్లాడు. అప్పటికే రంగయ్య వేరే పెళ్లి చేసుకున్నాడు. లక్ష్మి దగ్గరకు వెళ్లి నేను ఇక్కడే ఉంటానన్నాడు. ఆమె ఎంతమాత్రం అంగీకరించలేదు. నీకు భార్యా పిల్లలున్నారు. నాకు ముగ్గురు పిల్లలున్నారు. నా జీవితంలో నేనింక పిల్లల పెళ్లిళ్ళు చేయాలి. వారి భవిష్యత్ అంతా ముందే ఉంది అని చెప్పింది. దానికి రంగయ్య ఒప్పుకోలేదు సరికదా ఆమెను వితంతు పెన్షన్ అపై చేయడానికి కూడా అంగీకరించలేదు. అదేమంటే నువ్వు

వితంతువు కాదన్నాడు. అయినా కూడా లక్ష్మి రంగయ్యను రానివ్వలేదు. ఒకనాడు రంగయ్య భార్యతో కలిసి వచ్చాడు. ఆమె ఇలా చెప్పింది. ‘లక్ష్మీ! మీరిద్దరు కలిసుండటానికి నేను ఒప్పుకుంటున్నట్లు రాసిస్తాను. నువ్వు ఒప్పుకోకపోతే రంగయ్య నాకు ఇంట్లో నరకం చూపిస్తాడు. నాకు ఇద్దరు బిడ్డలు అనారోగ్యంతో చనిపోయారు. ఒక్క కొడుకు ఉన్నాడని చెప్పింది. వాళ్ళిద్దరు కలిసి ఉండటానికి తనకు అభ్యంతరంలేదని చెప్పింది. అలా ఆమె జీవితంలో మరో మజిలీ మొదలైంది. ఇద్దరూ కలిసి ముగ్గురాడపిల్లల పెళ్లిళ్ళు చేశారు. న్యాయబద్ధంగా వీరయ్య కొన్న స్థలాన్ని ఇంటిని మూడో కూతురికి ఇచ్చేశారు. రెండో కుమార్తె భర్తకు అక్సిడెంట్ అయ్యి గాయాలపాలైతే అల్లుడు కోలుకోవడానికి, రంగయ్య భార్య అనారోగ్యానికి లక్ష్మి డబ్బే అవసరమైంది. కాని దురదృష్టవశాతు రెండవ అల్లుడు మరణించాడు. ఆమెను కుదుటపరచి నెమ్మదిగా ఆమెకు రెండో వివాహం చేసింది. వీటన్నిటికీ లక్ష్మి తనది ఆడపిల్లది బంగారం. కుదువపెట్టి డబ్బు తెచ్చి పరిస్థితులను చక్కదిద్దింది. ఇప్పుడు ఆడపిల్లల అత్తవారు మీ బంగారం తెచ్చుకుంటేనే మీరు కాపురానికి రండి అని లక్ష్మి దగ్గరకి తిరిగి పంపిచ్చారు. అయితే ఆ బంగారమంతా రంగయ్య భార్య విడిపించి తెచ్చి కొన్నాళ్ళు తన దగ్గర ఉంచుకుని తనకవసరమైనప్పుడు బ్యాంకులో పెట్టింది. ఈ పరిస్థితుల్లో రంగయ్య నేనేమీ చేయలేనని చేతులెత్తేశాడు.

ఈ పరిస్థితిలో దిక్కు తోచక లక్ష్మి ఐదవ అదాలత్ కు వచ్చింది. జరిగిందంతా చెప్పి తనకు న్యాయం చేయమని వేడుకుంది. ఐదవ పెద్దలు రంగయ్యకు లేఖ పంపారు. రాలేదు. ఫోన్లు చేశారు రాలేదు. రెండు మూడు వారాల తరువాత ఫోన్లో పలికాడు. నీ భార్య లక్ష్మి మా వద్దకు వచ్చి నీపై కేసు పెట్టింది. నువ్వు మా వద్దకు వచ్చి మాట్లాడాలని అడిగితే నాకు లక్ష్మి అనే అమ్మాయి ఎవరో తెలియదు. నా భార్య పేరు అనసూయ. నేనెందుకు రావాలి మీ వద్దకు అని అడిగాడు.

నెమ్మదిగా ఐదవ పెద్దలు అసలు ఒకసారి వచ్చి నీ గురించి చెప్పు. నీదే న్యాయం అయితే నీకేమీ ఇబ్బంది ఉండదు. లక్ష్మిని మందలిస్తాం అంటే అప్పుడొచ్చాడు. ఏదో అసహాయ స్థితిలో లక్ష్మి నా భార్య కాదన్నాడు కాని రంగయ్యకు ఆమంటే ప్రేమే! కాని నాకు వయస్సు మళ్ళింది. ఈ డబ్బంతా నేనెలా కట్టను! నేను కష్టపడే వయస్సులో లేనని కన్నీళ్లు పెట్టుకున్నాడు. రంగయ్య

తెలిసి చేసినా తెలియక చేసినా తప్పు తప్పు! లక్ష్మిని తనదైన జీవితాన్ని కొనసాగించ నివ్వకుండా పడేపడే ఆమె జీవితంలోకి జొరబడ్డాడు రంగయ్య. ఒకప్పుడు నువ్వు వితంతువు కాదు, నీకు నేను బతికున్నానని చెప్పిన రంగయ్య డబ్బు సమస్య వచ్చినప్పుడు ఆమె ఎవరో నాకు తెలియదని బుకాయించాడు.

యజమాని కూడా వచ్చి రంగయ్య మంచివాడే! నేనే ఎలాగో సర్దుబాటు చేస్తాను మీరు ఈ సమస్యను ఎలా పరిష్కరించాలో ఆలోచించండి అన్నాడు. అప్పుడు ఐదవ పెద్దలు ఆడపిల్లల బంగారం రంగయ్య భార్య దగ్గరే ఉంది గనుక లక్ష్మి అసలు డబ్బు మాత్రం ఇస్తుంది.

లక్ష్మి డబ్బు రంగయ్య భార్య వాడుకుంది గనుక వడ్డీ ఆమె కడుతుంది. ఆ బంగారం విడిపించి ఆడపిల్లల జీవితాలు చక్కదిద్దండి. ఇకముందు రంగయ్య లక్ష్మి జోలికి రాకూడదు. ఆమెను వితంతు

ఫించనకు అప్పై చేసుకోనివ్వాలి. లక్ష్మిని ఆడపిల్లలు ముగ్గురు చూసుకోవాలి. లేకపోతే ఐదవ పెద్దలు హోమ్ లో చేర్చిస్తానన్నారు. ఈ తీర్పు వారు అంగీకరించకపోతే చట్టపరంగా పరిష్కరించుకోవాలన్నారు.

కాని అందరూ రాజీపడి రెండు నెలల వ్యవధిలో డబ్బుతెచ్చి ఐదవ పెద్దల వద్దే సమస్య పరిష్కరించుకుంటామని ఒప్పందాలు రాయించుకుని సంతకాలు చేసి వెళ్ళారు. తెలిసిచేసినా తెలియకచేసినా తప్పు తప్పు! లక్ష్మిని తనదైన జీవితాన్ని కొనసాగించ నివ్వకుండా పడేపడే ఆమె జీవితంలోకి జొరబడ్డాడు రంగయ్య.

ఒకప్పుడు నువ్వు వితంతువు కాదు, నీకు నేను బతికున్నానని చెప్పిన రంగయ్య డబ్బు సమస్య వచ్చినప్పుడు ఆమె ఎవరో నాకు తెలియదని బుకాయించాడు. అసలు ఈ సమస్య అంతటికి కారణం ఏమిటి? పితృస్వామ్యం. స్త్రీని టాంగడిసుకోవడం, ఆధిపత్యం చలాయించడం.

భారమౌతున్న మాతృత్వం

గత మే సంచికతో మాతృదినోత్సవం సందర్భంగా ఈ వ్యాసం ప్రచురించటమైనది. పొరపాటున వ్యాసం పూర్తిగా ముద్రించలేదు. ముద్రించని భాగాన్ని ఈ సంచికలో ప్రచురిస్తున్నాం. పొరపాటు.

ఈ దేశంలో కోట్లాదిమంది తల్లులకు రెక్కల కష్టం చేయ్యనిదే రోజు గడవదు. అంగన్ వాడీ లలో గర్భవతులకు ఇచ్చే ఆహారం కూడా కుటుంబానికే అందించే పరిస్థితులున్న భారత దేశంలో మాతృ దేవోభవ ఒక మాయ. పిల్లల బాధ్యతనంతా తల్లులపై నెట్టి తాగుడు, జూదాలలో తండ్రులు తందనాలు ఆడుతుంటే, అలాంటి తండ్రిని ఒక్కమాట కూడా అనని సమాజం శిబి చక్ర వర్తి ని శరీర భాగాలను కోసియ్యమని అడిగినట్టు తల్లులనుంచి కూడా అడుగుతంది.

అమ్మలు కూడా మనుషులే, వాళ్లకూ అందరికీ వున్నట్టే కొన్ని ఇష్టాలుంటాయి, కోరికలుంటాయి, ఆలోచనలు వుంటాయి, తీశలు వుంటాయి, ఆశయాలు వుంటాయి అని ఒప్పుకోవటానికి ఈ వ్యవస్థ సిద్ధంగా లేదు. అమ్మ అవగానే ఆడవాళ్ళకి పిల్లలే ప్రపంచం కావాలని, అది కాక వేరే ఇష్టాలు

వుంటే అది అమ్మతనానికే ద్రోహం చేసినట్టని చెబుతుంది సమాజం. భర్త వరమ దుర్మార్గుడైనా నరే పిల్లల కోసం భరించవలసిందే. కాదని విడిపోవటానికి సిద్ధమైన మహిళ కి ఆడ లక్షణాలు లేనట్టు, ఆదర్శ అమ్మ కానట్టు రక రకాలుగా బ్లాక్ మెయిల్ చేస్తారు.

ఈ సమాజం మొగవాడికి బోలెడు హక్కులు ఇచ్చింది. భార్యలని కొట్టవచ్చు, పిల్లలని వదిలెయ్యవచ్చు, తాగి తందనాలు ఆడవచ్చు. వాడు మొగవాడు అనే ఒకే ఒక్క కిరీటం వాడి దుర్మార్గాన్నంతా కొట్టి పడేస్తుంది.

ఎదో ఒక కారణం తో భర్త నుంచి విడిపోయిన స్త్రీలకి ఏ మాత్రం సపోర్ట్ ఈ సమాజం నుంచి దొరకటం లేదు. భార్య నుంచి విడిపోయిన మొగవాడు పిల్లల భారమంతా స్త్రీ పై నిస్సిగ్గుగా వదిలి పెళ్లి చేసుకుంటుండగా, స్త్రీ ని మాత్రం పిల్లలని

చూసుకుంటూ బతకమని చెబుతారు. కనీస శారీరక ధర్మాలైన లైంగిక అవసరాలను కూడా నిరాకరిస్తుంది సమాజం. అమ్మ అయితే ఆ జీవితం అక్కడితో అంత మైనట్టే అనుకోవాలి. వ్యక్తిగా సున్నా అయ్యి అమ్మగా మాత్రమే మిగలాలి.

ఇలాంటి భారమైన బలవంతపు అమ్మతనం నుంచి స్త్రీలు బయట పడాలి. పిల్లలు జాతి ఆస్తి. వారి బాధ్యత సమాజం కూడా తీసుకోవాలి. స్త్రీలను అమ్మ తనంతో బంధించ కుండా వారి నైపుణ్యాలను సమాజం ఉపయోగించుకోవాలి.

సంక్లిష్టమైన ఆధునిక జీవితం అమ్మల పరిస్థితిని ఇంకా దిగ జారుస్తుంది. మను స్మృతి, పెట్టుబడి అమ్మ తనాన్ని అమ్మకానికి పెట్టాయి. మాతృత్వం చుట్టూ అల్లుకున్న ఈ బూటకపు గొప్పతనాన్ని బద్దలు కొట్టి పిల్లలని స్వేచ్ఛగా ప్రేమగా పెంచుకునే వ్యవస్థ కోసం పోరాటాలు చెయ్యాలి.

ఉద్యమాలజాతులో...

నెల్లూరులోని జక్క వెంకయ్య నగర్‌లో బాబా పొదుపు గ్రూప్‌కు (1) సంబంధించిన ముగ్గురు సభ్యుల పసుపు కుంకుమల డబ్బులు శ్రీకృష్ణ గ్రూప్‌లో పడ్డాయి. ఈ సమస్యపై “మెప్పా” పీడీ గారిని కలిసి వినతి పత్రాన్ని అందించారు. ఈ కార్యక్రమంలో గ్రూపు సభ్యులు, ఐదవ రూరల్ కార్యదర్శి షాహినా బేగం, జేవినగర్ సిపిఎం నాయకులు వంకదారి శ్రీనివాస్, యామల రాజశేఖర్ పాల్గొన్నారు.

పశ్చిమ గోదావరి ఆకివీడు మండలంలో మేడే సందర్భంగా జెండా అవిష్కరణ జరిపారు.

సింహపురి మహిళా వేదికలో కస్తూరి దేవి విద్యాలయం పరి రక్షణ కోరుతూ బాలికా వసతిగృహం ఏర్పాటు చేసుకొని అధిక సంఖ్యలో బాలికలను విద్యాలయం నందు చేర్చుకొనుటకు ఐదవ సంఘం తోడ్పాటు నందించాలని కుసుమ కుట్టి గారు కోరారు.

చైతన్యమాసం సంచిక-14 సంచిక-08

కాకినాడ కలెక్టరేట్ వద్ద ఐదవ ఆధ్వర్యంలో మజ్జిగ పంపిణీ శిబిరాన్ని ప్రారంభించారు.

నెల్లూరు రూరల్ పరిధి 25 వ డివిజన్ జెక్కావెంకన్న నగర్ నందు స్థానిక ఐదవ కమిటీ ఆధ్వర్యంలో పొదుపు సమస్యలపై సమావేశం నిర్వహించారు.

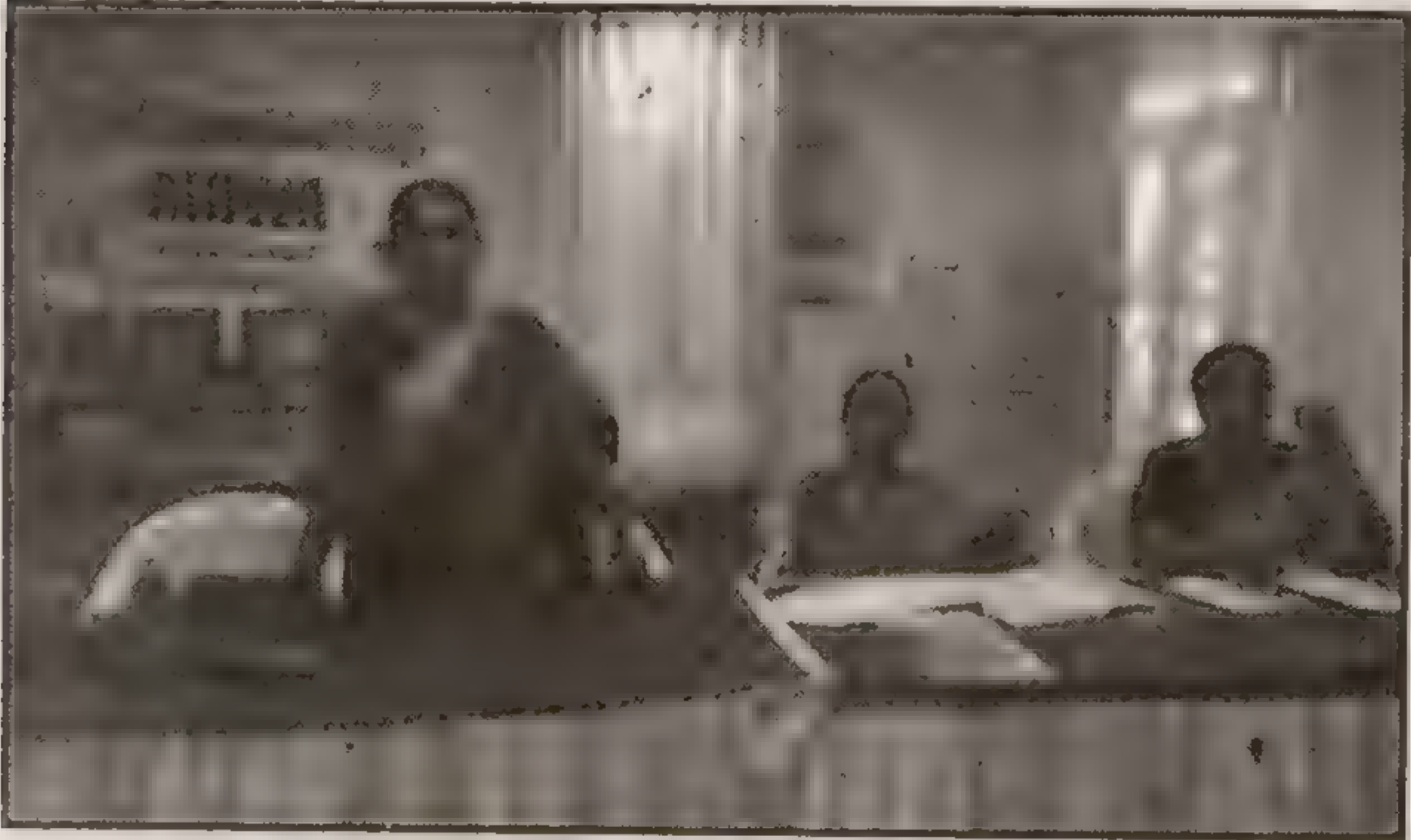
క్లాసుల ప్రారంభంలో పి.సుందరయ్య చిత్రపటానికి పూలమాల వేసి జోహార్లు అర్పించారు. సిపిఎం జిల్లా కార్యదర్శి బి.రాజగోపాల్ క్లాసుల ప్రాధాన్యతను తెలియజేశారు. ఎస్ఎఫ్ఐ, సిఐటియు కార్యకర్తలు, నెల్లూరు మహిళా సంఘం క్లాసులు జయప్రదమయ్యేందుకు తోడ్పడ్డారు.

ఐదవ డివిజన్ నెల్లూరు నగర కమిటీ ఆధ్వర్యంలో నెల్లూరు నగరం లోని ప్రధాన కూడళ్లలో చలివేంద్రాలు ఏర్పాటు చేయాలని నగర పాలక సంస్థ కమిషనర్ గారికి అర్జీ ఇచ్చారు.

అంగన్వాడీ రాష్ట్ర క్లాసులు విజయవాడ సిఐటియు కార్యాలయంలో జరిగాయి. ఈ సందర్భంగా శ్రామిక మహిళలు కూడా ఐదవతో భాగస్వాములు కావాలని మహిళల సమస్యల పరిష్కారం కోసం ఐక్య ఉద్యమాలను పెంపొందించాలని ఐదవ రాష్ట్ర కార్యదర్శి రమాదేవి కోరారు.

విజయవాడలో మే 5, 6 తేదీలలో జరిగిన రాష్ట్ర కమిటీ సమావేశంలో ఉపాధి సమస్యలపై సావిత్రి తీర్మానం పెట్టారు.

మే 10 వ తేదీన కర్నూలులో బాలల సాస్థుతిక కార్యక్రమాలు ప్రదర్శించారు. ముజఫర్ నగర్, లక్ష్మీనగర్, వీకర్ సెక్షన్ కాలనీ తదితర ప్రాంతాలలో చిన్నారులకు ఆటలు, పాటలు, దేశభక్తి నృత్యాలు, గీతాలలో శిక్షణ ఇచ్చారు. ముగింపు సభ ప్రగతి విజ్ఞానకేంద్రం కన్వీనర్ శేషయ్యగారి అధ్యక్షతన జరిగింది. ముఖ్యఅతిథిగా పత్తి ఓబులయ్యగారు హాజరయ్యారు. కర్నూలు చిల్డ్రన్స్ క్లబ్ కన్వీనర్ ఉమాదేవి, సాహితీ స్రవంతి నుండి కెంగా రామోహన్, ఐదవ అరుణ, పద్మ సుజాత, SFI, OYFI APNM తదితర నాయకులు ఈ వేసవి శిక్షణా శిబిరాన్ని ప్రదర్శనలను జయప్రదంగా జరిపారు.

అఖిలభారత ప్రజాతంత్ర మహిళా సంఘం ఆధ్వర్యంలో కందుకూరి శత వర్ధంతి సందర్భంగా జరిగిన సభలో ఎమ్మెల్యే ఎండపల్లి శ్రీనివాస్ రెడ్డి, చిత్తూరు జిల్లా రచయితల సంఘం కన్వీనర్ సాకం నాగరాజు మాట్లాడుతూ కందుకూరి సాహితీవేత్త మాత్రమే కాక సంఘసంస్కర్త అని పేర్కొన్నారు. అనేక వ్యాస ప్రయాసలకోర్చి తన జీవితాన్ని, తన ధనాన్ని, ఆరోగ్యాన్ని కూడా లెక్కచేయకుండా సమాజం కోసం పాటుపడ్డాడు. ఈ సభలో ఐదవ జిల్లా కార్యదర్శి

పి సాయి లక్ష్మి, యు టి ఎఫ్, జిల్లా అధ్యక్షురాలు నిర్మల, డాక్టర్ మస్తానమ్మ డాక్టర్ చల్లా లతా, డాక్టర్ రోజారమణి, డాక్టర్ రేణుకా దీక్షిత్, భారతి ప్రసంగించారు. అనంతరం ఫ్యామిలీ కౌన్సిలింగ్ సెంటర్ ను చిత్తూరు జిల్లా రచయితల సంఘం కన్వీనర్ సాకం నాగరాజు ప్రారంభించారు. ఈ కార్యక్రమంలో నాయకురాలు ఐదవ నాయకురాలు జయంతి, లతా గుంటూరు లక్ష్మి, ఉష, సాయి దీప్తి అరుణ, పౌర్ణమి, హేమలత, హైమావతి, సుజాతమ్మ, రేఖ, సాయి దీప్తి, బుజ్జి, గిరిజ, మాధవి, లక్ష్మి, సంధ్య తదితరులు పాల్గొన్నారు.

కశిం కోటలో తాగునీటి సమస్యను పరిష్కరించాలని తుని గ్రామ పంచాయితీ కార్యాలయం, నర్సింగబిల్లి వద్ద సిఐటియు, ఐదవ ఆధ్వర్యంలో మే 8వ తేదీ ధర్నా జరిపారు. రెండు మూడు రోజులకు ఒకసారి పావు గంట నీళ్ళు ఇస్తున్నారని మంచినీటి కోసం ఇబ్బందులు పడుతున్నామని ఆర్ డబ్ల్యు జె.ఇ, జె.వి.ఎస్ ప్రకాశ్, పంచాయితీ కార్యదర్శి ఎన్. చంద్రశేఖర్ లకు ధర్నా అనంతరం వినతి పత్రాన్ని అందజేశారు. ఐదవ జిల్లా అధ్యక్షురాలు డి.వరలక్ష్మి తదితరులు పాల్గొన్నారు.

తూర్పు గోదావరి జిల్లా కాకినాడ దువ్వల పేటలో మానవ మృగాల బారి నుండి చిన్నారులను కాపాడుకోవాలని వివిధ సంఘాలతో కలిసి ఐదవ సదస్సు నిర్వహించింది.

విజయవాడలోని 56 వ, డివిజన్ లో దండమూడి. భిక్షావతి గారి కుట్టు శిక్షణా కేంద్రంలో మహిళలకు “ప్రస్తుత పరిస్థితులు- మహిళలపై ప్రభావం” అనే అంశంపై సమావేశం జరిపారు. ఈ కార్యక్రమంలో సి.ఐ.టి.య. రాష్ట్ర ఉపాధ్యక్షులు ధనలక్ష్మి, సెంట్రల్ సీటీ కార్యదర్శి రూపాన్తి, డివిజన్ అధ్యక్ష కార్యదర్శులైన ఎస్.కె.గౌసియా, రత్న కుమారి, డి.కనకదుర్గ, ఎస్.కె.బేగం, పద్మ పాల్గొన్నారు.

నెల్లూరు ఐదా నగర కమిటీ సమావేశంలో రాష్ట్ర క్లాసులు జయప్రదం చేయడానికి సమావేశం నిర్వహించారు.

సుప్రీంకోర్టు ప్రధాన న్యాయమూర్తిపై పచ్చిన లైంగిక ఆరోపణలపై క్లీన్ చిట్ ఇవ్వడాన్ని నిరసిస్తూ ఢిల్లీ జంతర్ మంతర్లో ఐదా, ఇతర సంఘాలతో కలిసి ర్యాలీ నిర్వహించారు.

ఆకివీడులో వేసవి శిబిరంలో బాలబాలికలతో ఐదా నాయకులు బాలల వేసవి శిబిరం నిర్వహించారు.

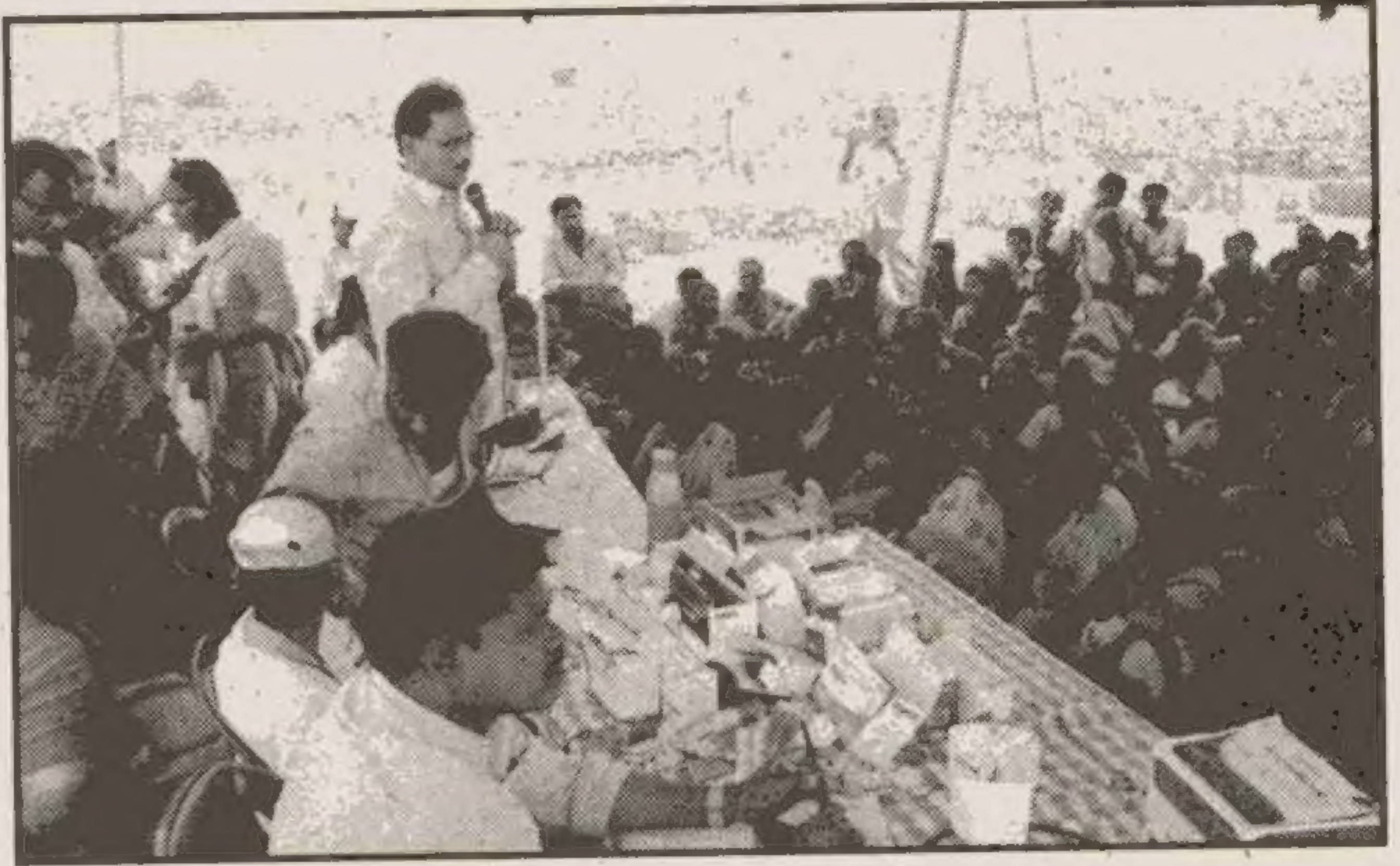
నెల్లూరు మహిళా రాజకీయ శిక్షణా తరగతుల సందర్భంగా జనవిజ్ఞాన వేదిక సమతా విభాగం కన్వీనర్ విజయలక్ష్మి గారు మూఢవిశ్వాసాలపై ప్రసంగించారు. డెవివి బృందం పబ్లిట్ షో, మ్యూజిక్ షో చేశారు.

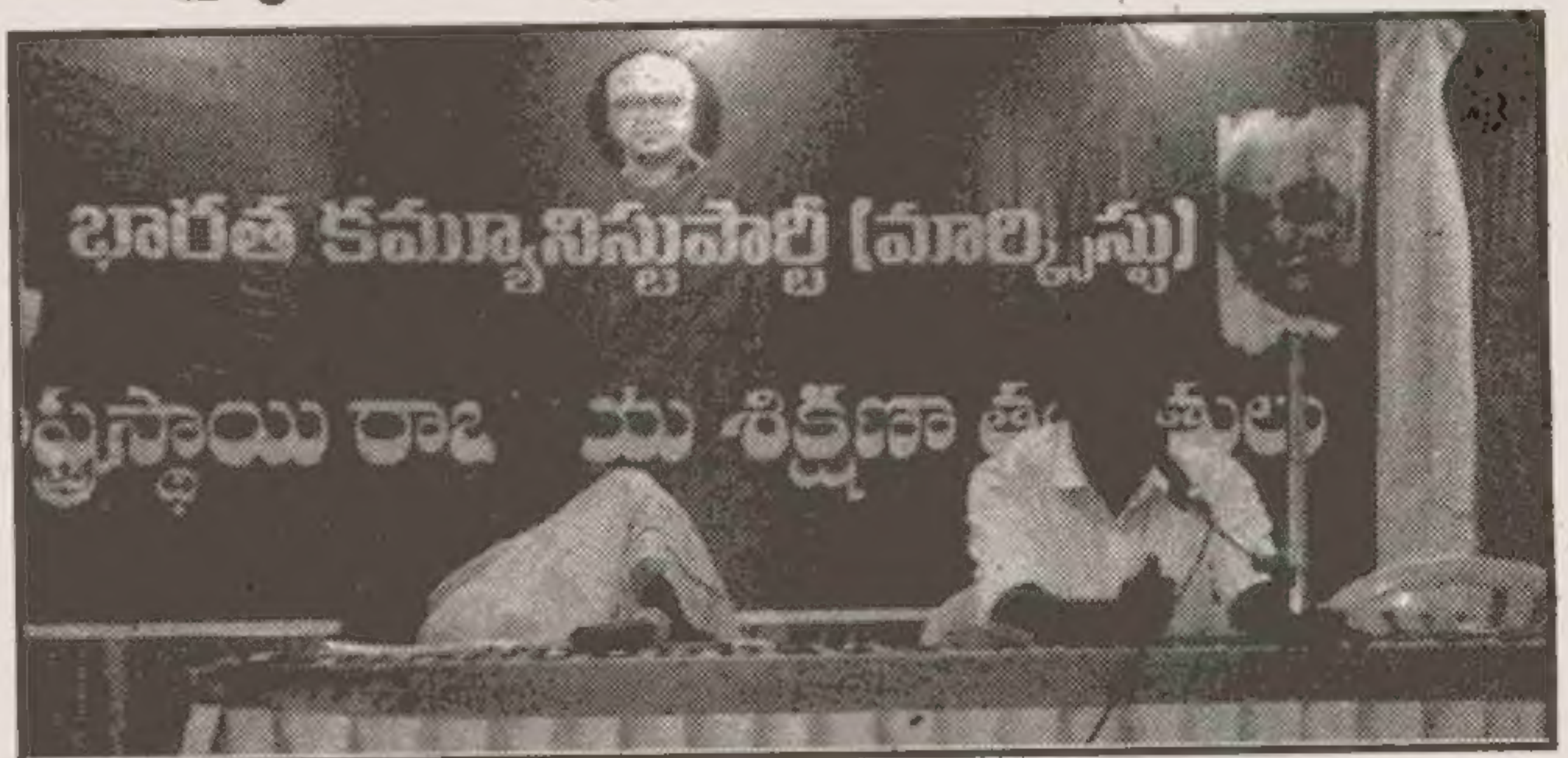
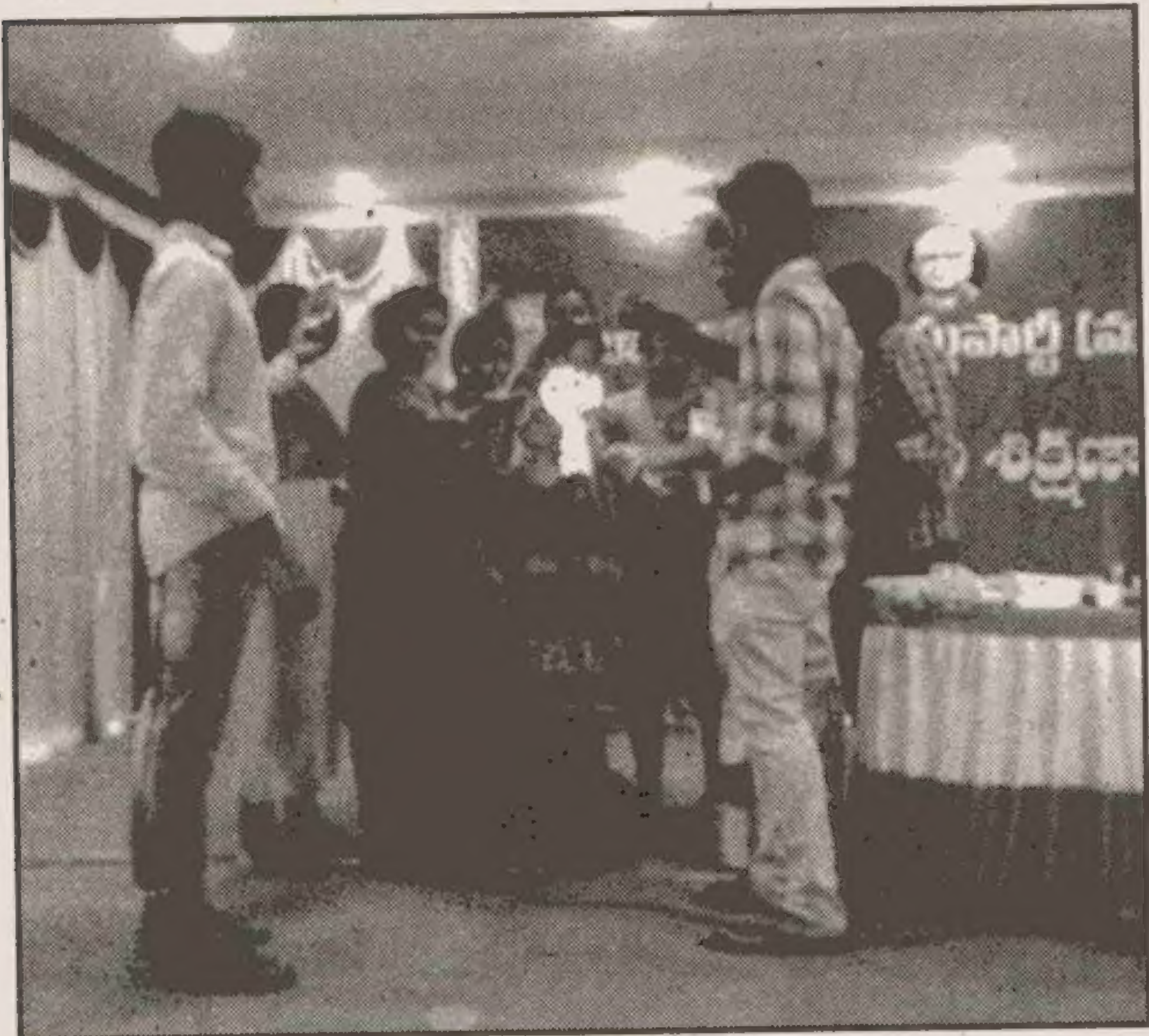
శ్రీలంకలో చర్చిలపై జరుగిన ఉగ్రవాదుల దాడులను ఖండించాలని మరియు మానవత్వం పెంపొందాలని ఆశిస్తు విజయవాడ ఐదా సంఘం కొవ్వొత్తుల ర్యాలీ నిర్వహించింది.

నర్సాపురంలో కందుకూరి శతవర్ధంతి సభలను నిర్వహించారు. రాష్ట్ర స్థాయి మహిళా రాజకీయ శిక్షణా తరగతుల చివరి రోజున అన్ని జిల్లాల నుండి యువతులు పాల్గొన్నారు.

తిరుపతి రూరల్ పరిధిలో ఉపాధి హామీ పనులను సాయిలక్ష్మి, లక్ష్మి, జయచంద్ర తదితరులు పరిశీలించారు. మజ్జిగ పంపిణీ చేయాలని వైద్య సదుపాయాలు కల్పించాలని కోరారు. ఉచిత వైద్య శిబిరం నిర్వహించారు.

నెల్లూరు క్లాసులలో శ్రమ, విలువ, సంపద క్లాస్సును రామ్ భూపాల్ గారు వివరించారు.

నెల్లూరులో రాష్ట్ర స్థాయి మహిళా శిక్షణా తరగతులు జరిగాయి. బి.ప్రభావతి ఈ శిబిరానికి ప్రిన్సిపాల్ గా వ్యవహరించారు. 20 జిల్లాల నుండి 230 మంది హాజరయ్యారు. మొదటి రోజు నక్కా వెంకటేశ్వర్లు గారు సమాజ పరిణామం స్త్రీలు అన్న అంశాన్ని బోధించారు. శ్రమ-సంపద-లాభం వి.రాంభూపాల్, ప్రజల స్థితిగతులు - కమ్యూనిజం విశిష్టత డి.రమాదేవి, మహిళా సంఘం నిర్మాణం - బి.ప్రభావతి బోధించారు. వీటితో పాటు పిల్లలు - తల్లులు అన్న అంశంపై బి.చంద్రలత, మహిళల సాహిత్యం - అధ్యయనం గురించి బి.హరిత, మరియు ఆరోగ్యంపై డా॥ యశోధరగారు ప్రసంగించారు. తల్లులతో పాటు హాజరైన పిల్లలకు బాలల శిబిరం నిర్వహించగా జెవివి తోడ్పాటునిచ్చింది.

ఉపాధి హామీ పనుల పరిశీలన:-

విజయనగరం జిల్లాలోని కొత్త వలసగ్రామం మరియు విశాఖ జిల్లాలో మే 27,28 తేదీలలో ఉపాధి పనులను ఐదవ జాతీయ ఉపాధ్యక్షురాలు ఎస్.పుణ్యవతి గారు పరిశీలించారు. ఆమెతో పాటు బి.ప్రభావతి, మాధవి, లక్ష్మి, రమణమ్మ, పుణ్యవతి తదితరులు కూడా ఉన్నారు. ఉపాధి కార్మికులకు ఎండలో కనీస వసతులు కూడా లేవని వాటిని కల్పించాలని ఐదవ నాయకులు కళ్యాణి కోరారు. చంద్రగిరి మండలంలో రమాదేవిగారు పాల్గొన్నారు.

చంద్రగిరిలో రమాదేవి

ఉపాధి హామీ పనుల పరిశీలన,

కొత్తవలస, విజయనగరంలో పుణ్యవతి

పశ్చిమగోదావరిలో కళ్యాణి

విశాఖ జిల్లాలో ప్రభావతి

విశాఖలో విసిసి బాలల శిక్షణ ముగింపు

అమరావతి బాలోత్సవం - విజయవాడ

కర్నూలు చిల్డ్రన్స్ క్లబ్

విశాఖలో బాలల కరాటే షో

మనసు ఫౌండేషన్
పుస్తకాల పరిశీలనావట్టిక

పుస్తకం సంఖ్య	Cmvo1 A 182
పుస్తకం పేరు	అలనాడు మూలము
తారీఖు	11/11/23
మొదటి అడ్డు	yes
వెనుక అడ్డు	yes
మొత్తం పేజీలు	41
పెద్ద సైజు పేజీలు	No
ఖాళీ పేజీలు	No
లేని పేజీలు	No
తయారు చేసినది	sandhya
పేజీలు విడదీసినది	sandhya
స్కాన్ చేసినది	pragathi
పరిశీలించినది	hema
పేజీలు పరిశీలించినది	
లైబ్రరీలో చేపెనది	
స్టాకింగ్ చేపెనది	
స్కాన్ చేయబడింది	
తప్పులు	No
పరిస్థితి	good